

since: 2012

2026

Ekim
October
no: 96

Not
catalogue
it's just
magazine!

eskiay

© Aziz Yavuzdoğan

Turkey's Premier and Sole International Humor Magazine

Türkiye'nin ilk ve tek uluslararası mizah dergisi

fenamizah

SUI GENERIS

TONGUC

TONGUC YASAR - Türkiye

Published with the contribution of the worldwide artists...

FREE!

fenamizah extra / özel albümleri

FENAMİZAH E-MAGAZINE SPECIAL ALBUMS

You can download it for free as a PDF from our website
www.fenamizahdergi.com/category/extra

fenamizah
www.fenamizahdergi.com

No: 96
Ekim/October 2026

imtiyaz sahibi / yayın ve
görsel yönetmeni:
editor in chief:

Aziz Yavuzdoğan

kapak karikatürü / cover cartoon:
Tonguç Yaşar

arka kapak / back cover cartoon:
Igor Smirnov

© FENAMİZAH /
e-dergi / e-magazine

• Dergide yer alan tüm yazı ve çizimlerin her hakkı saklıdır. Yayıncının izni alınarak ya da kaynak gösterilerek kısmen alıntı yapılabilir. Dergide yer alan bütün yazı ve resimlerin yasal sorumluluğu eser sahiplerine aittir...

(The published with the
contribution of the worldwide
authors.)

iletişim/contact:
fenamizah2024@gmail.com

• Her türlü yazı ve çizimlerinizi
elektronik posta adresimize
gönderebilirsiniz...

ACABA
ÇALIŞMALARIMI
GÖNDERSEM YAYIN-
LARLAR MI?

Editör' den...

aziz yavuzdoğan

merhaba..

Sevgili okurlar,,
dergimizin **Ekim 2026/ 96. sayısı** ile karşınızdayız.
Yayına başladığımız 2012 yılından bu yana, hiçbir ticari amaç gütmeksizin ve de içeriğine katkıda bulunan dünya çapında sanatçıların gönüllü katkılarıyla sizlere "ücretsiz" sunduğumuz bu çabaya, emeğe saygı duyduğumuza inanıyoruz.
İlkemiz; Türkiye'nin ilk ve tek uluslararası mizah dergisi olarak, dünya mizahını sizlere tanıtmak ve ayrıca evrensel mizahçılar arasında bir iletişim ağı olmaktadır.

Bu arada; Haziran ayında duyurduğumuz, İran'daki ABD-İsrail saldırılarında evlerine isabet eden bomba sonucu tüm ailesinin öldürüldüğü, **Bebek Helma**'nın dramı için düzenleyeceğimiz sergiye katılım 15 Eylül'de sona erdi.

Dünyanın farklı coğrafyasından 96 sanatçı, Haziran 2026 tarihinde ilan ettiğimiz sergi projemize katılım sağladı. Sergi davetimize ilgi gösterip, eser gönderen tüm sanatçılara teşekkürlerimizi takdim ederiz. Bu konudaki ayrıntılı açıklama dergimizin iç sayfalarında okuyabilirsiniz.

Gelecek sayılarda buluşabilmek dileğiyle, bize katkı ve destekleriniz için teşekkür ederiz.

Saygılarımızla.

Dear Readers,

We are pleased to welcome you to the October 2026 issue of our magazine, No. 96.

Since we first began publishing in 2012, we have continued this endeavor without any commercial purpose, offering our magazine free of charge, thanks to the voluntary contributions of artists from around the world who share their work with us. We believe that you, our readers, appreciate and respect the effort, dedication and labor behind this independent publication.

As Turkey's first and only international humor magazine, our principle is twofold: to introduce you to the diverse world of humor from different cultures and countries, and to serve as a communication network connecting humorists and cartoonists from around the globe.

Meanwhile, the submission period for the exhibition project we announced in June, dedicated to the tragic story of baby Helma—whose entire family was killed when a bomb struck their home during the US-Israel attacks in Iran—came to an end on September 15.

A total of 96 artists from different parts of the world took part in the exhibition project we announced in June 2026. We extend our sincere thanks to all the artists who showed interest in our invitation and contributed their works to this meaningful project. Further details about the exhibition can be found on the inside pages of this issue.

We look forward to meeting you again in our forthcoming issues. Thank you for your continued interest, contribution and support.

With our sincere regards,

<https://fenamizahdergi.com>

Posta Kutusu

LETTERS & COMMENTS...

OMAR RADWAN

Omar Radwan

• Sevgili bay Aziz, Gazze'den selamlar. Benim adım Omar Radwan, Filistinli bir karikatürist, sanatçı ve grafik tasarımcıyım. Profilinize rastladım ve karikatür sanatındaki uzun tecrübenizi ve FENAMİZAH ile yaptığınız çalışmalarınızı keşfetmekten çok memnun oldum. Yıllarını farklı ülkelerden karikatüristleri bir araya getirmek için adanmış sanatçılara büyük saygı duyuyorum.

Sizinle bağlantı kumaktan ve karikatürlerimden bazılarını sizlerle paylaşmaktan çok mutlu olurum. Gazze'de çok zor şartlara rağmen mümkün olduğunca uluslararası karikatür sergileri ve yarışmalara katılmaya devam ediyorum. Sanat ve karikatür yapmak hayatımın önemli bir parçası olmaya devam ediyor. Umanım iletişimde kalabiliriz ve bazı çalışmalarım hakkındaki görüşlerinizi duymak beni onurlandırır. Gazze'den kucak dolusu selamlar,

Dear Mr. Aziz,
Greetings from Gaza. My name is Omar Radwan, a Palestinian cartoonist, artist, and graphic designer.

I came across your profile and was very pleased to discover your extensive experience in the art of cartooning and your work with FENAMİZAH. I have great respect for artists who have dedicated years to bringing together cartoonists from different countries.

I would be very happy to connect with you and share some of my cartoons with you. Despite the very difficult conditions in Gaza, I continue to participate in international cartoon exhibitions and competitions as much as possible. Creating art and cartoons remains an important part of my life.

I hope we can stay in touch, and I would be honored to hear your thoughts on some of my work. Warmest regards from Gaza,

~ Omar Radwan, (Cartoonist)
Gaza, Palestine

GIO

• Merhaba sevgili Aziz, nasılsın?

Size bu resmi, yirminci yıl dönümünü kutlamak için gönderiyorum; benim değil... içimden bir ah çekiyorum, ama Eylül 2006'da kurduğum ve çeşitli detaylarıyla ilgilenme özgürlüğüne sahip olmak için kendim inşa ettiğim www.caricaturegio.altervista.it web sitemin yirminci yıl dönümünü kutlamak için.

Ekli görselde, Fenamizah gibi çeşitli önemli uluslararası dergilerde yıllar içinde yayımlanan birçok eserim arasından en temsili olanlarını gösterdim.

Reklam amaçlı yaptığım bu paylaşım için lütfen beni affedin... Tamamen gönüllüydü... Ama benim için bu, hepimizle birlikte kutlamak istediğim çok önemli bir dönüm noktası! Kocaman kucaklamalar

Hello dear Aziz, how are you?

I am sending you this picture to celebrate its twentieth anniversary; not mine...

I sigh inwardly, but the twentieth anniversary of my website www.caricaturegio.altervista.it, which I founded in September 2006 and built myself to have the freedom to take care of its various details. In the attached image, I have shown some of my most representative works among many that have been published over the years in various important international magazines, such as Fena Mizah. Please forgive me for this self-promotional post... It was completely voluntary... But for me, this is a very important milestone that I wanted to celebrate with all of you!

Big hugs,

~ GIO, (Cartoonist)
Italy

David Enrique Martínez Guerrero

• Merhaba,

Umanım iyisinizdir, benim adım, David Enrique Martínez Guerrero. (Sanatçı Adı: @DARRY). Kolombiyalı bir grafik mizah sanatçısı ve illüstratör olup, sessiz mizaha odaklanmaktayım. Fenamizah dergisinde yayınlanmak üzere ve arşivinizde yer alması için illüstrasyonlar gönderiyorum. Bu çalışmalar, uluslararası dergiler için hazırladığım bir dizi çalışmanın parçasıdır. Zaman ayırdığınız ve karikatürü dünya çapında tanıttığınız için çok teşekkür ederim. Dünyayı bir araya getirmek. Saygılarımla.

Hello,
I hope you are doing well. My name is David Enrique Martínez Guerrero (Artist Name: @DARRY). I am a Colombian graphic humorist and illustrator, focusing on silent humor.

I am sending these illustrations to be published in Fenamizah magazine and to be included in your archive.

These pieces are part of a series of works I have prepared for international magazines. Thank you very much for your time and for promoting cartoon art worldwide—bringing the world together. Best regards,

~ David Enrique Martínez Guerrero,
(Cartoonist)
Colombia

Willem Rasing

• Merhaba Aziz,
Eserlerimi yeniden yayımladığınız için çok teşekkürler.
Özellikle kapak çalışması oldukça etkileyici, çok
begendim. Son çalışmalarımı ilişikte gönderiyorum.
Yağmurlu bir Amsterdam'dan selamlar; birçok çiftçi
bu yağmura sevinecektir.
En içten dileklerle,
-- --

*Hello aziz,
thanks a lot for publishing my works again. especially
the cor is very impressing. i like it very much. hereby my
latest works. greetings from a rainy amsterdam, many
farmers will like it.
best regards,*

~ Willem Rasing, (Cartoonist)
Netherland

...

THANKS TO DRAZEN!

Drazen Jergovic

• Sayın Yavuzdoğan,
Hırvatça yayınlanan "UhlAha" e-dergisinde
iş birliği yaptığınız ve her şey için teşekkür
ederim. Mizah dünyasında desteğiniz için
teşekkürler.
En içten selamlar,
-- --

*Dear Mr. Yavuzdoğan,
Thank you for your collaboration on the
Croatian e-magazine "UhlAha" and for
everything.
Thank you for your support in the world of
humor. Warmest regards,*

~ Drazen Jergovic,
(Cartoonist & Editor of UHAHA)
Croatia

Participants in this issue

• alphabetical order

Abdolmajid Gheybi, Iran
Ahmad Reza Sohrabi, Iran
Ahmed Khabali, Morocco
Ali Divandari, Iran
Alexander Dubovsky, Ukraine
Alexey Talimonov, England
Ameen Alhabarah, Saudi Arabia
Anatoliy Lerner, Germany
Anatoly Radin, Russia
Armin Gandjeh-Iran
Arturo Molero, Spain
Arturo Rosas, Mexico
Aziz Yavuzdoğan, Türkiye
Bartis Silviu, Romania
Benjamin Samudio, Panama
Bernard Bouton, France
Bibek Sengupta, India
Bilge Coşkun, Türkiye
Burak Akçagün, Türkiye
BV Panduranga Rao, India
Cesar Andres Leal Ramirez, Uruguay
Cheng Zhu, China
Claudio Alecrim, Brasil
Claudio Mellana, Italy
CzesławPrzezak, Poland
Dariusz Dabrowski, Poland
David Enrique Martínez Guerrero, Colombia
Dina Abdelgawad Shosha, Egypt
Dragan Vugdelic, Montenegro
Drazen Jergovic, Croatia
Eduardo Caldari Jr, Brasil
Efat Amjadipoor, Iran
Elena Ospina, Colombia
Emil Strnisa, Croatia
Eray Yavuzdoğan, Türkiye
Erdoğan Başol, Türkiye
Ergun Akleman, USA
Esmail Janblaghi, Iran
Fan Lintao, China
Farhad Rahim Gharamaleki, Iran
Francisco Punál Suarez, Spain
Gabriel Ferrari, Argentina
Gan Xun You, China
Gerald Peigneux, France
Ghada Mostafa, Egypt
Guangjun Li, China
Gustavo Gal, Spain
Günce Yavuzdoğan, Türkiye
Hao Wen Lu, China
Hasan Çağan Yavuzdoğan, Türkiye
Hasan Gümüş, Türkiye
Hossein Abdollahi Adli, Iran
Hossein Eskandary, Germany
Hule Hanusic, Austria
İbrahim Tapa, Türkiye
Igor Smimov, Russia
Jamal Sahif, Morocco
Jatin Gohil, India
Javier Cubero Torres, Cuba
Jia Rui Jun, China
Jose Alberto Rodriguez Avila (Avilarte), Cuba
Jose Angel Tellez Villalon, Cuba
Jovan Jovceski, North Macedonia
Juan Cubero Torres, Cuba
Juan Gabriel Benavides (Gabo), Spain
Konstantin Chakhirov, Russia
Konstantin Kazanchev, Ukraine
Kuang Zuhai, China
Kubilay Bayar, Türkiye
Li jingshan, China
Lin Xu, China
Liu Zhiyong, China
Makhmud Eshonqulov, Uzbekistan

Marcel Cizmar, Slovakia
Marco De Angelis, Italy
Marco Fusi, Italy
Marcos Mendes, Brasil
Marek Mosor, Poland
Mariagrazia Quaranto (Gio), Italy
Mark Winter, New Zealand
Mehmet Ali Yavuzdoğan, Türkiye
Mehmet Saim Bilge, Türkiye
Melek Çelik, Türkiye
Michal Graczyk, Poland
Milan Pantic, Bosnia & Herzegovina
Milan R. Simic, Serbia
Mileta Milodarovic, Serbia
Mirek Tapir Vostry, Czech Republic
Mohammad Mahmoudi, Iran
Mustafa Yıldız, Türkiye
Muzaffar Yulchiboev, Uzbekistan
Nahid Maghsoudi, Iran
Nasif Ahmed, Bangladesh
Necati Güngör, Türkiye
Neda Jenabzadeh, Iran
Neda Khodaverdi, Iran
Niliya Sadat Mirrezae, Iran
Ninus Nestorovic, Serbia
Oleg Gutsol, Ukraine
Omar Radwan, Palestine
Osman Yavuz Inal, Türkiye
Qasim Ahmed Qapalan, Iraq
Paul Sandip, India
Pelin Yılmaz, Türkiye
Ramazan Özçelik, Türkiye
Rana Sarı, Türkiye
Raşit Yakalı, Türkiye
Roman Peshkov, Russia
Ronaldo Cunha Dias, Brasil
Roya Sayah, Iran
Sabahudin Hadzialic, Bosnia & Herzegovina
Saeid Rahimi, Iran
Sagar Kumar, India
Sarina Gheibi, Iran
Serkan Sürek, Cyprus
Shabbou Nasiri Eghbali, Iran
Shen Hong Li, China
Sinisa Gabrilovic, Serbia
Stane Jagodic, Slovenia
Song Hongbing, China
Songül Baş, Türkiye
Steffen Jahsnowski, Germany
Supriyanto Priez Tandang, Indonesia
Tadeusz Krotos, Poland
Tonguç Yaşar, Türkiye
TVG Mennon, India
Valery Chmyriov, Ukraine
Valery Momot, Ukraine
Venugopal Galisetty, India
Vladimiras Beresniovas, Lithuania
Vladimir Rudov, Ukraine
Vlado Vladislav Vlahovic, Montenegro
Willem Rasing, Netherland
Yalda Hasheminezhad, Iran
Yang Zhongwei, China
Yurdagün Göker, Türkiye
Yuri Shamne, Russia
Zeliha Çakan, Türkiye
Zeynep Gargi, Türkiye
Zdenko Puhin, Croatia
Zhang Xiaodong, China
Zhao Yunsheng Hi, China
Zeng Shuangbao, China
Zhengh Nanchu, China
Zlatko Krstevski, N.Macedonia
Zoran M. Jovanovic, Serbia

İran'daki "Bebek Helma trajedisi" üzerinden: "Savaşlar ve Çocuklar" konulu karikatür sergisi hakkında açıklama.

Inspired by the "Baby Helma Tragedy" in Iran: Description about the "Wars & Children" exhibition.

Sevgili Fenamizah Dostları,
İran'daki ABD-İsrail saldırılarında evlerine isabet eden bomba sonucu tüm ailesinin öldürüldüğü, **Bebek Helma**'nın dramı için düzenleyeceğimiz sergiye katılımınız **15 Eylül**'de sona erdi.

• Dünyanın farklı coğrafyasından 99 sanatçı, **Haziran 2026** tarihinde ilan ettiğimiz sergi projemize katılım sağladı. Sergi davetimize ilgi gösterip, eser gönderen tüm sanatçılara teşekkürlerimizi takdim ederiz.

Bu projeyi, **fenamizah e-dergi** işbirliğiyle gerçekleştirmeyi öneren Tebrizli dostumuz **Leila Alaiy**'e de ayrıca teşekkürler.

Gönderilen çalışmalar, önümüzdeki dönemde seçici kurul üyelerimiz, **Aziz Yavuzdoğan, Bernard Bouton, Ekrem Borazan, Hüseyin Çakmak, Leila Alaiy, Pepe Pelayo** ve **Toti Buratti** değerlendireceklerdir.

Eserlerin seçkisi kesinleştikten sonra sergi yeri ve tarihinin planlaması ileride belirlenecektir. Ayrıca ayırım yapılmadan tüm katılımcıların eserleri bir dijital katalog olarak hazırlanacaktır.

Bu konudaki açıklamalarımızı takip ediniz. *Saygılarımızla.*

Dear Fenamizah Friends,
The application period for our upcoming exhibition, dedicated to the tragic story of Baby Helma.

• **Helma**—whose entire family was killed after a bomb hit their home during the US-Israeli attacks in Iran—concluded on September 15.

A total of **99 artists** from various regions around the world participated in our exhibition project, which we announced in June 2026. We extend our sincere gratitude to all the artists who showed interest in our invitation and submitted their artworks.

We would also like to express our special thanks to our dear friend from Tabriz, **Leila Alaiy**, who proposed realizing this project in collaboration with the **Fenamizah e-magazine**.

The submitted works will soon be evaluated by our selection committee members: **Aziz Yavuzdoğan, Bernard Bouton, Ekrem Borazan, Hüseyin Çakmak, Leila Alaiy, Pepe Pelayo**, and **Toti Buratti**.

Once the selection of artworks is finalized, the planning for the exhibition venue and dates will be announced. Additionally, the works of all participants, without exception, will be compiled into a digital catalog. Please stay tuned for our upcoming announcements regarding this matter. **Best regards.**

JÜRİYE SUNULACAK, SERGIYE ESER GÖNDERENLERİN LİSTESİ: (Alfabetik sırayla)

LIST OF PARTICIPANTS SUBMITTING ARTWORKS
TO THE JURY FOR THE EXHIBITION: (In alphabetical order)

Ahmed Reza Sohrabi, Iran
Alexander Dubovsky, Ukraine
Ali Divandari, Iran
Ali Keramati, Iran
Alvydas Jonaitis, Lithuania
Ameen Alhabarah, Saudi Arabia
Andrey Selivanov, Russia
Atafeh Yaryan, Iran
Atmaja Septa Miyosa, Indonesia
Aziz Bouzekri, Morocco
B.V. Panduranga Rao, India
Banoo Khayeh, Iran
Bartis Silvu, Romania
Basireh Hasani Shariat Panahi, Iran
Batman Jalali Nokandeh, Iran
Beyza İnan, Türkiye
Bülent Özçağatay, Türkiye
Carlos Amorim, Brasil
Cenk Alparslan, Türkiye
Demetrios Coutarelli, Greece
Eda Uzunoglu, Türkiye
Efat Amjadipoor, Iran
Elham Khoshanjam, Iran
Eray Özbek, Türkiye
Evaldo Oliveira, Brasil
Fan Lintao, China
Farhad Rahim Gharamaleki, Iran
Feng Guang, Chinaz
Gabriel Ferrari, Argentina
Goran Celicanin, Serbia
Guo Yihui, China
Gustavo Gal, Argentina
Hakimeh Mohammadpour, Iran
Hamid Soufi, Iran
Hassan Ali Sahzabi, Iran
Himanshi Tyagi, India
Hossein Eskandari, Germany
Hou Xiaoqiang, China
Husan M. Sodiqov, Uzbekistan

Igor Haraksym Uzhhorod, Ukraine
Igor Smimov, Russia
Izabela Kowalska-Wieczorek, Poland
Jamal Sahif, Morocco
Jia Rui Jun, China
Jin Xiao Xing, Iran
Jitet Kustana, Indonesia
Juan Gabriel Benavides, Chile
José Zorrilla Villalón, Cuba
Keti Radevska, N. Macedonia
Li Jingshan, China
Li Kui Jun, China
Li Xiaoyangli, China
Li Xihua, China
Li Zhijun, China
Luis Enrique Pérez Hechavarría, Cuba
Marcos Mendes, Brasil
Mariagrazia Quaranta (GIO), Italy
Maya Tcholakova, Bulgaria
Mehdi Yousefi, Iran
Mehmet Zeber, Türkiye
Mihai Gabriel Boboc, Romania
Milton de Faria Souza, Brasil
Muhittin Satir, Türkiye
Muhammad Affan Siregar, India
Mümin Bayram, Türkiye
Muzaffar Yulchiboev, Uzbekistan
Mustafa Cemal Azizoglu, Türkiye
Neda Jenabzadeh, Iran
Neda Khodaverdi, Iran
Nikola Ojdanic, Serbia
Omar Radwan, Gaza/Palestine
Osman Yavuz İnal, Türkiye
Parvin Khalili Pour, Iran
Pedro José Astrain, Cuba
Quigong Huang, China
Roberto Castillo Rodriguez, Cuba
Roham Amirpoor Amraee, Iran
Ronaldo Cunha Dias, Brasil
Said Coşar, Türkiye
Salar Eshratkhah, Iran
Samra Issa Padmin, Brasil
Shen Hong Li, China
Song Hongbing, China
Tadeusz Krotos, Poland
Uğur Pamuk, Türkiye
Umberto Rigotti, Italy
Vladimiras Beresniovas, Lithuania
Wang Da Peng, China
Wang Huijiong, China
Wenran Sun, China
Wesam Khalil, Egypt
Willem Rasing, Netherlands
Xu Lin, China
Yalda Hasheminezhad, Iran
Yang Lijie, China
Yousef Alimohammadi, Iran
Zafer Tutkulu, North Cyprus
Zhao Yun Sheng, China
Zlatko Krstevski, N.Macedonia
...

(Sergi davetimize ilgi gösterip, eser gönderen tüm sanatçılara teşekkürlerimizi takdim ederiz.)

(We would like to extend our sincere thanks to all artists who showed interest in our exhibition invitation and submitted their artworks.)

kimde ne var? çıkarın alkışlarınızı hadi, kim öper sizi! ~a.y.

YONTMA BAŞ DEVRİ

aziz yavuzdoğan

ÜNİVERSİTELİLER ESKİŞEHİR'E GELMEYE BAŞLADI...

ANNE BAK ESKİŞEHİR'DEYİM. BURASI KENT PARK. BURDA HER MİLLETEN İNSAN VAR. IRAKLISI, SURİYELİSİ, AFGANLISI, AFRIKALISI. BENİMLE FOTOĞRAF ÇEKTİRMEK İSTEYENLER VAR. ÖĞRENCİYİM AMA ÇOK İLGİ GÖRDÜM. BAZILARI SİGARA İÇİYOR. İÇMEYİN DEDİM...

... BAŞKANLA GÖRÜŞME FIRSATI OLMADI. GENEL SEKRETERİNE DE ULAŞAMADIM. HATTA SOSYAL İŞLER MÜDÜRÜNDEN DE RANDEVU ALAMADIM. AMA SAĞLIK OLSUN. ŞİMDİ KALACAK Bİ YER BAKAYIM BEN.

arketipsel kodlar...

aziz yavuzdoğan

"EKMEK YEDİĞİM KAPIYA İHANET ETMEM" DEDİĞİM İÇİN, KENDİ EMEĞİMİ HİÇE SAYIYORMUŞUM...

.. VE 'BESLEME PSİKOLOJİSİ'NE SAHİPMİŞİM.

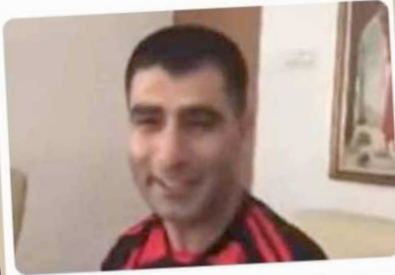
N'APIYIM ARKADAŞI YA EVE EKMEK GÖTÜRMESEM, PSİKOLOJİM N'OLUR, KİMİN UMRUNDA?!

SOSYAL MEDYADAN

Haplar işe yaramış. Adam hamile kalmamış işte!

Doğum kontrol hapı kullanmasına rağmen eşi 2 aylık hamile kaldığı için doktora giden çiftin "doğum kontrol hapını" kocasının kullandığı ortaya çıktı.

Karacaoğlu'nun der ki;

Ak göğüs arası zezem pınarı
Ne veriysem yine kandırdı beni
Dik duruşumdan aldılar haberi
Yeminimden yine döndürdü beni!

~ a.y

• Güzel ülkemizde güzel insanlarımız artık kendilerinin güne nasıl başladıklarını unutup, "Gram altın güne nasıl başladı?" diye kafa yoruyorlar...

Şair Eşref'ten...

• Eşref'e sordular: "Neden o zehirli taşlamalarında çoğu kez isim kullanmıyorsun, kimin için yazdığın belli değil?" Eşref "Neden olacak, bütün alçaklara uygulanıp, numarasız gözlük gibi kullanılsın diye..."

...
Eşref bir gece rüyasında, cenneti gezerken bir ayı görür. "Hani ya buraya hayvanlar girmeyecekti?" diye sorar. Ayı cevaplar: "Ben hayatımda bir ara kadılık yapmışım da..."

Ne güzel demiş!

• İnsanlara kendimi anlatmayı, işlerine geleni duyduklarını, farketdiğimde bıraktım. - Mark Twain

ALINTI

Türkiye toplumu, genelde Amerikalılara mesafeli olsa da, Cumhuriyet ile laiklik, bilimsellik ve insan hakları gibi değerlere sahip çıksa da, Amerikancı ve Osmanlı hayranı iktidarlara prim verdiğini söylemek pek yanlış olmuyor. Toplum, gericileşmenin ve piyasacılığın ülkeyi nerelere götüreceğinin ayırına varmamış gibi davranıyor. Örneğin laiklik elden giderse ülkenin Afganistan'a dönüşeceğini ya görmüyor ya da umursamaz bir görüntü veriyor.

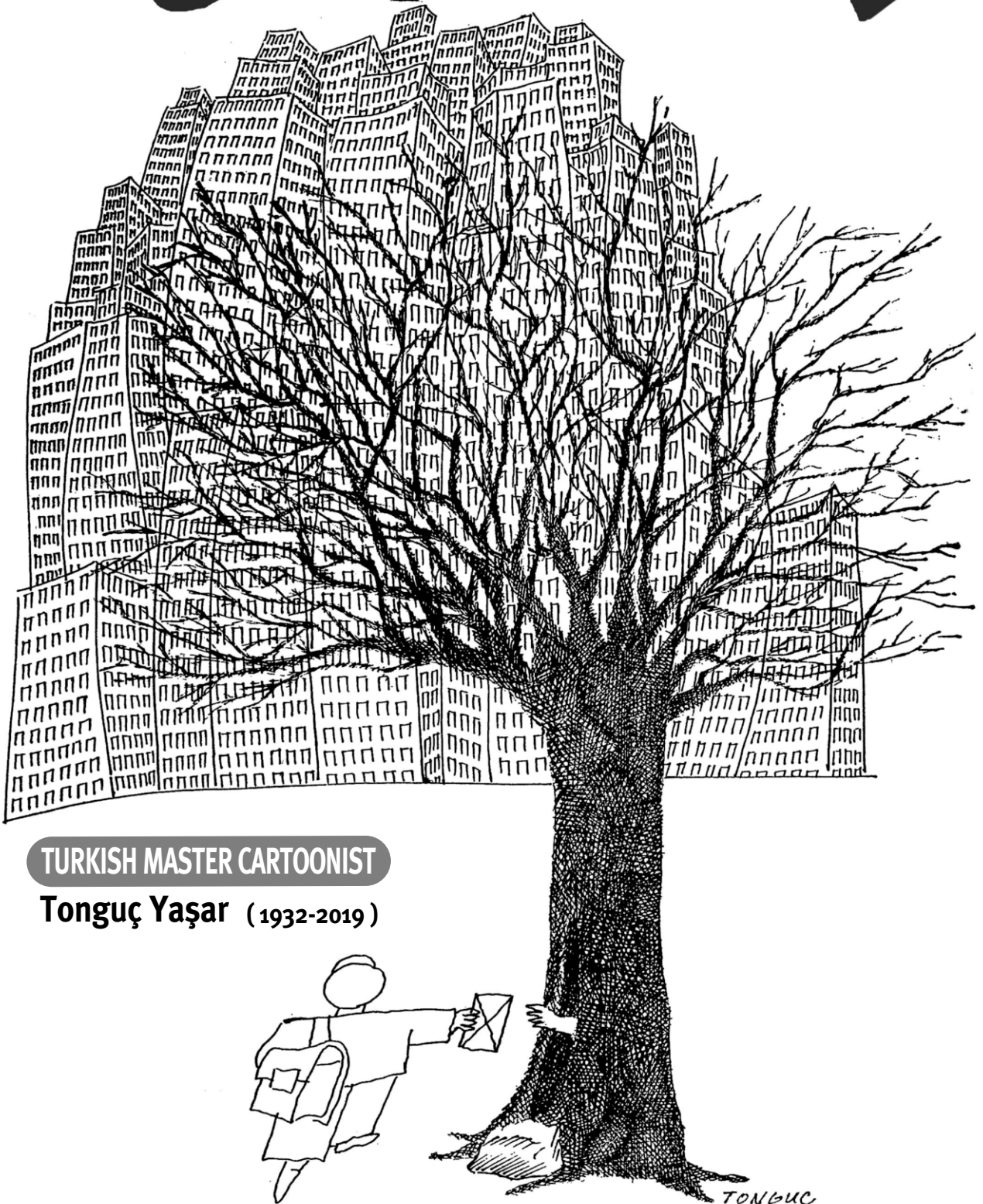
- Rifat Okçabol, (Diken.com.tr)

TURKISH MASTER CARTOONIST

Yurdaün Göker
(1935-2022)

TONGUÇ

TURKISH MASTER CARTOONIST

Tonguç Yaşar (1932-2019)

Roma'yı yönetmek mi, lahanaya hüküm etmek mi?

Dünyanın en büyük güçlerinden birinin tepesindeyiz, koskoca Pax Romana sizin dudüğünüzün arasından çıkacak tek bir kelimeye bakıyor, Senato önünüzde eğiliyor ve lejyonlar emrinize amade... Ama sizin aklınızda tek bir soru var: “*Ulan acaba bu sene bizim bostanın toprağına biraz daha potasyum mu atsam?*” İşte tarih kitaplarının genelde sıkıcı idari reformlarıyla andığı Roma İmparatoru Diocletianus, aslında insanlık tarihinin gördüğü en büyük, en gururlu “*istifamı veriyorum, ben tükenmişlik sendromuyum*” hareketine imza atmış adamdır. MS 3. yüzyılın o kaos dolu, tahta geçenin üç vakte kadar arkadan bıçaklandığı tekinsiz günlerinde tam 20 yıl boyunca imparatorluğu tek parça tutmayı başardı. Sonra bir sabah uyandı, muhtemelen aynaya baktı, göğsü altı morluklarını süzdü ve “*Ben*

bu stresi çekmek zorunda değilim” diyerek tahtı, tacı, mor pelerini bir kenara fırlatıp memleketi Split’e doğru yola çıktı. Amacı neydi? Ülke kurtarmak mı? Stürgünde güç toplamak mı? Hayır. Adam lahanaya ekmek istiyordu. Düşünün, sabah uyanıyorsunuz; zehirlenmemek için çorbanıza panzehir atmak yok. Muhafız birliğinin sizi devirme planını çöktürmek yok. Persler sınırın girdi mi, kuzen tahta göz mü dikti stresi yok. Tek düşmanınız yaprak bitleri ve salyangozlar. Onları da parmağınızın ucuyla bir fiskeyle hallediyorsunuz. Senato gibi arkadan iş çevirmiyorlar,

Eğer Roma'yı yönetmeye çalışırsanız, o imparatorluk önünde sonunda sizi eker. Ama lahanaya hükmederseniz, mevsimi geldiğinde afiyetle siz onu ekersiniz.

en fazla yaprağı biraz kemiriyorlar. Tam bir fiyat/performans hayatı. Zaten hikayenin en lezzetli kısmı sonradan yaşanıyor. Diocletianus emekliliğin ve çamurlu çizmelerin tadını çıkarırken, arkada bıraktığı Roma tabii ki saniyeler içinde birbirine giriyor. Tahta geçenler işi eline yüzüne buluşturmuş, eski mesai arkadaşları panik içinde koşarak Diocletianus’un bostanına dayanıyorlar. “*İmparatorum! Ülke batıyor, iç savaş çıktı, gözünü seveyim geri dön!*” diye yalvarıyorlar. Diocletianus elindeki çapa ya biraz daha sıkı sarılıp, üzerindeki çamurları silkelemeden adamlara bakıyor ve

tarihin en efsanevi raconunu kesiyor: “*Siz benim kendi ellerimle yetiştirdiğim şu lahanaları bir görseydiniz, bana asla ‘Geri dön’ demezdeniz. Hadi gidin başka kapıya, gübreleme saatim geldi.*” Koskoca Roma İmparatorluğu’nu tek bir lahanaya yaprağıyla reddetmek... “**Historical flex**” denen şey tam olarak bu olmalı. Adam, iktidar hırsının ve o devasa saray entrikalarının yanında, topraktan fıskıran yeşil bir sebzenin sunduğu huzuru tartmış ve tartı açık ara lahanadan yana ağır basmış. Günün sonunda Roma’yı yönetmeye çalışırsanız, o imparatorluk önünde sonunda sizi eker. Ama lahanaya hükmederseniz, mevsimi geldiğinde afiyetle siz onu ekersiniz. Tarihin bize öğrettiği en büyük ders belki de budur: Bazen koca bir cihan imparatorluğu bile, kendi elinizle büyüttüğünüz çtır bir lahanaya yaprağı kadar huzur veremez. ■

Ruling Rome, or Reigning Over Cabbages?

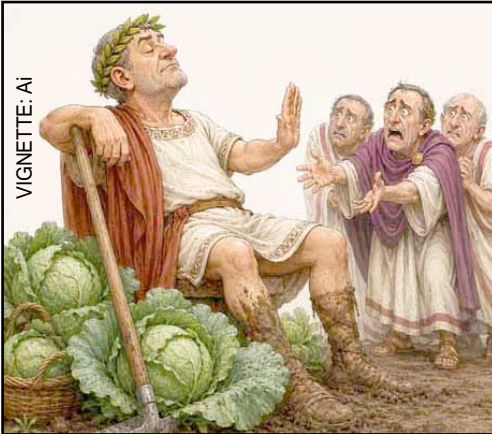
You are at the pinnacle of one of the world's greatest superpowers, the entire Pax Romana hangs on a single word from your lips, the Senate bows before you, and the legions are at your beck and call... But there's only one question on your mind: “*Damn, I wonder if I should add a bit more potassium to the soil of my garden this year?*” Diocletian, the Roman Emperor usually remembered in history books for his boring administrative reforms, is actually the man who pulled off the biggest, proudest “*I'm handing in my resignation, I am burnout personified*” move human history has ever seen. In the chaotic 3rd century AD—a precarious era when anyone who took the throne was stabbed in the

If you try to rule Rome, that empire will eventually bury you. But if you rule over cabbage, when the season comes, you will be the one planting it with pleasure.”

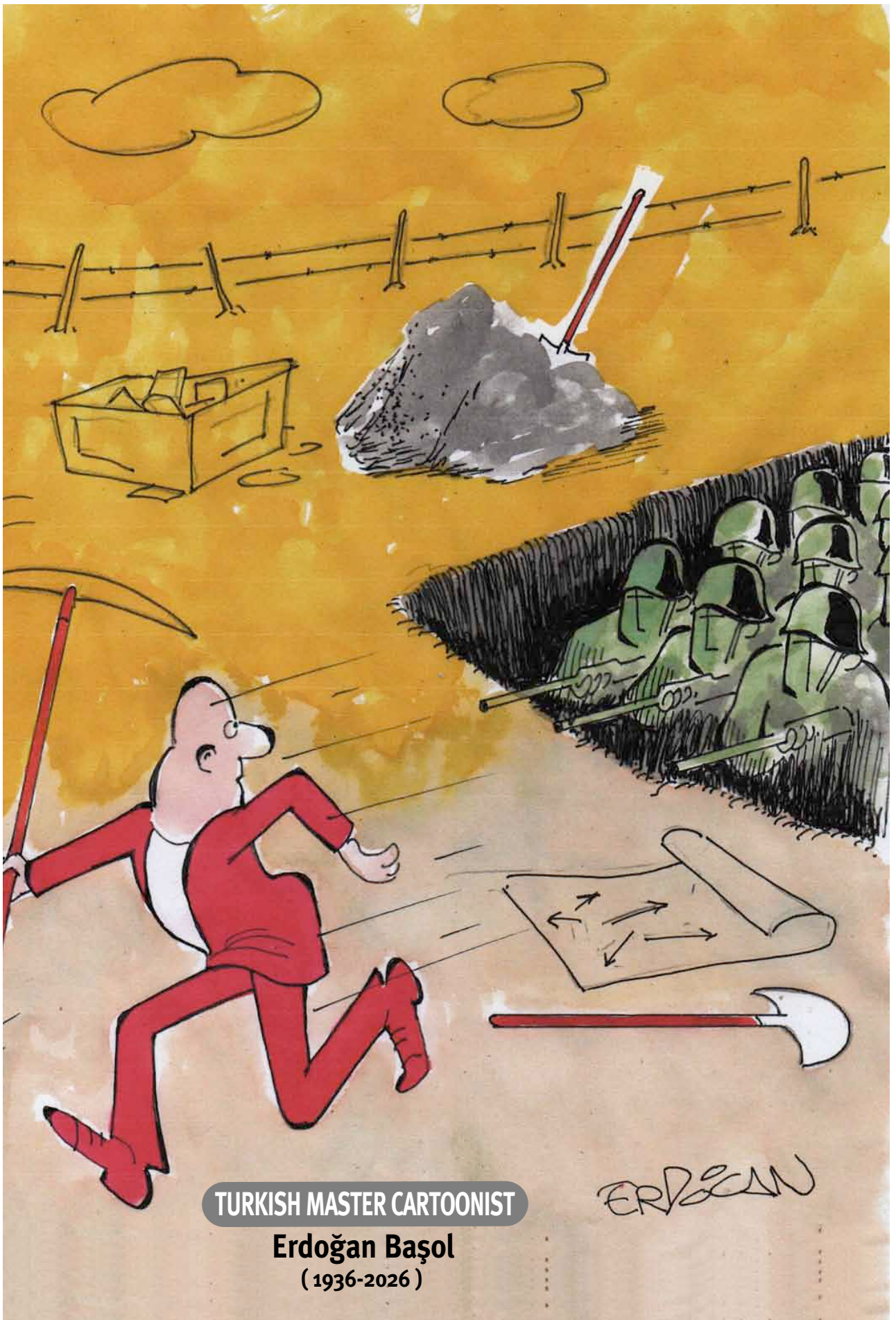
back sooner rather than later—he managed to keep the empire whole for a full 20 years. Then one morning he woke up, probably looked in the mirror, studied the dark circles under his eyes, and thought, “*I don't have to deal with this stress.*” Throwing aside the throne, the crown, and the purple robes, he set off for his hometown of Split. What was his goal? Saving the nation? Gathering power in exile? No. The man just wanted to plant cabbages. Imagine waking up in the morning: no putting antidotes in your soup to avoid getting poisoned. No neutralizing plots by the Imperial Guard to overthrow you. No stress over whether the Persians breached the border or if your cousin is eyeing the throne. Your only enemies are aphids and snails. And you deal with them with a simple flick of your finger. Unlike the Senate, they don't scheme behind your back—at most, they just nibble on a leaf a little. A total value-for-money life. Naturally, the best part of the story happens later. While Diocletian was enjoying retirement and muddy boots,

the Rome he left behind went up in flames within seconds, of course. When those who took the throne completely botched the job, his former colleagues ran to Diocletian's vegetable patch in a state of panic. They begged him, “*My Emperor! The country is collapsing, civil war has broken out, for the love of God, please come back!*” Diocletian gripped his hoe a bit tighter, looked at the men without even shaking off the mud on his clothes, and delivered the most legendary clapback in history: “*If you could see the cabbages I've raised with my own hands, you would never ask me to return. Now go away, it's time for fertilizing.*”

Rejecting the entire Roman Empire for a single leaf of cabbage... This must be the ultimate definition of a “**historical flex**.” The man weighed the peace offered by a green vegetable sprouting from the earth against the ambition for power and huge palace intrigues, and the scale tipped overwhelmingly in favor of the cabbage. At the end of the day, if you try to rule Rome, that empire will eventually bury you. But if you reign over cabbages, you get to plant them yourself when the season comes. Perhaps the greatest lesson history teaches us is this: sometimes, even a vast world empire cannot offer as much peace as a crisp leaf of cabbage grown by your own hands. ■

VIGNETTE: AI

TURKISH MASTER CARTOONIST

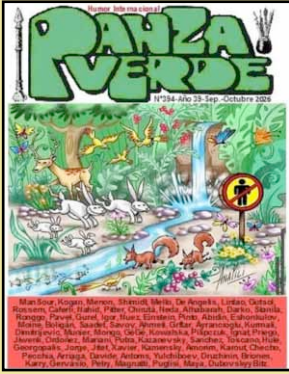
Erdoğan Başol
(1936-2026)

fenamizah NEWS HABERLER

Buduar'ın 100. sayısı çıktı.

İtalya'da, Alessandro Prevesto, Dino Aloï ve Marco De Angelis yönetiminde yayımlanan mizah dergisi "Buduar"ın yeni sayısı okurlarıyla buluştu.

Panza Verde'nin yeni sayısı...

Arjantin'de iki ayda bir yayınlanan mizah dergisi "Panza Verde"nin 394. sayısı yayımlandı.

"Pepper" in yeni sayısı...

Ukraynalı karikatürcü Valery Chmyriov yönetiminde dijital platformda yayımlanan mizah dergisinin 2026/16. sayısı çıktı.

GIO, 20. yılını kutluyor!

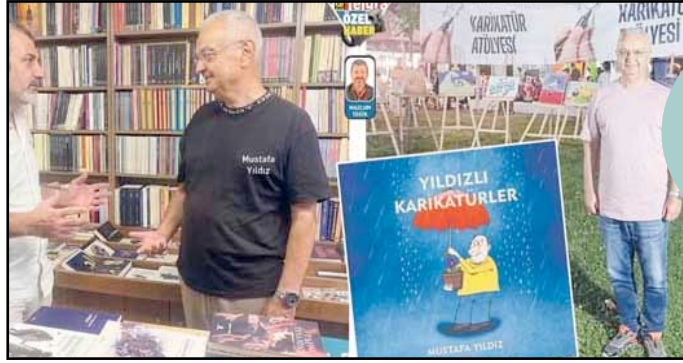
İtalyan sanatçı dostumuz Mariagrazia Quaranta (GIO), kişisel websitesinin 20. yılını kutluyor. Eylül 2006'da oluşturduğu websitesinin 20. yıldönümünde GIO şöyle diyor: "Eylül 2006'da kurduğum ve çeşitli detaylarıyla ilgilenme özgürlüğüne sahip olmak için kendim inşa ettiğim websitemin yirminci yıl dönümünü kutlamaktan mutluyum. Fenamizah gibi çeşitli önemli uluslararası dergilerde yıllar içinde yayımlanan birçok eserimi websitemde de paylaşıyorum..."

GIO, kendisi için önemli olan bu duyguyu fenamizah ile ve de tüm dünya meslektaşlarıyla paylaşmaktan dolayı mutlu olduğunu belirtiyor.

GIO Celebrates Its 20th Anniversary!

Our Italian artist friend Mariagrazia Quaranta (GIO) is celebrating the 20th anniversary of her personal website. On the 20th anniversary of her website, which she launched in September 2006, GIO states: "I am happy to celebrate the twentieth anniversary of my website, which I founded in September 2006 and built myself to have the freedom to take care of various details. I also share on my website many of my works that have been published over the years in various important international magazines such as Fenamizah..." GIO expresses her joy in sharing this meaningful moment with Fenamizah and all her colleagues around the world.

Cartoon Event Held in İzmir.

As part of the Book Days organized by the Torbalı Municipality, a series of cartoon events took place in İzmir. Within the scope of the event, cartoonist Yılmaz Aslantürk and İzmir-based illustrator Mustafa Yıldız signed copies of their newly released book, Yıldızlı Karikatürler (Starry Cartoons). The program also featured cartoon workshops for children throughout the event. Additionally, an international cartoon exhibition titled "Peace with Nature," curated by Mustafa Yıldız, was officially opened to visitors.

İzmir'de karikatür etkinliği gerçekleşti.

Torbalı Belediyesi tarafından düzenlenen Kitap Günleri etkinliği kapsamında karikatür sergisi de gerçekleşti. Etkinlik çerçevesinde, karikatürist Yılmaz Aslantürk ve İzmirli çizer Mustafa Yıldız, yeni çıkan "Yıldızlı Karikatürler" kitabını imzaladılar. Ayrıca etkinlik boyunca çocuklarla karikatür atölyesi yapıldı. Yine Mustafa Yıldız'ın küratörlüğünü yaptığı "Doğa ile Barış" adlı uluslararası karikatür sergisi açılışı oldu.

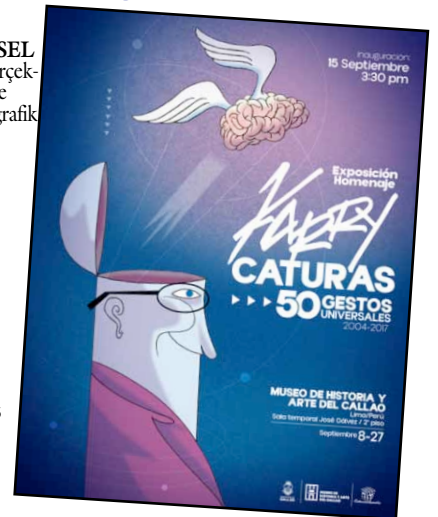
Peru'da, Karry Carrión'a saygı sergisi.

Peru karikatürünün ünlü ustası Julio Carrión Cueva, namı diğer Karry Carrión'a saygı duruşunda bulunan "KARRYCATURAS: 50 EVRENSEL HAREKET" (2004-2017) adlı grafik sergisi, 8-27 Eylül tarihlerinde gerçekleşti. Sergide, Callao'nun tarihinden, ulusal ve uluslararası şahsiyetlerden ve küresel öneme sahip olaylardan esinlenerek oluşturulmuş karikatürleri ve grafik mizah eserlerini bir araya getirildi. Ayrıca sanatçının kariyeri boyunca hem Peru'da hem de yurt dışında aldığı bazı ödülleri de sergilendi.

In Peru, an exhibition in honor of Karry Carrión.

The graphic exhibition titled "KARRYCATURAS: 50 UNIVERSAL MOVEMENTS (2004-2017)," paying tribute to Julio Carrión Cueva, alias Karry Carrión—a famous master of Peruvian caricature—took place from September 8 to 27.

The exhibition brought together his caricatures and graphic humor works inspired by the history of Callao, national and international figures, and events of global importance. Additionally, several awards the artist received throughout his career, both in Peru and abroad, were put on display.

kısaca.....

Erbil'de 1. Uluslararası Karikatür Festivali.

• Erbil'de bulunan Mumtaz Hayderi Kütüphanesi, dünya genelinden karikatürist ve sanatçıların katılımıyla 1. Uluslararası Karikatür Festivali'ne ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor.

1938 doğumlu olan ve hayatını Kürt kültürü ile kütüphaneciliğine adanmış yazar Mumtaz Haydari'nin karikatür sanatına özel düzenlenen festivalin bir ayağının onun sanatsal portrelerine ayrıldığı ifade edildi.

Prizren 23. Uluslararası Karikatür Festivali.

• Kosova'daki festivalde temalardan biri "Actors Drawn on Paper", diğeri ise serbest konu olan etkinliğe katılım tarihi 30 Eylül'de sona erdi. Ekim ayında sonuçları ve sergi haberini takip edebilirsiniz.

Galway Karikatür Festivali.

• İrlanda'daki Galway Karikatür Festivali 1-6 Ekim tarihlerinde düzenlenecek. Galway, karikatür, çizgi roman ve karikatür portresi üzerine uluslararası bir festival.

Funny Times'ın Ekim 2026 sayısı yayınlandı.

• ABD mizah dergisi Funny Times, Ekim sayısını yayınladı. Sayıda Halloween, kötü fikirler, oteller, şövalyeler, korku filmleri ve güncel haberler gibi mizah başlıkları bulunuyor.

1. Uluslararası Eskişehir Karikatür Festivali.

• Uluslararası Eskişehir Karikatür Festivali'nde son günler. Festivalin konusu "Dayanışma / Solidarity". Son başvuru tarihi 20 Ekim 2026.

in brief.....

1st International Cartoon Festival in Erbil

• The Mumtaz Hayderi Library in Erbil is preparing to host the 1st International Cartoon Festival, bringing together cartoonists and artists from around the world. Born in 1938, writer Mumtaz Hayderi dedicated his life to Kurdish culture and librarianship. The festival, organized in his honor and dedicated to the art of cartooning, will also feature a special section devoted to artistic portraits of Hayderi.

23rd Prizren International Cartoon Festival.

• One of the themes of this year's festival in Kosovo was "Actors Drawn on Paper", while the second category was Free Theme. The deadline for entries was September 30. Festival results and news about the exhibition will be featured in our October issue.

Galway Cartoon Festival

• Ireland's Galway Cartoon Festival will take place from October 1 to 6. Galway is an international festival dedicated to cartoons, comics and caricature portraits.

October 2026 Issue of Funny Times Published

• The US humor magazine Funny Times has published its October 2026 issue. The issue features a variety of humorous topics, including Halloween, bad ideas, hotels, knights, horror movies and current events.

Eskişehir'de bir sanatçıyı onurlandırma gecesi.

Eskişehir Odunpazarı Kent Konseyi tarafından düzenlenen "Sanatçıya Vefa" etkinliği 24 Eylülde gerçekleştirildi.

100. Yıl Kültür Merkezi Lozan Salonu'nda ev sahipliği yapılan etkinliğin sunuculuğunu yazar **Gül Düzcan** üstlendi; program, karikatürist **Ekrem Borazan**'ın karikatürlerinden oluşan bir sergiyle açıldı. Sergi, **Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım Kurt** tarafından resmen açılırken, etkinliğe sanatçının meslektaşları ve çok sayıda davetli katıldı.

Serginin açılışının ardından program, **Ekrem Borazan** ile yapılan söyleşiyi devam etti; bu söyleşi izleyicilere sanatçının kariyeri, sanat anlayışı ve karikatür alanındaki çalışmaları hakkında daha fazla bilgi edinme fırsatı sundu...

Evening Honouring An Artist in Eskişehir.

The "Artist Appreciation" event, organised by the Odunpazarı District City Council in Eskişehir, was held on 24 September.

Hosted at the Lausanne Hall of the 100th Year Cultural

Centre, the event was presented by writer **Gül Düzcan** and opened with an exhibition featuring cartoons by cartoonist **Ekrem Borazan**. The exhibition was officially inaugurated by **Kazım Kurt**, Mayor of Odunpazarı, and was attended by the artist's colleagues as well as numerous guests.

Following the opening of the exhibition, the programme continued with a conversation with **Ekrem Borazan**, offering the audience an opportunity to learn more about the artist's career, artistic approach and work in cartoon.

SNAPSHOT

22 Nisan 1946'da New York'ta Nora ve Aris Poulos'un üçüz oğulları dünyaya geldi. Hemşirelerin bebekleri camın ardından babaya gösterdiği bu unutulmaz karede Aris'in heyecandan bayıldığı görülüyor. Ancak yıllar sonra fotoğrafın gerçek bir bayılma anı mı, yoksa basın için hazırlanmış mizahi bir sahne mi olduğu tartışma konusu oldu.

On April 22, 1946, triplet boys were born to Nora and Aris Poulos in New York. In this memorable shot where the nurses show the babies to the father through the glass, Aris appears to have fainted from excitement. However, years later, it became a subject of debate whether the photograph captured a genuine faint or a humorous scene staged for the press.

Elena Ospina, Colombia

Dayı mısın sen?

Dayı'nın günümüz Türkçesindeki anlamlarından biri de, efelenmek, kabadayılık etmek, posta koymak, külhanilik, sözünü yürütmek... Dayılanmak, dayılık etmek, dayı dayı yürütmek, kendini dayı sanmak...

Dayı, Osmanlıda bir yönetici sıfatı olarak görülür. **Tunus, Cezayir** topluluklarında seçimle işbaşına gelen yöneticiye Dayı denirdi. Yeniçeri ocaklarındaysa, subaylara "ocak dayısı" adı verilir. Acemi oğlanlara, Okmeydanı'nda kılıç kullanma talimi yaptırılırdı... Yere bilek kalınlığında bir çivi çakılır, üzerine kırk kat çuha sarılır, acemi oğlanlardan bunu kılıçla ikiye bölmesi istenirdi.

Bunu başaran acemi oğlan savaşa katılmaya hak kazanırdı.

Ama, çiviye sarılı kırk kat çuhayı kılıçla ikiye bölmek kolay iş değildi. Bunu beceremeyen acemilere kılıcı kullanmayı göstermek amacıyla ocak dayısı;

"**Anlaşıldı, gayret Dayıya düştü!**" diyerek ortaya atılır, bir vuruşta ikiye bölferdi.

Gel zaman git zaman, o dayılık, kabadayılığa dönüşmüştür.

Necati Güngör

apolitikler

ENTERESAN LAFLAR...

İstifa ediyorum dedim ama istiğfar edip, sözümü geri çıkardım.

~ Ömer Döner

DÜŞÜNÜYORUM!

Tanrının kışkırdığı bir karikatürçü.

by Necati Güngör

Onu ilk kez 1980 yılında, Akşehir Nasrettin Hoca Şenliklerinde tanıdım. Aslında çizgileriyle tanışmamız çok daha eski, ta çocukluk yıllarımıza kadar uzanır.

Babıali'de, Türk karikatürünün duayen adlarından biri, hatta birincisiydi.

"Akbbaba" dergisinin kapaklarını süsleyen karikatürlerinde, kadınların bacaklarını o kadar güzel çizdi ki, derginin sahibi Yusuf Ziya, "Necmi Rıza'nın çizdiği kadınları Tanrı göre kışkırtırdı!" diyecekti.

Üstat, 1914 yılında Yugoslavya'nın Priştine kentinde doğmuştu. Daha sonra ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç etmişlerdi.

Öğrenimini İstanbul'da tamamladı. İstanbul Erkek Lisesi'nden sonra DGSA'ya girdi. Burada Hikmet Onat Atölyesi'nde çalıştı. 1945 yılında mezun oldu. 1927'de amatör olarak ilk karikatürü Cumhuriyet gazetesinde yayımlandı. 1936'da Babıali'ye girdi. Akbbaba, Karikatür, Şaka, Papağan, Pardon, Amcabey dergilerinde uzun yıllar çalıştı. Yirmi bir kişisel karikatür ve resim sergisi açtı. Bu sergilerden biri, 1937'de, İngiliz Kralı'nın tac giyme töreni nedeniyle açılmıştı. Ödüller kazandı. 1952'den beri on bir karikatür yillığı yayımlandı. "Bana Göre Ünlüler" adlı bir sergi açtı. Almanya'da çıkan Mal, Kurzsgelacht, Pefefer, Paprika adlı dergilerde kadın karikatürleri yayımladı.

2001 yılında İstanbul'da öldüğünde, geride birçok suluboya tablo, karikatürçüler arasında anlatılagelen tatlı anılar bıraktı.

Üstat, uzun saatlere yaydığı yemekleriyle, kuru fasulye tutkusuyla, arkadaşlık ettiği kişileri gençler arasından seçişiyle, her 10 Kasım'a yetiştirdiği Atatürk portreleriyle, Beyoğlu gecelerinde Atatürk'le karşılaşmasıyla, kuşaktaşı Cemal Nadir'le anılarıyla hâlâ anılır. Necmi Rıza'nın herkesi şaşırtan bir özelliği de "Alaman" hayranı oluşuydu.

David.Enrique.Martínez.Guerrero, Colombia

AGENDA OF TÜRKİYE

aziz yavuzdoğan

CUMHURİYETİMİZİN 104. YILINI KUTLUYORUZ!

Facial Treatments

by Pepe Pelayo (Chile)

COPERNICO

Şili'den yayın yapan "Humor Sapiens" dijital mizah platformunun genel yayın yönetmeni Pepe Pelayo'nun "fenamizah e-dergi" için "Facial Treatments" (*Yüz Bakımları*) adlı, görsel metafora, kavramsal mizaha ve grafik gerçeküstüliğe yakın mizahi foto-montajları.

Humorous photo-montages titled 'Facial Treatments' by Pepe Pelayo, editor-in-chief of the Chile-based digital humor platform 'Humor Sapiens,' created for 'fenamizah e-magazine.' These works lean closely toward visual metaphor, conceptual humor, and graphic surrealism.

Arturo Molero, Spain

Claudio Alecrim, Brasil

• Tik Dolar, Tok TL.

TikTok'un çatı şirketi ByteDance'in kurucusu **Zhang Yiming**, 105,5 milyar dolarlık (yaklaşık 5,1 trilyon lira) servetiyle Asya'nın en zenginiymiş. Ülkemizde TikTok'tan canlı yayın açıp rezilliklerini sergileyerek para kazanan üttürü büdüklerin arasında en zengini kim acaba?

• Ayı çıkabilir mi?

Sivas'ın Ziraat ilçesinde, üttürü büdük bir ayının saldırısına uğrayan çoban yaralanmış. Sanınız sürü otlatıldığı bölgede "Dikkat Ayı Çıkabiliyor!" uyarı tabelası yoktu. Çobana geçmiş olsun deyip, iyileştikten sonra mesleğini **Kastamonu**'da sürdürmesini öneririz.

• Kim öle, kim kala!

ABD'li jeologlar Afrika kıtasının tahmin edilenden çok daha kısa sürede ikiye bölüneceğini belirlemişler. Afrika kıtasında aktif yırtılma hattı 'kritik eşiğe' ulaşmış. Bilim insanlarına göre kıta "yakında" parçalanarak yeni bir okyanus oluşturacakmış. Endişe edilecek bir durum yok, hemen telaşlanmayın üttürü büdükler. Jeologların "Yakın" dediği, birkaç milyon yıl sonrasıymış. Kim öle, kim kala!

• Muzun itibarı!

Ülkesini savaştan savaşa sürükleyen ABD Başkanı **Donald Trump**, halkına "Muz yemeyin" diye tasarruf çağırısı yapmış. Bizim marketlerde ithal muzun kilosu 150 TL'yi aştı. Biz gayet yiyoruz. "Çünkü, itibardan tasarruf olmaz!" diyoruz...

• Bul karayı, al parayı.

Vanlı Kara Haydar olarak bilinen **Mehmet Fatih Tançalan** adlı vatandaş, birdüğün yapınca başı derde girmiş. **MASAK** tarafından incelemeye alınan ve günlerce kamuoyunu meşgul eden düğününde takılan 97 parça altın takının 76'sı sahte çıkmış. Vatandaşın "Kara Haydar" adı da gerçek değilmiş ki zaten.

FENA HALDE MEMLEKET

AKLA ZİYAN OLSAK DA, YAŞIYORUZ BEREKET...

evet! Aziz Yavuzdoğan

Saka bir yana HEPİ GERÇEK!

Türk basınıni edebiyatçılar yaratmıştı.

Türk basınıni var oluş sürecinde edebiyat adamlarının oynadığı rolü düşündünüz mü hiç? Basının temeli, edebiyatçıların omzunda yükselmiştir denilse yanlış olmaz. İlk gazeteciler şair, tiyatro yazarı, romancı, hikâyeci kimselerdir... Üniversitelerdeki gazetecilik okulu öğretmenlerinin bu konuya kafa yorduklarını hiç sanmıyorum.

Namık Kemal'ler, **Ahmet Mithat**'lar, **Şinasi**'ler, **Ahmet Rasim**'ler, **Hüseyin Cahit**'ler, **Refik**

Halit'ler, **Yakup Kadri**'ler, **Falih Rıfkı**'lar... ve daha nice kalem erbabı, Babıali basını deneni soyut kurumun temeline harç koymuş adamları. Bir gazete çıkarılacağı zaman başında mutlaka bir edebiyatçı bulunur, başmakaleyi kaleme alır; ayrıca tanınmış birçok kalem ustası da onun kadrosunda yer alırdı.

Zaten yakın tarihlere kadar gazete ya da dergi çıkaran kişiler, bizzat kalem erbabı kimselerdi: **Yunus Nadi**, **Sedat Simavi**, **Falih Rıfkı**, **Ahmet Emin**, **Hakkı Tank** vb.

Eli kalem tutmayan kişileri gazetelerde çalıştırmazlardı. Ancak kalemi güçlü muhabirler yükselir, muharrir olurlardı. Yine de onlara bugünkü gibi yazar sıfatı verilmezdi. Çünkü yazar diye, “**edip**” sıfatını hak edenlere denirdi.

Birkaç kuşak geriye doğru bakın: Hemen tüm edebiyatçılar, birtakım gazelerde köşe sahibidir: **Nâzım Hikmet**, **Ahmet Haşim**, **Peyami Sefa**, **Aziz Nesin**, **Orhan Seyfi**, **Tank Buğra**, **Haldun Taner**...

Şiirsiz, hikâyesiz, romansız gazete çıkarılmazdı. Ünlü tefrika romancıları gazeteler arasında transfer olurlardı. Bir yazar rakip bir gazeteye gittiği zaman okurlarını peşi sıra götürürdü... Gazetelerin patronları işadamları, yöneticileri de işletmeci/iktisatçı gibi erbab-ı kalemden sayılmayan kimseler olunca, edebiyat ehli, basından elini ayağını çekmeye başladı. Gün geldi, edebiyatçılar tümüyle basından dışlandı.

Yahya Kemal ve Moda.

Yahya Kemal 1935'lerde, uzun bir süre **Moda Palas Otel**'inde kalmıştı. **Moda Palas**, “**Madam Papa'nın Köşkü**” adıyla bilinen eski bir köşktü. Şairin bu güzel semtte oturup da şiirini yazmamış olması düşünülemezdi. Sonraki yıllarda da yakınlarına, **Moda**'nın baharını unuttuğunu söylerdi. İşte o şiir:

MODA'DA MAYIS

Şafaktan önce uyandım bahâr odamdaydın.
Mayıs, çiçekleri etrâfa öyle bir yaydı
Ki varlığım büyülenmiş en derin haz'la
Cihanda lezzet alınmaz bu duyugudan fazla.
Seven kadınla seven erkeğin visâli gibi,
Bütün saâdet olan mevsimin bu hâli gibi,
Sürekli sevgiyi duydukça anne toprak'tan.
İçimde korku nedir kalmıyor yok olmaktan.
Hayatı râyihâ sihriyle sindiren toprak,
Bugün ne semtine baksam, çiçek, çimen, yaprak!
İçinde râhata varmış yatan aziz ölüler
Demek ki böyle bahar örtüsüyle örtülüler!

NAMIK KEMAL

Yaşar Kemal, kimin ayağına gitti?

Elbette anımsayanlar vardır; bir dönemler **Kitap Fuarı**, **Tepebaşı**'nda açılırdı. Yazarları, çizerleri orada bulurdunuz.

Muhittin Köroğlu kendi çizdiği kartpostalları, karikatürleri, kitapları burada satıyor; eşi **Birsen Hanım** da ona yardım ediyordu. **Birsen Başbilir**, Adanalıydı ve **Yaşar Kemal**'in **Hemite Köyü**'nden hemşerisiydi. O güne dek tanışmadığı ünlü yazar, aynı zamanda aile dostları oluyordu. Üstadın imza gününde **Birsen Hanım** gidip onu buldu; kendini tanıttı. **Birsen Hanım**'ın annesi **Hasibe Hatun**, Adana'da iyi tanınan bir halk ozanıydı. **Hasibe Hatun**'un adı, memleketinde bir caddeye verilmişti. **Yaşar Kemal** de o kadın şairi iyi tanıyordu. Ona saygı duyardı. Şairinin torununu tanımak da üstadı sevindirmişti! Ayaktüstü de olsa sıcak

bir söyleşiye daldılar. **Birsen Hanım**, çizer eşinin de **Fuar**'da bulunduğunu, uygun görürse gelip kendisiyle tanışmak istediğini belirtti. **Yaşar Kemal**, o her zamanki içten coşkusuyla yanıtladı **Birsen Hanım**'ı: “**Ne demek, bana gelmek? Mademki Hasibe Hatun'un damadı da burada, ben ona giderim!**” Üstad olanca alçakgönüllüyle kalktı, **Muhittin Köroğlu**'nun bulunduğu bölüme gitti. Kendini tanıttı. Zaten onu tanımayan mı vardı? Sıcak, coşkun, içtenlikli bir tanışma oldu! Tanışma sahnesini bir fotoğrafla ölümsüzleştirdiler. Ayağına kadar gelme lütufunda bulunan **Yaşar Kemal**, çizer **Köroğlu**'na o gün dünyaları bağışlamıştı sanki...

Reşat Nuri'yi hocası Tanrıöver keşfetmişti.

Darülfunun'un Edebiyat Fakültesi hocalarından **Hamdullah Suphi Bey** (**Tanrıöver**) ders veriyordu. Eski **Zeynep Kâmil Konağı**'ndaki fakültenin bir sınıfında... Öğrencilerinden birinin yazdığı yazıyı okumuş, bununla ilgili görüşlerini belirtiyordu. Hakkında konuştuğu ufak tefek genç ayağa kalkmış, öteki öğrenciler de hocalarını dikkatle dinliyordu. **Hamdullah Suphi Bey** heyecanlı bir nutuk atar gibi konuşuyordu:

“**Size haber veriyorum: Doğduğunuz gün, talihin eli beşiğinize bir yıldız asmıştır! Yazınızın, gözlerimin önüne serdiği manzarada ne kadar feyiz var! Eğer isterseniz, eğer yaradılışın size cömertçe verdiği değere sırt çevirmezseniz, emin olunuz, şöhretiniz bir gün ülke sınırlarını da aşacak, dış âlemden tanınacaksınız!**”

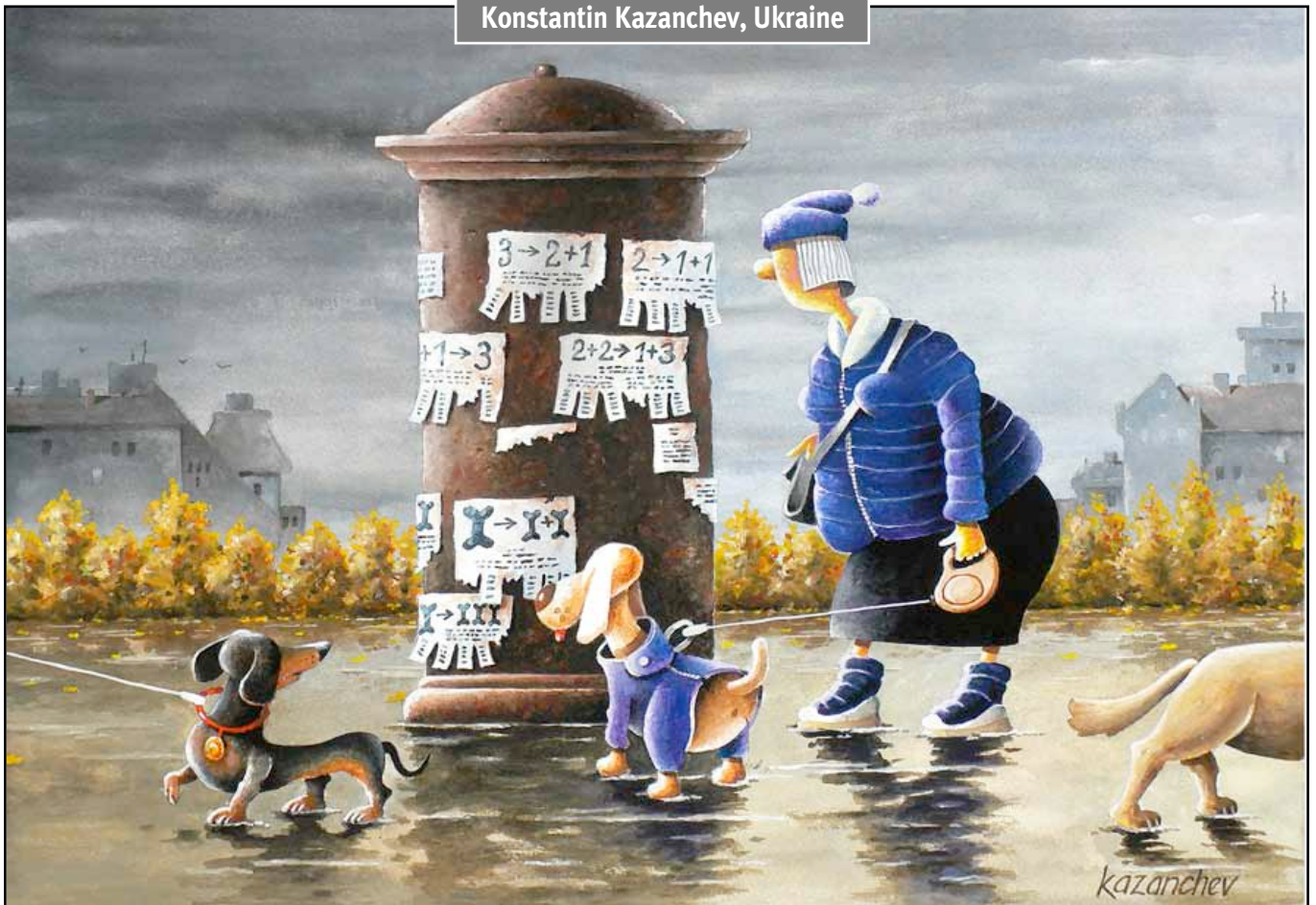
REŞAT NURI

Hocasının övgülerini sessiz bir saygıyla dinleyen bu çelimsiz edebiyat öğrencisi, onu yanıltmayacak, birkaç yıl sonra peş peşe yayımladığı romanlarıyla edebiyat dünyasında kendine sağlam bir yer edinecekti.

Igor Smirnov, Russia

Konstantin Kazanchev, Ukraine

BOSNIAN

- Medijsko opismenjavanje: Mrtvi ratni zločinac Ratko krepani Mladić je kao zmija bez glave. Besciljno luta srpskim pustahijama kreirajući potvrdu istine. Genocidnu.
- Medijsko opismenjavanje: Država Srbija je reinkarnacija vasselenskog zla reflektiranog kod sahrane ratnog zločinca Ratka Mladića. Naravno, kada su "nebeski" narod.
- Medijsko opismenjavanje: Godinama sam mislio da će Srbija na zelenu granu. Ne može, ipak, na vrbi roditi grožde.
- Medijsko opismenjavanje: Moja noga više nikada neće kročiti u Srbiju. Znajući njihove genocidne namjere možda moje kosti to učine.
- Medijsko opismenjavanje: Entitet Republika Srpska je jednako proporcionalan realiziranom genocidu u Srebrenici. Nažalost, 35 godina kasnije, ponovili bi sve.

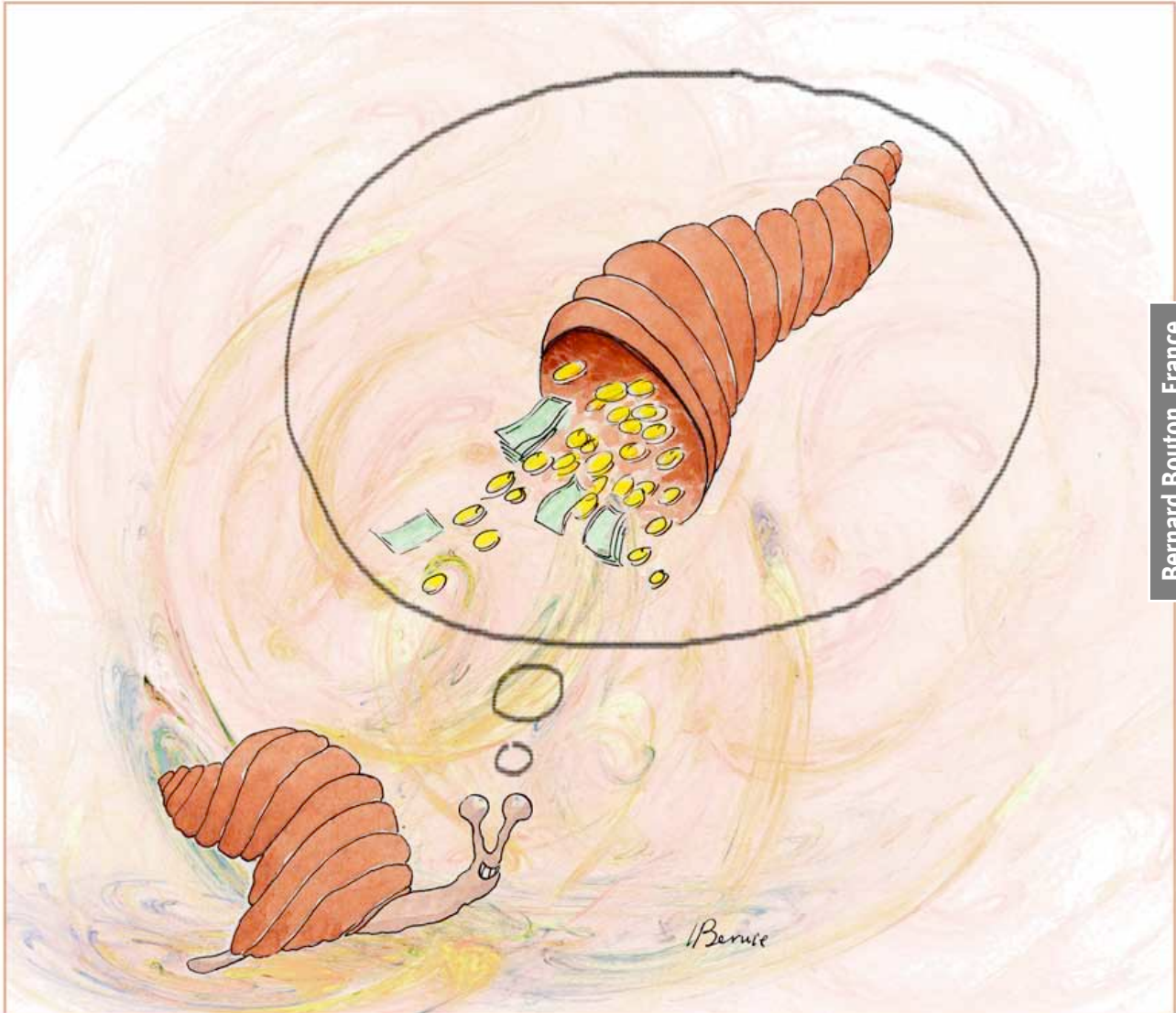

ENGLISH

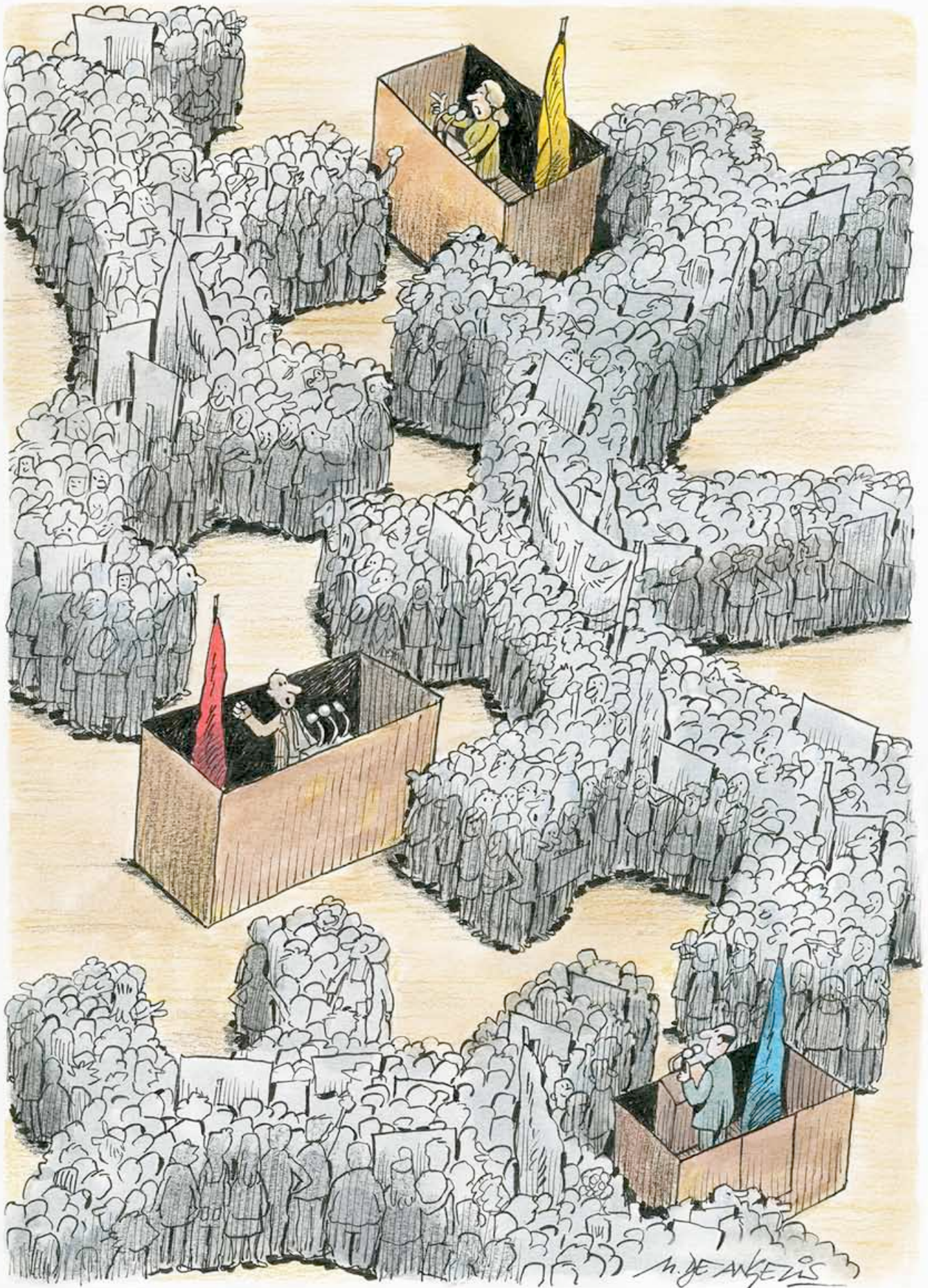
- Media literacy: The state of Serbia is the reincarnation of universal evil, as reflected in the funeral of war criminal Ratko Mladić. Naturally, being the "heavenly" people.
- Media literacy: The dead war criminal Ratko Mladić, that wretched, expired creature, is like a snake without a head. He wanders aimlessly across the Serbian wastelands, forging confirmation of the truth. A genocidal one.
- Media literacy: For years, I thought Serbia would get back on track. After all, you can't grow grapes on a willow tree.
- Media literacy: My foot will never again set foot in Serbia. Knowing their genocidal intentions, perhaps my bones will.
- Media literacy: The Republika Srpska entity is directly commensurate with the genocide committed in Srebrenica. Unfortunately, 35 years later, they would do it all over again.

TURKISH

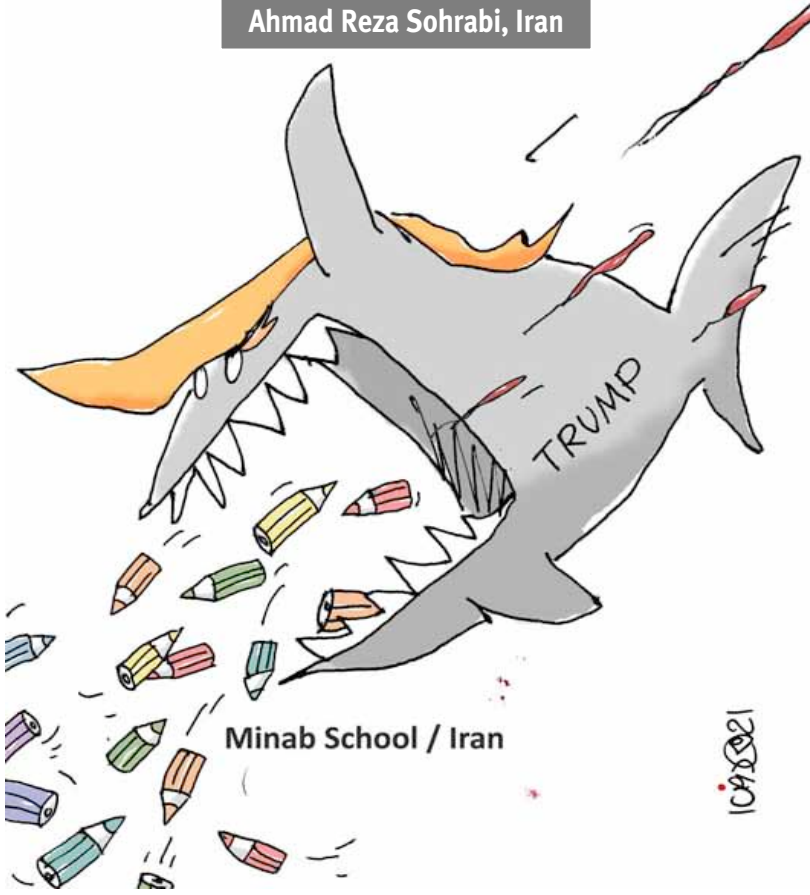
- Medya okuryazarlığı: Savaş suçlusu Ratko Mladić'in cenazesinde de görüldüğü üzere, Sırbistan devleti evrensel kötülüğün vücut bulmuş halidir. Tabii ki "göksel" halk oldukları için. • Medya okuryazarlığı: Ölü savaş suçlusu Ratko Mladić, o zavallı, miadı dolmuş yaratık, başsız bir yılan gibidir. Sırp çorak topraklarında amaçsızca dolaşarak gerçeğin kanıtını dövmektedir. Soykırımcı bir gerçeğin. • Medya okuryazarlığı: Yıllarca Sırbistan'ın yeniden doğru yola gireceğini düşündüm. Sonuçta, söğüt ağacında üzüm yetişmez. • Medya okuryazarlığı: Sırbistan'a bir daha asla adım atmayacağım. Onların soykırımcı niyetlerini bildikten sonra, belki ancak kemiklerim değer. • Medya okuryazarlığı: Sırp Cumhuriyeti (Republika Srpska) varlığı, Srebrenitsa'da işlenen soykırımla doğrudan orantılıdır. Ne yazık ki, 35 yıl sonra bile aynısını tekrar yaparlardı.

Bernard Bouton, France

Ahmad Reza Sohrabi, Iran

Ekim'in tuhaf ama gerçek yüzü!

Ekim ayı, tarihte birbirinden tuhaf, trajikomik ve "yok artık" dedirten gerçek olaylara sahne olmuş. Kayıtlara geçmiş en komik ve garip Ekim ayı olaylarından küçük bir derleme:

- ABD'nin Florida eyaletinde bir adam, polisten kaçmak yerine doğrudan **Lake County Hapishanesi**'ne girerek saklanmaya çalıştı. Güvenlik kapısını aşmak için metal dedektörünü hareket ettirdi, küçük bir açıklıktan geçip X-ray cihazının içinden ilerledi. Sonunda görevliler tarafından yakalandı. Olay 6 Ekim 2023'te yaşandı.

- 22 Ekim 2023'te, **Alaska Airlines** uçağında yolcu koltuğunda bulunan görev dışı bir pilot, kokpite girip motorların yakıtını kesebilecek acil durum kollarını çekmeye çalıştı. Uçak **Portland**'a yönlendirildi ve adam gözüaltına alındı.

- 30 Ekim 2020'de **Tektaş**'ta polis, 8-9 feet boyunda, beş bacaklı, gorile benzeyen bir yaratığın apartman girişini kapattığı ihbarını aldı. Olay yerine geldiklerinde bunun kendi yaptığı dev bir **Halloween** kostümü içindeki bir adam olduğunu gördüler.

- **Virginia**'da bir ailenin kapı kamerasına üç korkutucu kostümlü kişi yansıdı. Polis olası bir soygun soruşturması başlattı. Sonunda "şüphelilerin" ev sahiplerinin akrabaları olduğu ortaya çıktı. Şaka, ailenin gerçekten silaha sarılmasına kadar tehlikeli biçimde ilerlemişti.

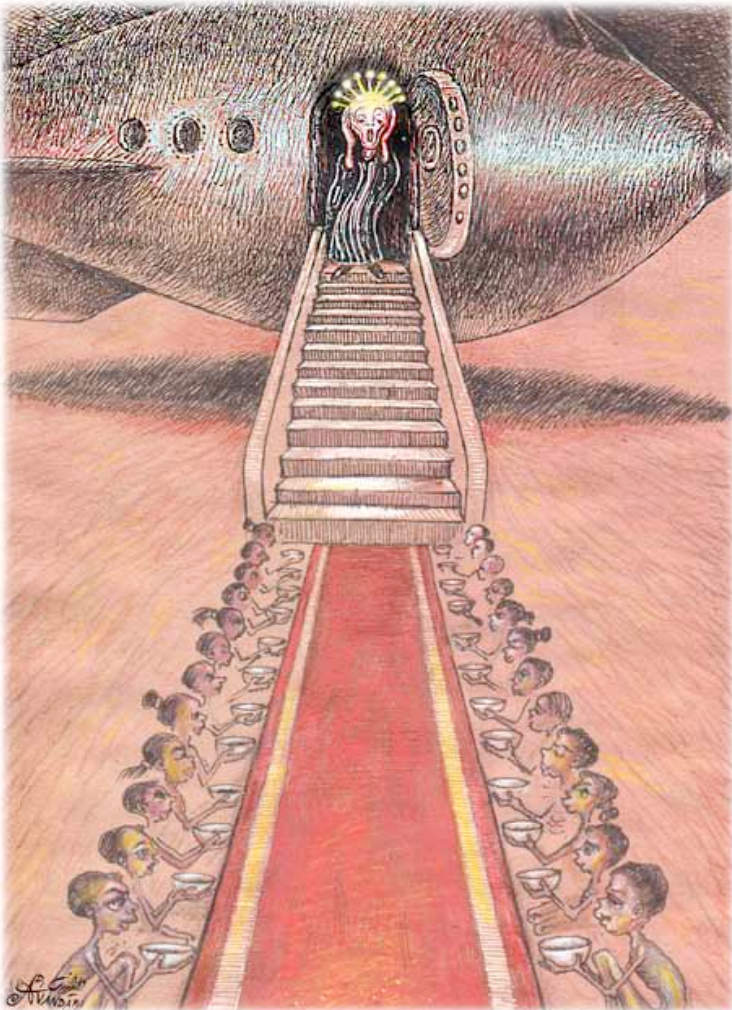
- **Florida Keys**'te dalgıçlar, denizin yaklaşık altında Halloween balkabağı oyma yarışması düzenledi. 30'dan fazla kişi, balıkların arasında su altında balkabağı oydu. Yarışmacılar hem tasarımlarına hem de dalış becerilerine göre değerlendirildi.

- ABD'nin **New Hampshire** eyaletindeki **Plymouth State University**'de, 1970'lerden beri her Halloween döneminde saat kulesinin sivri uçlarına iki balkabağı saplanmış halde beliriyor. Kimlerin, nasıl ve ne zaman yerleştirdiği hâlâ bilinmiyor.

- 15 Ekim 2018'de **Hindistan**'da polisler bir suçluyu yakalamaya çalışırken tabancaları tutukluk yaptı. Bunun üzerine polislerden biri silah sesi taklidi yaparak "**Bang bang!**" diye bağırmaya başladı. Olay kameraya yansıdı.

Ali Dviandari, Iran

CARICATURE di GIO

Mariagrazia Quaranta
GIO (Italy)

www.caricaturegio.alternvista.it
since 2006

aphorisms

Vasil Tolevski

(North Macedonia)

- Çölde insanları susuz bırakıp suya götürmek (kandırmak) en kolay şeydir.
- Bizim Tepegözlerimize tek bir göz bile fazla. Nasılsa hiçbir şey gördükleri yok.
- Yazılı kanunlar, yazısız olanların önünde geri çekildi. Tıpkı okumaların (aydınların), cahillerin önünde geri çekildiği gibi!
- Politikada politikacılar doğar, suç dünyasında ise suçlular. Bizde ise her ikisi birden doğar!
- Hâbil'i meclise koyalım. O, anlaşmazlıkların kısa yoldan nasıl çözüleceğini iyi bilir.
- Politikacılar orada her türlü saçmalığı konuşabilirler. Sonuçta biz demokratik bir ülkeyiz.
- Bizim hazinemiz zenginlerin elinde. Halkın zenginliğinin nasıl korunacağını sadece onlar bilir.
- Göt, en önemli devlet organımızdır. O olmasaydı krediler bile bize giremezdi.
- Partilerimiz birbirine tıpatıp (bir yumurta gibi)

benziyor. Bu çok normal, çünkü onları yumurtlayan tavuk Avrupa tavuğu.

- En kötülerini seçelim. Çünkü bizi en iyi olduklarına ikna edenler en kötülerini çıktı.
- Kendini en akıllı sananlar, devleti akıl hastanesine çevirdi!
- Bizim en büyük aptallarımız, sırf daha akıllı olduklarını kanıtlamak için altın aldılar (taviz verdiler).
- Akbaba ancak dişlerini ya da iktidarlarını kaybettiklerinde vejetaryen olurlar!
- Halkın göz doktoruna ihtiyacı var! Çünkü artık onları gözü bile görmek istemiyor.
- Kalpleri korkudan paçalarına (topuklarına) inmişken, vatani nasıl canla başla (topuk damarlarıyla) savunacaklar?!

- Leading people to water in the desert only to leave them thirsty (tricking them) is the easiest thing to do.
- Even a single eye is too much for our Cyclopes. They don't see anything anyway.
- Written laws retreated before unwritten ones. Just as the educated (intellectuals) retreated before the ignorant!
- Politicians are born in politics, and criminals in the underworld. In our country, both are born at once!
- Let's put Abel in parliament. He knows well how to resolve conflicts the short way.
- Politicians can talk all kinds of nonsense there. After all, we are a democratic country.
- Our treasury is in the hands of the rich. Only they know how to protect the wealth of the people.
- The ass is our most important state organ. Without it, even the loans couldn't screw us over.
- Our political parties look exactly like one another (like two eggs). This is completely normal, because the hen that laid them is a European hen.
- Let's elect the worst. Because those who convinced us they were the best turned out to be the worst.
- Those who thought they were the smartest turned the state into a madhouse!
- Our biggest fools compromised (backed down) just to prove they were smarter.
- Vultures only become vegetarians when they lose their teeth or their power!
- The public needs an eye doctor! Because now, even their own eyes don't want to see them.
- How are they going to defend the homeland with all their heart when their hearts have dropped into their boots out of fear?!

aphorisms

Jovan Jovceski

(North Macedonia)

- Yeterince parası olanın şansı da vardır. Şanssızlığımızın dibi olsun diye!
- Siyasilerimizin bazı konuları ilgimizi çekiyor, uykusuz kalalım diye.
- Sonsuz yetenekli kimse yoktur. Herkesin bir sonu vardır.
- Daha iyi olan kazandı, ama bir dahaki sefere yenilenden daha iyi olmak için çabalaşın!
- Onu müebbet hapse mahkûm ettiler. Oysa daha yüz yaşını bile doldurmamıştı!
- Benim soy ağacım — üzüm bağıdır.
- Kendi başarımın meyvelerini toplamak yerine, başkalarının derterini topluyorum.
- Kaliteli olan her şey ülkeden gitti, ama partiden değil. Orada zaten kalite yok!
- Sadece mütevazı insanlar mütevazı olmayan sonuçlar elde eder. Benim gibiler.
- Köyümüzde uzun zamandır kimse ölmedi. Sadece merhumlar yaşıyor!
- Zamanın dışı Tanrı gibidir: görünmez ama güçlü!
- Siyasinin deniz manzaralı odaları var, işçinin ise odalara ve denize sadece uzaktan bakışı var.
- Hayatta paranız olmak zorunda değil, ama en azından paranın sizde gözü olsun!
- Evlilik güzelliğe zarardır. Doğa daha büyük bir güzeldir, çünkü bekârdır!
- Küçük Makedonya bugün — Makedonya'nın içindedir!
- Hiçbir mantar birbirini yemez. İnsanların birbirini yediği gibi!
- Hükümet acziyeti dahilinde olan her şeyi yapıyor. Bundan daha kötüsünü de yapabilir ama bu kadarı da yeterli.

- Yeterince parası olanın şansı da vardır. Şanssızlığımızın dibi olsun diye!
- Siyasilerimizin bazı konuları ilgimizi çekiyor, uykusuz kalalım diye.
- Sonsuz yetenekli kimse yoktur. Herkesin bir sonu vardır.
- Daha iyi olan kazandı, ama bir dahaki sefere yenilenden daha iyi olmak için çabalaşın!
- Onu müebbet hapse mahkûm ettiler. Oysa daha yüz yaşını bile doldurmamıştı!
- Benim soy ağacım — üzüm bağıdır.
- Kendi başarımın meyvelerini toplamak yerine, başkalarının derterini topluyorum.
- Kaliteli olan her şey ülkeden gitti, ama partiden değil. Orada zaten kalite yok!
- Sadece mütevazı insanlar mütevazı olmayan sonuçlar elde eder. Benim gibiler.
- Köyümüzde uzun zamandır kimse ölmedi. Sadece merhumlar yaşıyor!
- Zamanın dışı Tanrı gibidir: görünmez ama güçlü!
- Siyasinin deniz manzaralı odaları var, işçinin ise odalara ve denize sadece uzaktan bakışı var.
- Hayatta paranız olmak zorunda değil, ama en azından paranın sizde gözü olsun!
- Evlilik güzelliğe zarardır. Doğa daha büyük bir güzeldir, çünkü bekârdır!
- Küçük Makedonya bugün — Makedonya'nın içindedir!
- Hiçbir mantar birbirini yemez. İnsanların birbirini yediği gibi!
- Hükümet acziyeti dahilinde olan her şeyi yapıyor. Bundan daha kötüsünü de yapabilir ama bu kadarı da yeterli.

epigram

Ivan Grahovec

(Croatia)

YÜKSELİŞ ÖLÇÜTÜ

Bak ona nasıl gururla yürüyor,
Soğuk bir hissizlik yüzünü süslüyor.
Başkalarının acısı ağrıırken, her şey daha güçlü,
o açgözlülükle ancak kendi hayatını kurtarıyor.

YOLUN SONU

Yaşlılıkta ne güneşi görürler ne gölgeyi,
ancak ruhlarını zehirleyen kendi utançlarını.
Sapkın ve ıssız bir zamanda,
hissiz ihtiyar kendi yenilgisini duyar.

MODANIN BEDELİ

İnce topuk, acı dolu bir adım,
doktor için bu en sevilen zanaattır.
Trend yüzünden ne kadar çok hanım topallarsa,
onun finansal durumu o kadar kalınlaşıyor.

HIRS

Gelecek hakkında oğlan planlar kuruyor,
her gün muazzam bir zenginlik düşünüyor.
Ama bir küçük, zeki kafa diyor ki:
„Böyle biriyle evlenmeyi kalbim istiyor!”

TREN

Genç kadın trenin ortasında itişirken sorar:
„Bu cennete giden yol mu yoksa sadece macera mı?”
Kondüktör bileti çıkarıp güler:
„Sizin için cennet, ödeyen için — değil!”

EVLİLİK SİHRİ

Kadının cadı olduğu söylenir,
ancak yüzük elde saklandığında.
Ama bilge koca bu sırrı anlar:
süpürgegenin maaştan daha hızlı olduğunu.

THE MEASURE OF SUCCESS

Look at him — how proudly he struts,
with cold indifference upon his face.
The more the world around him suffers,
the more successful he becomes.

THE END OF THE ROAD

In old age, neither sun nor shade remains,
only the shame that poisons the soul.
In these strange and desolate times,
the old man finally hears defeat knocking.

THE PRICE OF FASHION

A slender heel, a painful step —
a doctor's favourite little business.
The more ladies limp in pursuit of fashion,
the better his bank balance walks.

AMBITION

The young fellow has plans for the future
and dreams of a fortune every night.
But somewhere in a clever little head
a voice is whispering:
“That's the sort of man I'd marry!”

THE TRAIN

Jostled in the middle of the train,
a young woman asks the conductor:
“Is this the road to Heaven,
or merely an adventure?”
He punches her ticket and smiles:
“Heaven for you, perhaps.
Not for the chap who paid for it.”

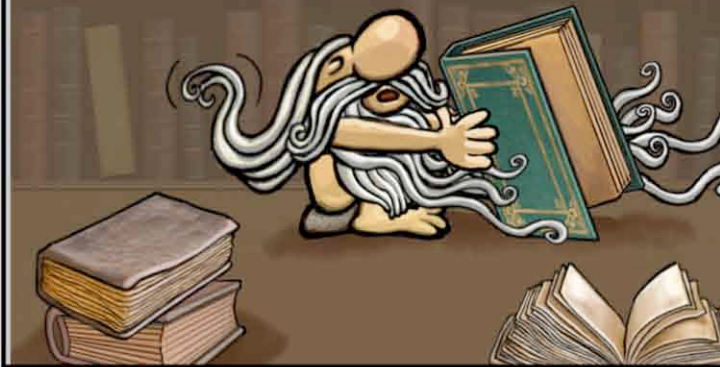
THE MAGIC OF MARRIAGE

They say a woman becomes a witch
the moment she puts on the ring.
A wise husband, however, knows the truth:
the broom always moves faster than the salary.

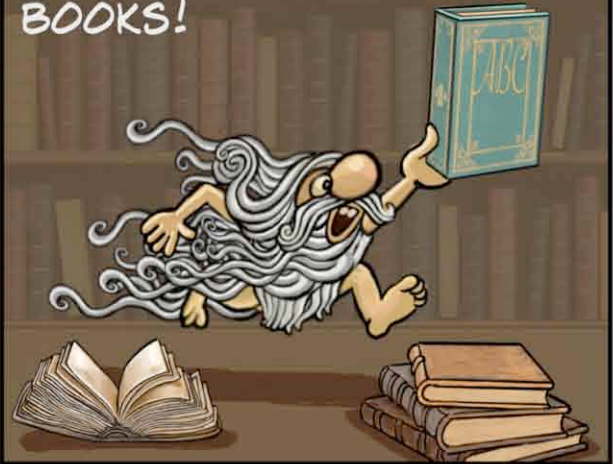
HISTORY OF ENGINEERING: PRINTING BOOKS

ERGUN AKLEMAN-

THE FIRST ENGINEER OF
THE WORLD

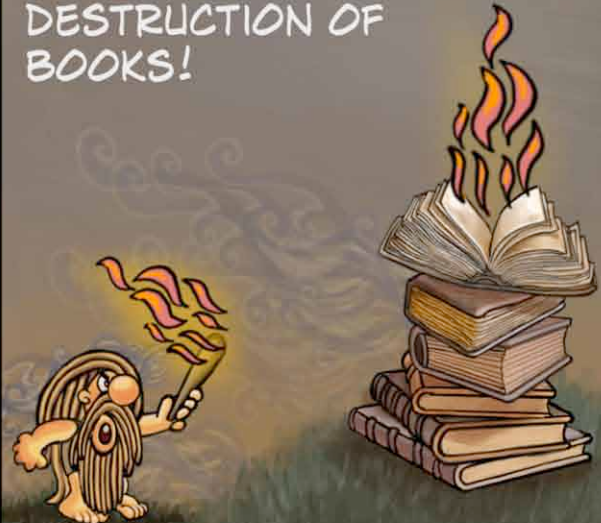
INVENTED A
METHOD FOR FAST
CREATION OF
BOOKS!

THE FIRST ADMINISTOR
OF THE WORLD

INVENTED A METHOD
FOR FAST
DESTRUCTION OF
BOOKS!

BEFORE THE INVENTION OF THE PRINTING PRESS, THE BOOKS WERE COPIED BY HAND, WHICH WAS AN EXTREMELY SLOW AND, THEREFORE, EXPENSIVE PROCESS. INVENTION OF MOVABLE-TYPE PRINTING PRESSES BY JOHANNES GUTENBERG MADE BOOK PRINTING MUCH FASTER AND BOOKS CHEAPER AND WIDELY AVAILABLE. HOWEVER, MOST OF THE ORIGINAL BOOKS ARE NOW COLLECTOR'S ITEMS. A GUTENBERG BIBLE CAN SELL FOR MORE THAN \$30 MILLION NOW. IN THE 1930S, IN GERMANY AND AUSTRIA NAZIS CREATED BONFIRES FOR CEREMONIALLY BURNING BOOKS AGAINST THEIR IDEOLOGY.

Fan Lintao, China

Makhmud Eshonqulov, Uzbekistan

Jose Angel Tellez Villalon, Cuba

article

Dragan Vugdelic (Montenegro)

Karadağ'dan fıkralar...

• **"Bir akrabam,"** diye anlatıyor iyi bir dostum, süt ineğini satmaya karar verdi.

Bir komşusu ilgilendi ve ineğin ne kadar süt verdiğini sordu. Akrabam, **"Sekiz ile ten arası!"** diye cevap verdi.

'O zaman tam bana göre!'

Anlaşma kolayca yapıldı.

Alıcı ineği endüstriyel takviyeler de dahil olmak üzere çok iyi besledi ama günde iki litreden fazla süt alamadı.

Bunun üzerine birkaç gün sonra oldukça öfkeli bir şekilde akrabamın yanına geldi.

'Beni nasıl da kandırdın!'

'Kandırmadım. Ne demek istiyorsun?'

'Bana sekiz ile ten arası verdiğini söylemiştin! Ama ben iki litreden fazla alamadım!'

'Ben sana gerçeği söyledim: Sekiz ile ten (on) arasında iki var!'

(Yazar burada İngilizcedeki 'ten' [10] kelimesi ile

'10' sayısı arasındaki ses benzerliğine dayalı kelime oyunundan yararlanmıştı).

Bir anne, genç kızını mahrem bölgelerindeki bir döküntü için küçük bir şehirdeki tanınmış (ve teki) doktora götürdü. Kendi koyduğu teşhis şuydu: **"Köyde yaşıyoruz ve tuvaletimiz olmadığı için kızım çişini yapmaya dışarı çıktı, dikkatsizce bir ısrırgan otunun üzerine çömeldi."**

İyi doktor enfekte bölgeye daha yakından baktı ve hemen bir reçete yazdı.

Anne son derece minnettar bir şekilde ilacı almak için en yakındaki, aslında şehirdeki tek eczaneye gitti. Şaşırtıcı bir şekilde eczacı ona yanlış yere geldiğini, bir göz doktoruna gitmesi gerektiğini söyledi; çünkü reçetede gözlük yazıyordu!

Öfkeden deliye dönen anne, yanlış reçete için protestoda bulunmak üzere doktora geri döndü. Ancak doktor gayet sakin bir tepki verdi:

"Hayır hanımefendi, doğru tedaviyi yazdım; böylece kızınız bir ısrırgan otu ile yıkanmamış bir a...k arasındaki farkı ayırt edebilir!"

Anecdotes from Montenegro

• "A relative of mine, relates one of my good friends, " decided to sell his milking cow.

A neighbour of his was interested and inquired about how much milk it was giving.

'From eight to ten!', was the answer.

'In that case it's for me!'

The deal was easily made.

The buyer fed the cow really well, including all kinds of industrial supplements, but could not get more than two liters of milk a day.

So, several days later, he comes to my relative very angry.

'Just how you cheated me!'

'I did not. What do you mean?'

'Told me that it was giving between eight and ten! And I could not get more than two liters!'

'I told you the truth: it is two between eight and ten!'"

A mother took her teenage daughter to this well known (and only!) doctor in a small city for a rash about the latter's intimate parts. Her own diagnosis was: "We live in the country, and having no loo the girl went out to pee and carelessly crouched over a stinging nettle".

The good doctor took a closer look at the infected area and wrote a prescription right away.

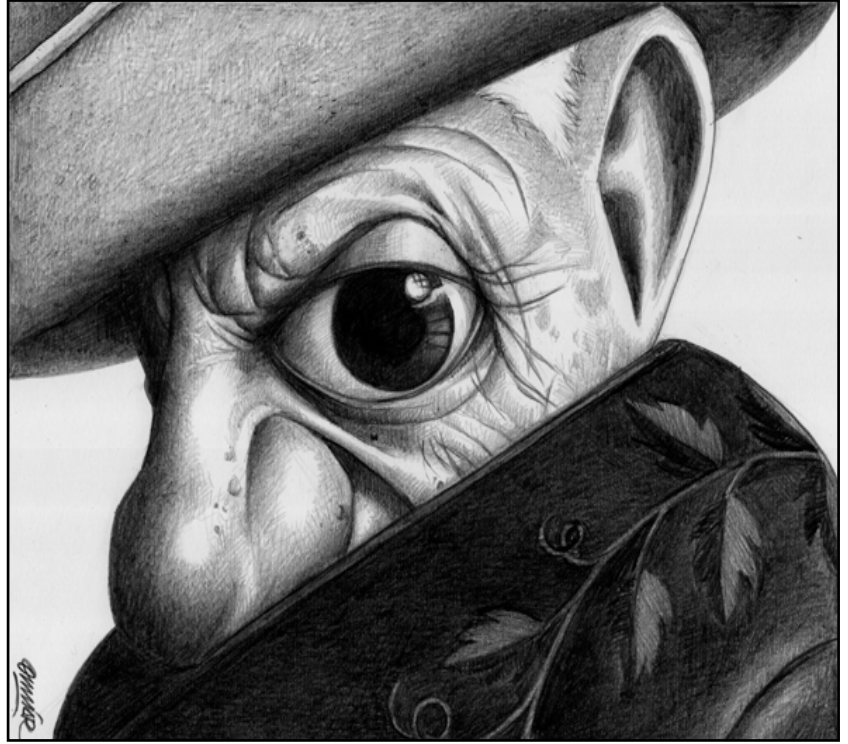
The mother was immensely grateful and went to the nearest, in fact the only, pharmacy for the medicine. To her surprise the pharmacist told her that she came to a wrong place - that she should go the optician, because the prescription was for spectacles!

Enraged, the mother went back to the doctor to protest for the wrong prescription. But the doctor reacted calmly:

"No, dear, I prescribed the right cure, so that your daughter could differentiate a stinging nettle from the unwashed p...k!"

Omar Zevallos, Peru

● **CARICATURE** PICASSO

Nasif Ahmed, Bangladesh

Jose Alberto Rodriguez Avila (Avilarte), Cuba

article

Vladimir Rudov (Ukraine)

NIGHT VISIT

Destiny appeared to Yershov in a dream one night, disguised as a gypsy woman. Although the stranger did not introduce herself, Yershov understood immediately: it was her.

"You didn't believe in me," Destiny explained her visit, "but as you can see, I exist."

Yershov was terrified; he didn't answer and only gripped the blanket tightly.

"You are not alone," the guest continued with a sigh, her dark eyes flashing. "All of you, even though you graduated from university, believe in psychics and aliens. But you don't know good old Destiny. Yet I know your life, I can predict what will happen to you... My dear friend, you expect to become the head of your current design bureau in a year or two. Don't get your hopes up too high! If anyone is going to achieve that, it's Zotov." Taking out a worn notebook and flipping through its pages to find the right one, the gypsy woman said, "And you will work right here for exactly seven more months and twenty-two days. And then you will be fired. Do you know why? Because you don't laugh when your boss tells a joke. Why was Gavrikov fired? Haven't you ever thought about it? For the very same reason. He was too proud; he didn't want to turn a blind eye to others' stupidity. But your boss notices everything..."

"This won't happen to me!" Yershov snapped out of his stupor and shouted. "It won't be that easy to fire me. It won't go your way!"

"Fools," Destiny waved her hand, "where will you run from me? Where will you all run from me?"

Yershov woke up exhausted after his nightmare. "What a terrible nightmare!" He rubbed his throbbing head. "Oh, it felt so real! You told me about the boss... But really, his jokes are as old as he is. Only that sycophant Zotov could act like he's never heard them before. Yes, and the gypsy woman said he was aiming for the top spot. Anything is possible."

"Definitely not Zotov!" Yershov suddenly objected. "You're cunning, but I'm no fool either. And laughing is no trouble for me. Especially since I don't have much time left: the boss is retiring in a year."

What will you say to that? Yershov silently winked at his nocturnal companion. "Your prophecy is a bluff, you wretch!"

With these thoughts, Yershov's soul curled up like a warmed cat, and now it was quietly and peacefully purring. ...For two days, Yershov sat next to his boss and laughed. He couldn't take it anymore. And seven months and twenty days later, he was fired from his job.

GECE ZİYARETİ...

• Kader, bir gece Yershov'un rüyasında bir çingene kılığında girmiş olarak ona göründü. Yabancı kendini tanıtmaya da Yershov hemen anladı: O oydu. "Bana inanmadınız," diye açıkladı Destiny ziyaretini, "ama gördüğünüz gibi, ben varım."

Yershov korkmuştu, cevap vermedi ve sadece battaniyeyi sıkıca kavradı. "Yalnız değilsiniz," diye devam etti konuk içini çekerek, koyu renk gözleri parıldayarak. "Hepiniz, üniversiteden mezun olsanız bile, medyumlara ve uzaylılara inanıyorsunuz. Ama eski güzel Kaderi tanıyamıyorsunuz."

Ama ben senin hayatını biliyorum, başına ne geleceğini tahmin edebilirim... Sevgili dostum, sen bir iki yıl içinde şu anki tasarımı bürosunun patronu olmayı bekliyorsun.

Çok fazla umutlanmayın! Bunu başaracak biri varsa, o da Zotov'dur. Çingene kadın yıpranmış bir defter çıkardı ve sayfalarını karıştırarak doğru sayfayı buldu. "Sen de burada tam yedi ay yirmi iki gün daha çalışacaksın." Ve sonra işten atılacaksınız. Bunun nedenini biliyor musunuz? Çünkü patronunuz şaka yaptığında gülmüyorsunuz. Gavrikov neden işten çıkarıldı? Hiç düşünmediniz mi? Aynı sebepten dolayı. Çok gururluydu, başkalarının aptallığına göz yummak istemiyordu. Ama patronunuz her şeyi fark eder...

"Bu benim başıma gelmeyecek!" Yershov sersemliğinden sıyrılıp bağırdı. "Beni kovmak o kadar kolay olmayacak. Sizin istediğiniz gibi olmayacak!"

"Ahmaklar," diye elini salladı Kader, "benden nereye kaçacaksınız? Hepiniz benden nereye kaçacaksınız?"

Yershov kabuslarından sonra bitkin bir halde uyanı.

«Ne korkunç bir kabus!» Başındaki çırtıyı ovuşturdu. "Ah, sanki gerçekmiş gibi! Bana patrondan bahsetmiştin... Ama gerçekten, şakaları kendisi kadar eski. Sadece o dalkavuk Zotov daha önce hiç duymamış gibi davranabilir. Evet, çingene kadın da en üst sırayı hedeflediğini söyledi. Her şey mümkün."

"Kesinlikle hayır, Zotov!" Yershov aniden itiraz etti. "Sen kurnazsın, ama ben de aptal değilim. Ve gülmek benim için zor değil. Özellikle de fazla zamanım kalmadığı için: patron bir yıl sonra emekli oluyor."

O zaman ne diyebilirsiniz? Yershov, geceki arkadaşına sessizce göz kırptı. "Kehanetin bir biff, seni alpak!"

Bu düşüncelerle Yershov'un ruhu, ısınmış bir kedi gibi kıvrıldı ve şimdi sessizce ve huzur içinde mırıldanıyordu.

...Yershov iki gün boyunca patronunun yanında oturup güldü. Artık dayanamadı. Ve yedi ay yirmi gün sonra işten kovuldu.

Benjamin Samudio, Panama

Ronaldo Cunha Dias, Brasil

Hule Hanusic, Austria

Alexander Dubovsky, Ukraine

Farhad Rahim Gharamaleki, Iran

Henryk Cebulah, Poland

trick or trick

CHANK

Trick
or
heat!

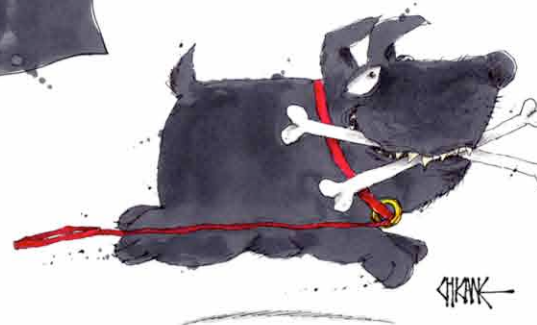
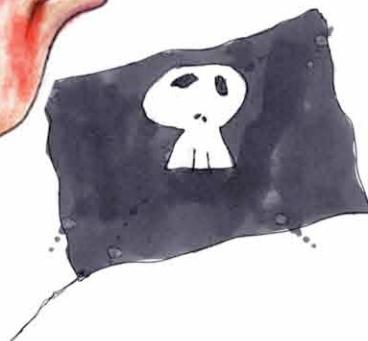

CHANK

Trick or trick!

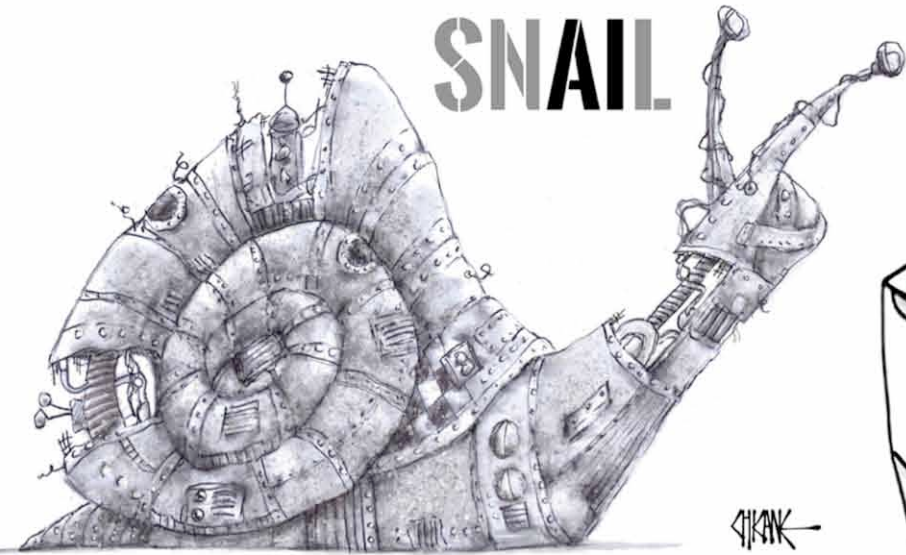

CHANK

CHANK

SNAIL

QKAK

QKAK

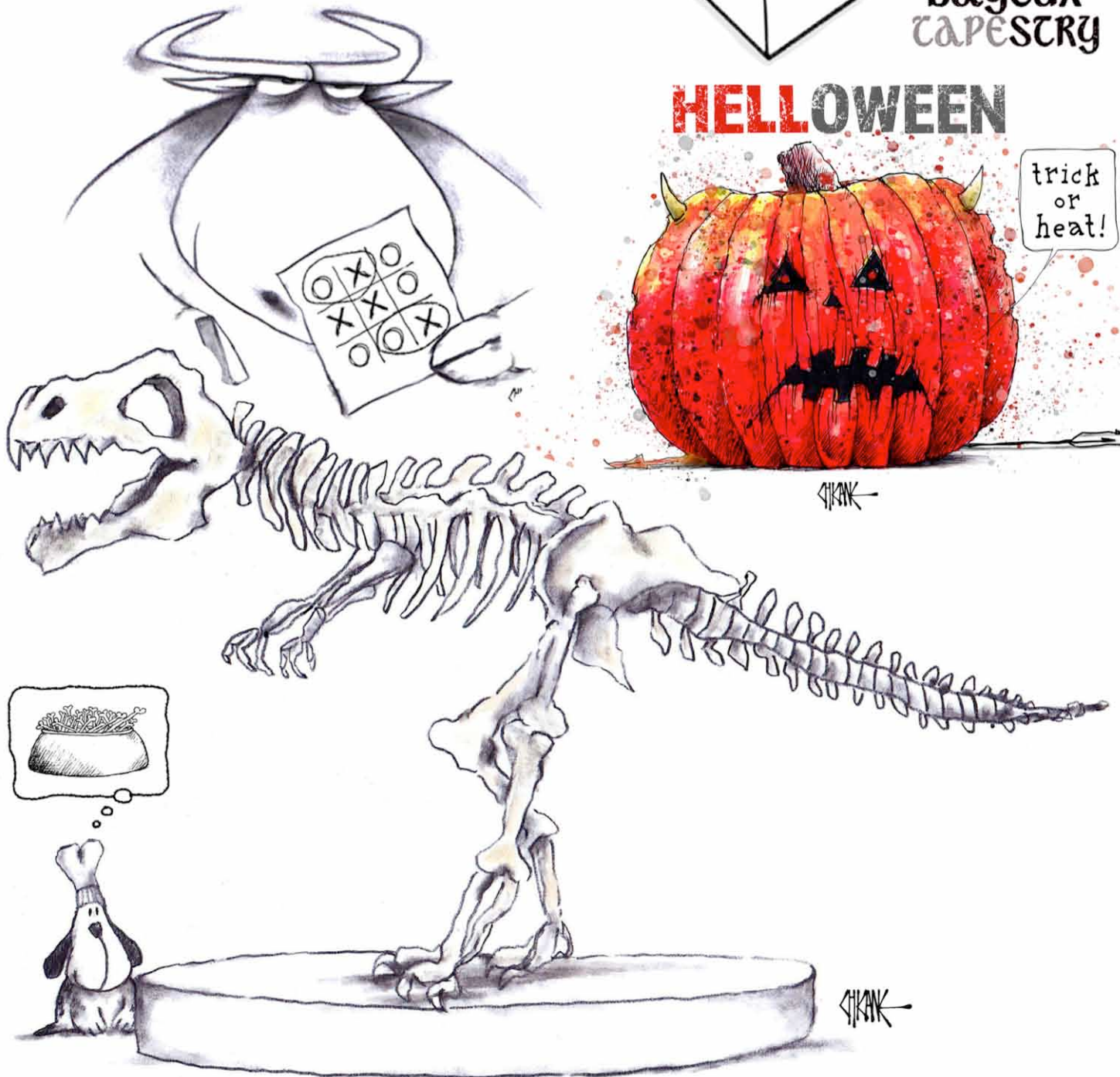
BAZEUX
TAPESTRY

HELLOWEEN

trick
or
heat!

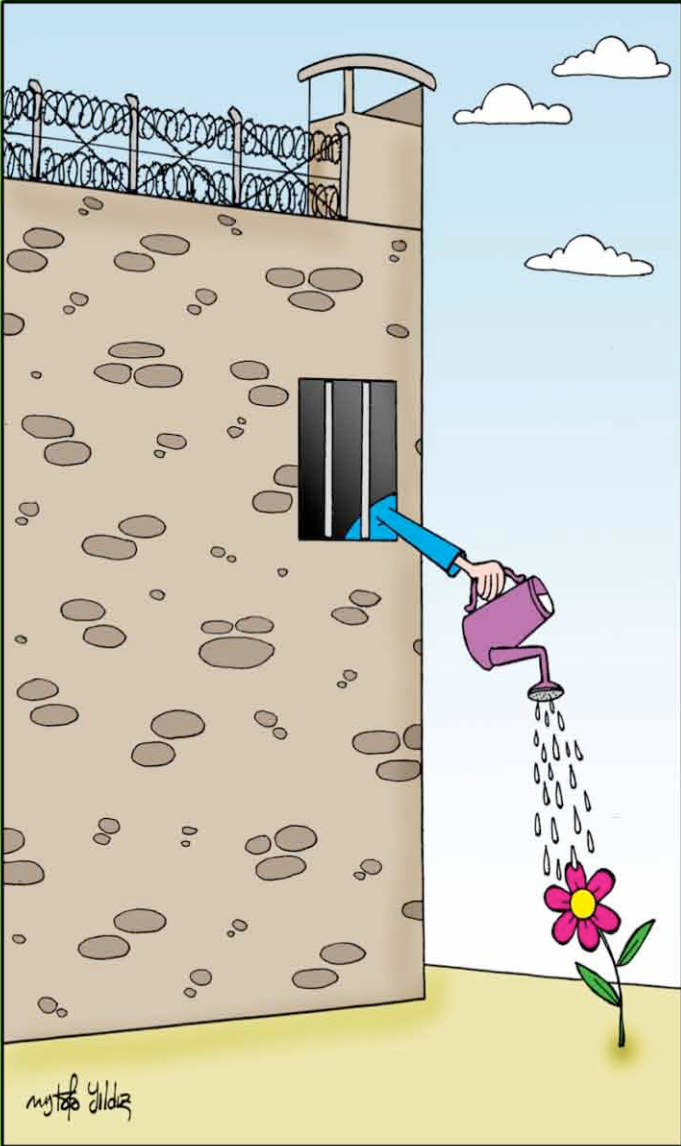
QKAK

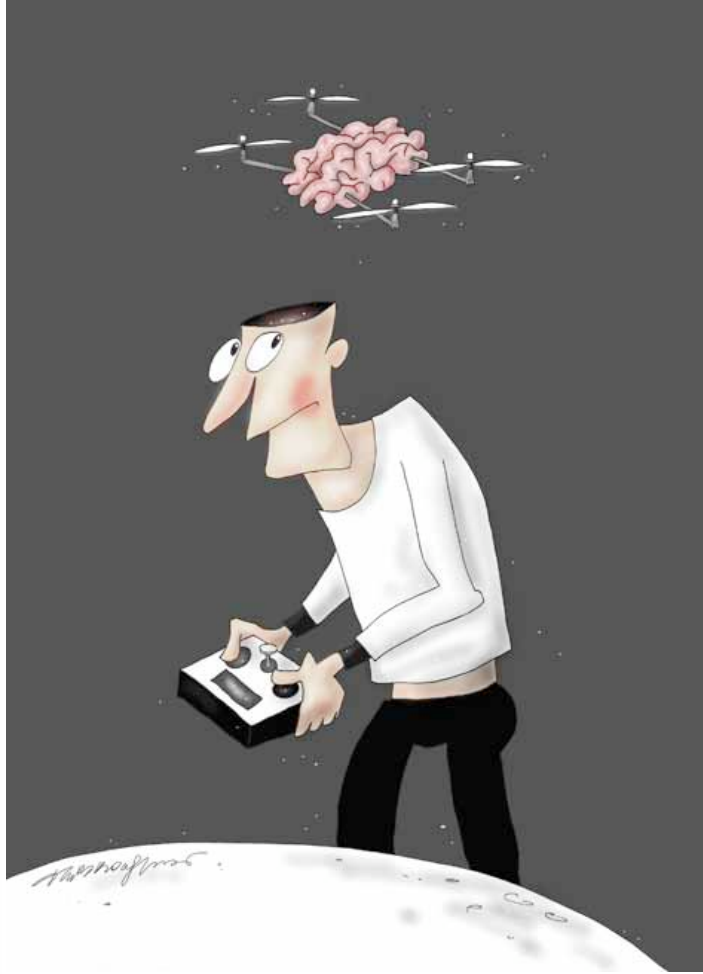
QKAK

MISTIK

Mustafa Yıldız, Türkiye

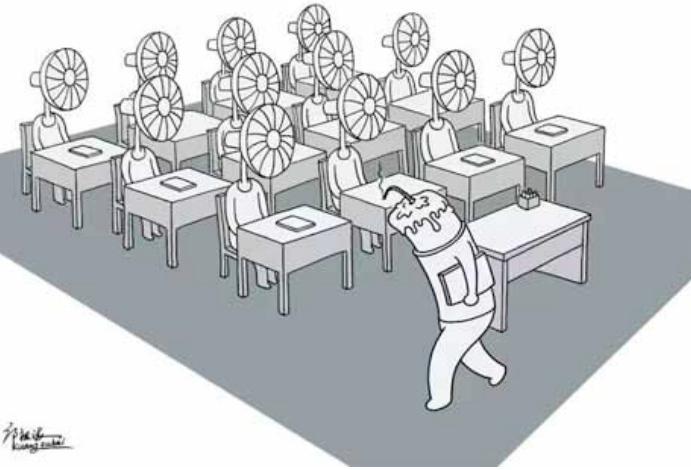

Zeynep Gargi, Türkiye

Dariusz Dabrowski, Poland

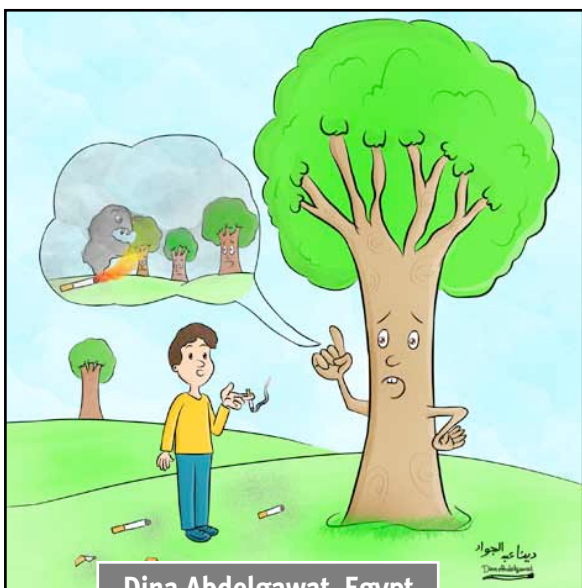
Kuang Zuhai, China

Kuang Zuhai

Hossein Eskandari, Germany

Dina Abdelgawad, Egypt

ÇİZGİYİLE

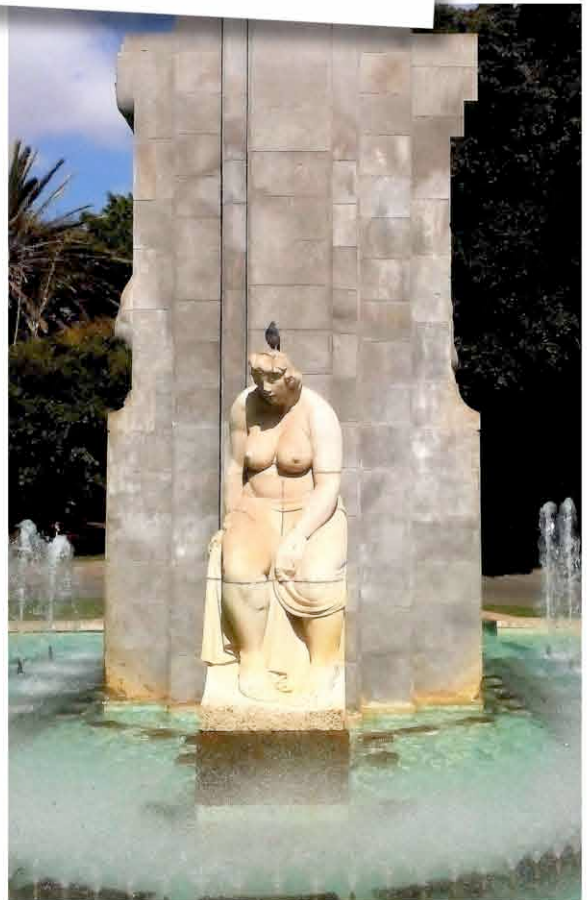

O. Yavuz İnal, Türkiye

HUMOROUS PHOTOS

by Francisco Punal
Suarez, Spain

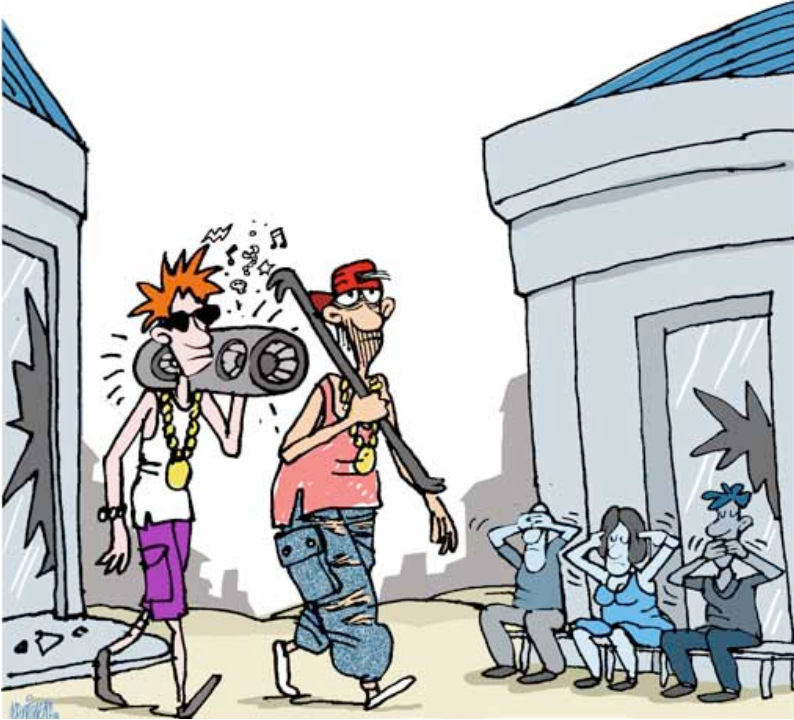

Samuca Andrade, Brasil

martirena

martirena

aphorisms

Milan Pantic
(Bosnia&Herzegovina)

- Rüşvet, daha ucuza gelsin diye büyük paralar vermektir.
- Nesil değişimi diye bir şey yoktur, sadece değişim isteyen nesiller vardır.
- Affetmek insancıldır! (Siyasi/hukuki bağlamda: Genel af çıkarmak insancıldır!)
- Zekâ testi yaptırdı ama bu yaptığı pek zekice değildi.
- Şehre taşındım ve kafayı nadasa bıraktım!
- Bir zafer takı inşa ettik. İçinden çıkıp gidenler zafer kazanıyor.
- Saray palyaçosuna gülüyorsunuz ama gözünüz kralda.
- Monarşi babadan oğula geçer; bu da birçok hükümdarın başını yemiştir.
- Askerler mevzilerde donuyor. Ateşi kesmek (Ateşkes yapmak) lazım.
- Ateşi yakmak için tek bir kâğıdım (belgem) eksik.
- İş gücü sorununu toprağı sattığımızda çözdük.
- Çalmalarına izin vermek bizim haksızlığımız.
- Kapalı kapılar ardında yapılanlar, demir parmaklıklar ardında olmayı hak eder.
- Artık "vatan" denmiyor, "parti" deniyor.
- Sağlıklı beslenecek kadar hasta değilim.
- Ne doğal ne yapay; bize dürüst bir zekâ lazım.
- Emniyetteki suçlu ile suç dünyasındaki polisi nasıl ayırt edeceğim?
- Yeni dünya düzeni buysa, kaos nasıl görünüyor acaba?
- Yeraltı dünyası su yüzüne çıktığında tufan kopacak.
- Polis, copuna yer açmak için bir adım geri çekildi.
- Sistem, son ayrıcalığına kadar kendini savunur.
- İktidar yanlısı gazetelerle ancak yangın söndürülür.
- Diplomalara çocuklar satın almaz. Ebeveynler ne güne duruyor?
- Seçimlerde halkın iradesi, halkın iradesine rağmen yapılsa bile test edilir.
- Devletimiz yaşlı, bu yüzden çaresiz görünüyor.

- Bribery is when you pay big money so it costs you less.
- There is no generational shift, only generations that want a shift.
- To pardon is human!
- He took an intelligence test, but that wasn't very smart of him.
- I moved to the city and let my brain go out to pasture!
- We built a triumphal arch. Those who walk out through it are the ones triumphing.
- You laugh at the court jester, yet you look at the king.
- Monarchy is hereditary, which has cost many monarchs their heads.
- Soldiers are freezing in the trenches. We need to cease fire.
- I'm missing one piece of paper to light a fire.
- We solved the labor force problem when we sold the land.
- It is unfair of us to let them steal.
- What is done behind closed doors deserves to end up behind bars.
- People no longer say "fatherland", they say "party".
- I am not sick enough to eat healthy.
- Neither natural nor artificial, what we need is honest intelligence.
- How do I tell a criminal in the police apart from a policeman in crime?
- If this is the new world order, then what does chaos look like?
- When the underworld floats to the surface, a deluge will follow.
- The police took a step back, just to make room for the nightstick.
- The system defends itself down to the very last privilege.
- Pro-regime newspapers are only good for putting out fires.
- Children don't buy diplomas. That's what parents are for.
- Elections test the will of the people, even when they are held against their will.
- Our state is old, that's why it acts so helpless.

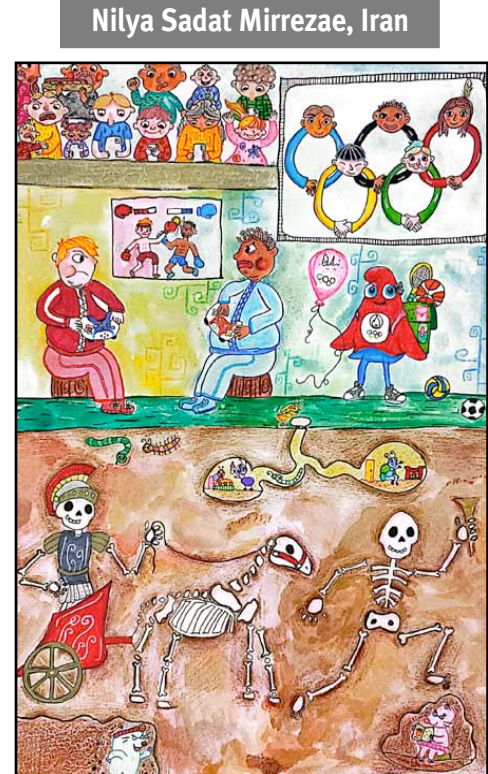
Yalda Hasheminezhad, Iran

Nahid Magsoudi, Iran

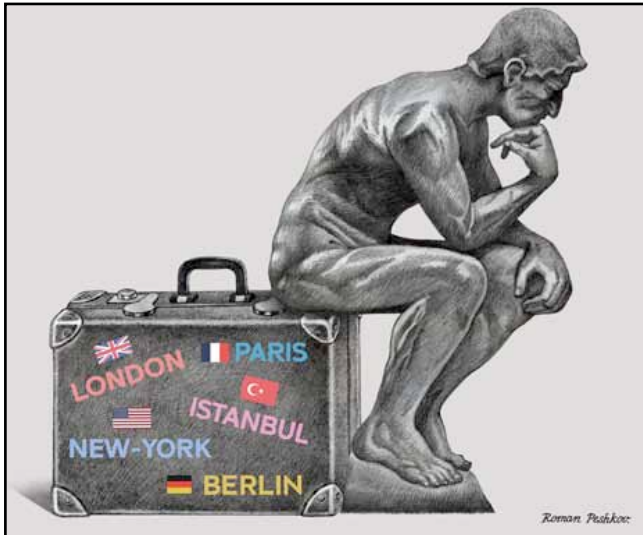

Neda Khodaverdi, Iran

Nilya Sadat Mirrezae, Iran

Roman Peshkov, Russia

Cheng Zhu, China

Javier Cubero Torres, Cuba

Mirek Tapir Vostry, Czech Republic

aphorisms

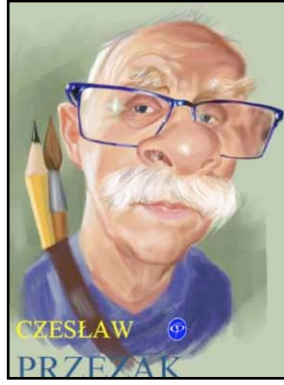
Zoran M. Jovanevic
(Serbia)

- Yaşamak için insan suya ihtiyaç duyar. Keyif almak için ise rakıya.
- Planlarım suya hiç düşmedi. Zamanında vazgeçtim.
- Beni susuz halde suyun ötesine götüremezsin. Cebimde bir matara taşıyorum.
- Suyun kimyasal formülü, H_2O , tıpkı bir politikacı gibidir. İki kısım boş laf ve bir kısım sıfır.
- Su tasarrufuna başladık; birbirimizin kanını içiyoruz.
- İnsanlar boyunlarına kadar suya batmış durumda! Lider, "Sessizce yürüyün!" diye uyarıyor.
- Şu anki sorunlarımızı çözdüğümüz anda, suya erişim hakkımız için mücadele edeceğiz.
- Bizi sadece ekmek ve suyla besliyorlar; tek fark, suyu kendimiz satın almak zorunda olmamız.
- Alkışlar başlayana kadar, avuç içinde nazıkçe tutulan bir su damlası gibi hissediyordum.
- Sisyphus, yatırımcılar tepeleri düzleştirdikten hemen sonra Sırbistan'a taşınacak.
- Liderin ağzı gerçeklerle dolu. Ama bunları yutmakta zorlanıyor.
- Sisyphus bir kez daha Sırbistan'ı ikiye böldü. Kimisi taşı itiyor, kimisi de bunun hakkında konuşmalar yazıyor.
- Sisyphus Sırları birleştirecek. Tabii ki, kayayı hangi taraftan itecekleri konusunda anlaşmışları anda.

- To live, a person needs water. To enjoy life, however, they need "raki."
- None of my plans ever went down the drain. I gave up on them in time.
- You can't take me beyond the water without water. I carry a canteen in my pocket.
- The chemical formula of water, H_2O , is just like a politician. Two parts empty talk and one part zero.
- We have started saving water; we are drinking each other's blood.
- People are in water up to their necks! The leader warns, "Walk quietly!"
- The moment we solve our current problems, we will fight for our right to access water.
- They feed us with nothing but bread and water; the only difference is that we have to buy the water ourselves.
- Until the applause began, I felt like a drop of water gently held in the palm of a hand.
- Sisyphus will move to Serbia just after the investors flatten the hills.
- The leader's mouth is full of facts. But he is having trouble swallowing them.
- Sisyphus divided Serbia in two once again. Some are pushing the rock, while others are writing speeches about it.
- Sisyphus will unite the Serbs. Of course, the moment they agree on which side of the rock they are going to push it from.

Czesław Przesak, Poland

An Egyptian Establishes the First Project of Its Kind to Preserve the Heritage of Italian Cartoon.

“A New Journey... A New Challenge”

From the heart of the Italian city of Milan, Egyptian researcher and writer Abdallah El-Sawy announced, at the beginning of last May, the launch of his latest cultural project: "The Memory of Italian Caricature Project" (Memoria della Caricatura Italiana), in a step considered the first of its kind to preserve an ancient artistic heritage that had remained out of the spotlight for many years.

Who is Abdallah El-Sawy

- It is worth noting that Abdallah El-Sawy is an Egyptian researcher and writer specializing in the history of caricature, born in Beheira Governorate, Egypt, in 1984. At the beginning of 2012, he announced the founding of "The Memory of Egyptian Caricature Project," which is considered the first project of its kind in Egypt and the Middle East for the proper documentation and chronicling of the earliest beginnings of Egyptian caricature art and its first pioneers. El-Sawy has participated in numerous local and international conferences, exhibitions, and festivals dedicated to caricature art, and has published 14 books on a number of the early pioneers of Egyptian caricature art, including: Sarukhan, Toghan, George El-Bahgoury, and Mostafa Mahram Bey Mokhtar. He has also organized numerous important commemorative caricature exhibitions, including: "The 1919 Revolution.. in the Memory of Egyptian Caricature" (2019)

"The October Victory.. in the Memory of Egyptian Caricature" (2020) "The Return of Abu Naddara Zarga.. Yaqub Sanu, Pioneer of Egyptian Caricature" (2023) "The 1923 Constitution.. in the Memory of Egyptian Caricature" (2023) He also founded and chaired the Damanhour International Festival for Women's Caricature, whose first and second editions were successfully held in the city of Damanhour in March of 2024 and 2025.

by Abdallah El-Sawy

The Beginning of the Idea.

El-Sawy recounts the beginning of his journey, saying: *"I came to Italy in October 2025, carrying within me dozens of ideas and projects that I had hoped to realize in Egypt, but I was unable to for reasons there is no room to mention now."*

From his very first day in Italy, El-Sawy set about developing a complete vision for his project, working on refining it over the course of more than seven months. The greatest obstacle in his path was the language barrier, but he decided to overcome it by relying on modern technological programs and tools to help with translation, and he largely succeeded in overcoming this challenge.

Between Frustration and Hope.

El-Sawy presented his project idea to a number of Egyptian and Italian friends, but unfortunately did not find the interest he had hoped for, which left him with a degree of frustration and despair for a period of time. He comments on this bitterly: *"Unfortunately, the situation in Italy is not much different from Egypt; you rarely find someone interested in the works of the early pioneers who sacrificed so much for their art, to the point that some of them paid with their lives for their positions and their art."*

At a pivotal moment, El-Sawy decided to reach out to the creative Italian cartoonist and his dear friend Marco De Angelis, presenting the project idea to him. Marco was greatly impressed by the idea and praised it highly, urging his Egyptian friend to press ahead without paying attention to anyone else's opinions, and he sent him the names of a group of Italian artists and researchers he could contact. El-Sawy describes this moment as the most important motivation that drove him to continue with his project.

Project Objectives.

The project's primary aim is to revive and document the heritage of Italian cartoon, through core areas of focus: **Digitizing the archive:** Converting drawings from their paper form into high-quality digital media, and making them available to caricaturists and researchers.

Introducing the pioneers: Shedding light on the history of the early pioneers of caricature art, both known and unknown, in order to connect current generations and young artists with the roots of this art form.

Documenting the caricature press:

Providing a documented historical account of the most important newspapers and magazines specializing in caricature art in Italy.

In this way, the project seeks to serve as a bridge that accurately introduces the history of Italian caricature, both inside and outside Italy. In the long term, El-Sawy aspires to establish the first virtual museum of Italian caricature, and the first digital library dedicated to documenting the history of this art form.

From the Official Page to the Book.

- Acting on his friend Marco's advice, El-Sawy announced on the first of last May the launch of the project's official page, through which he presents a brief article in both Arabic and Italian, accompanied by samples of the work of one of the early pioneers of Italian caricature.

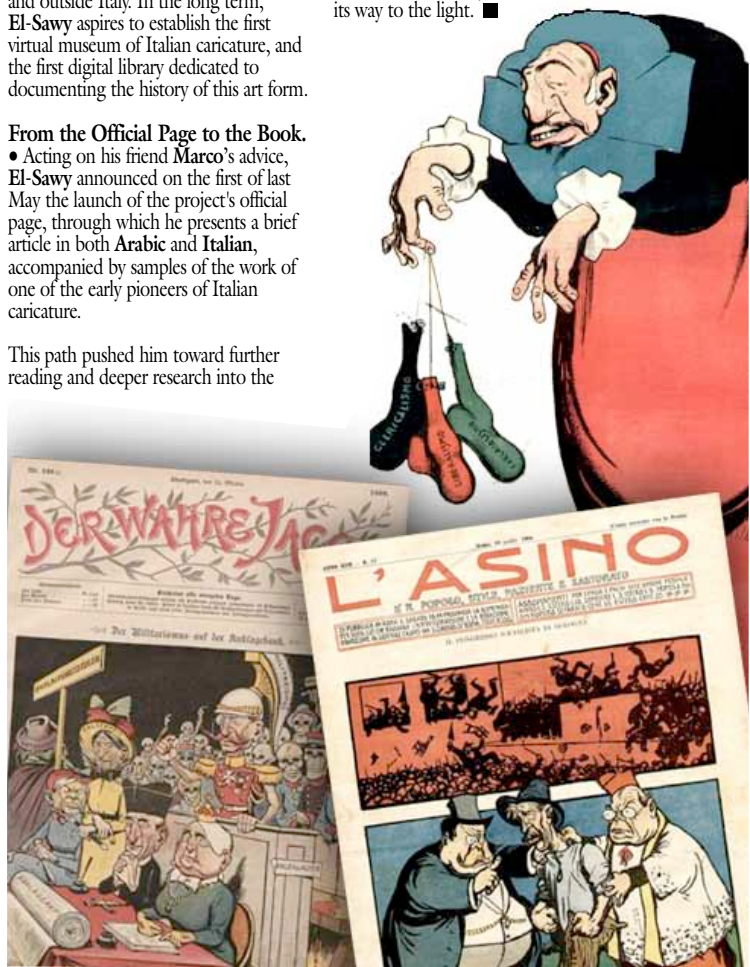
This path pushed him toward further reading and deeper research into the

history of Italian caricature art and its pioneers, until he recently decided — following the positive interaction he sensed — to publish a multi-volume book chronicling the early pioneers of this art form.

A Look to the Future.

El-Sawy's ambitions do not stop here, as he seeks in the next stage to hold a major international festival in the field of caricature, to shed stronger light on this shared heritage, and on what the artists of this craft have given to Italy and to the world at large.

From an idea that occurred to an Egyptian researcher amid the obstacles of language and frustration, to a project that aspires to document a complete artistic memory, Abdallah El-Sawy's experience remains a testament that passion, when combined with determination, always finds its way to the light. ■

PER INGANNAR LA BESTIA

Bir Mısırlı, İtalyan karikatür mirasını korumak için türünün ilk örneği projeyi başlattı.

“Yeni bir yolculuk... Yeni bir meydan okuma!”

Mısırlı araştırmacı ve yazar Abdallah El-Sawy, geçtiğimiz Mayıs ayının başında İtalya'nın Milano kentinin kalbinden en son kültürel projesinin lansmanını duyurdu: “İtalyan Karikatür Hafızası Projesi” (Memoria della Caricatura Italiana). Bu adım, uzun yıllardır gözlerden uzak kalan köklü bir sanat mirasını korumak adına türünün ilk örneği olarak değerlendiriliyor.

Fikrin Doğuşu.

A. El-Sawy, yolculuğunun başlangıcını şu sözlerle anlatıyor: “*Ekim 2025'te İtalya'ya geldim; yanımda Mısır'da gerçekleştirmeyi umduğum ancak şu an değinmeye gerek görmediğim nedenlerden dolayı başaramadığım onlarca fikir ve proje vardı.*”

İtalya'daki ilk gününden itibaren projesi için kapsamlı bir vizyon geliştirmeye koyulan El-Sawy, yedi aydan uzun bir süre boyunca bunu olgunlaştırmak için çalıştı. Yolundaki en büyük engel dil bariyeriydi; ancak tercüme yardımcı olması için modern teknolojik programlara ve araçlara güvenerek bunu aşmaya karar verdi ve bu zorluğun üstesinden büyük ölçüde gelmeyi başardı.

Hüsrân ile Umut Arasında.

El-Sawy proje fikrini bazı Mısırlı ve İtalyan arkadaşlarına sundu, ancak ne yazık ki umduğu ilgiyi bulamadı. Bu durum onda bir süre hayal kırıklığı ve umutsuzluk yarattı. Bu durumu buruk bir şekilde şöyle

yorumluyor: “*Ne yazık ki İtalya'daki durum Mısır'dan pek farklı değil; sanatın uğruna büyük fedakarlıklar yapan, hatta bazılarının hayatını ve sanatın uğruna canlarıyla ödeyen ilk öncülerin eserleriyle ilgilenen birini bulmak çok zor.*”

Kınılma noktasında El-Sawy, yaratıcı İtalyan karikatürist ve değerli dostu Marco De Angelis'e ulaşarak proje fikrini ona sunmaya karar verdi. Marco fikirden çok etkilendi, onu övgüyle karşıladı ve Mısırlı arkadaşını başkalarının ne düşündüğüne bakmaksızın kararlılıkla devam etmesi yönünde teşvik etti. Ayrıca iletişime geçebileceği bir grup İtalyan sanatçı ve araştırmacının isimlerini verdi.

El-Sawy bu anı, projesine devam etmesini sağlayan en önemli motivasyon olarak tanımlıyor.

Projenin Amaçları.

Projenin temel amacı, İtalyan karikatür mirasını şu odak alanları aracılığıyla canlandırmak ve belgelemektir.

- **Arşivi Dijitalleştirmek:** Çizimleri kağıt formundan yüksek kaliteli dijital ortama aktarmak; karikatüristlerin ve araştırmacıların erişimine sunmak.
- **Öncüleri Tanıtmak:** Mevcut nesilleri ve genç sanatçıları bu sanat formunun kökleriyle buluşturmak amacıyla bilinen ve bilinmeyen ilk karikatür öncülerinin tarihine ışık tutmak.
- **Karikatür Başınıni Belgelemek:** İtalya'da karikatür

sanatında uzmanlaşmış en önemli gazete ve dergilerin belgelenmiş tarihsel bir dokümanını sunmak.

Proje bu sayede hem İtalya içinde hem de dışında İtalyan karikatür tarihini doğru bir şekilde tanıtan bir köprü görevi görmeyi hedefliyor. Uzun vadede El-Sawy, İtalyan karikatürünün ilk sanal müzesini ve bu sanat formunun tarihini belgelemeye adanmış ilk dijital kütüphanesini kurmayı amaçlıyor.

Resmi Sayfadan Kitaba.

• Arkadaşı Marco'nun tavsiyesine uyan El-Sawy, geçtiğimiz Mayıs ayının birinde projenin resmi sayfasının açılışını duyurdu. Bu sayfa aracılığıyla, İtalyan karikatürünün ilk öncülerinden birinin eserlerinden örnekler eşliğinde hem Arapça hem de İtalyanca kısa makaleler sunuyor.

Bu yol onu İtalyan karikatür sanatının tarihi ve öncüleri

hakkında daha fazla okumaya ve araştırmaya yöneltti. Hissettiği olumlu etkileşimin ardından son olarak, bu sanat formunun ilk öncülerini kronolojik olarak ele alan çok ciltli bir kitap yayımlamaya karar verdi.

Geleceğe Bakış.

El-Sawy'nin hedefleri bununla sınırlı değil; bir sonraki aşamada karikatür alanında büyük bir uluslararası festival düzenlemeyi amaçlıyor.

Böylece bu ortak mirasa ve bu zanaatın sanatçıların İtalya'ya ve tüm dünyaya kazandırdıkları daha güçlü bir ışık tutmayı hedefliyor.

Mısırlı bir araştırmacının dil engeli ve hüsrânın ortasında aklına gelen bir fikirden, eksiksiz bir sanat hafızasını belgelemeyi amaçlayan bir projeye dönüşen Abdallah El-Sawy'nin deneyimi; tutkunun kararlılıkla birleştiğinde her zaman işi giden yolu bulduğunun bir kanıtı olarak duruyor. ■

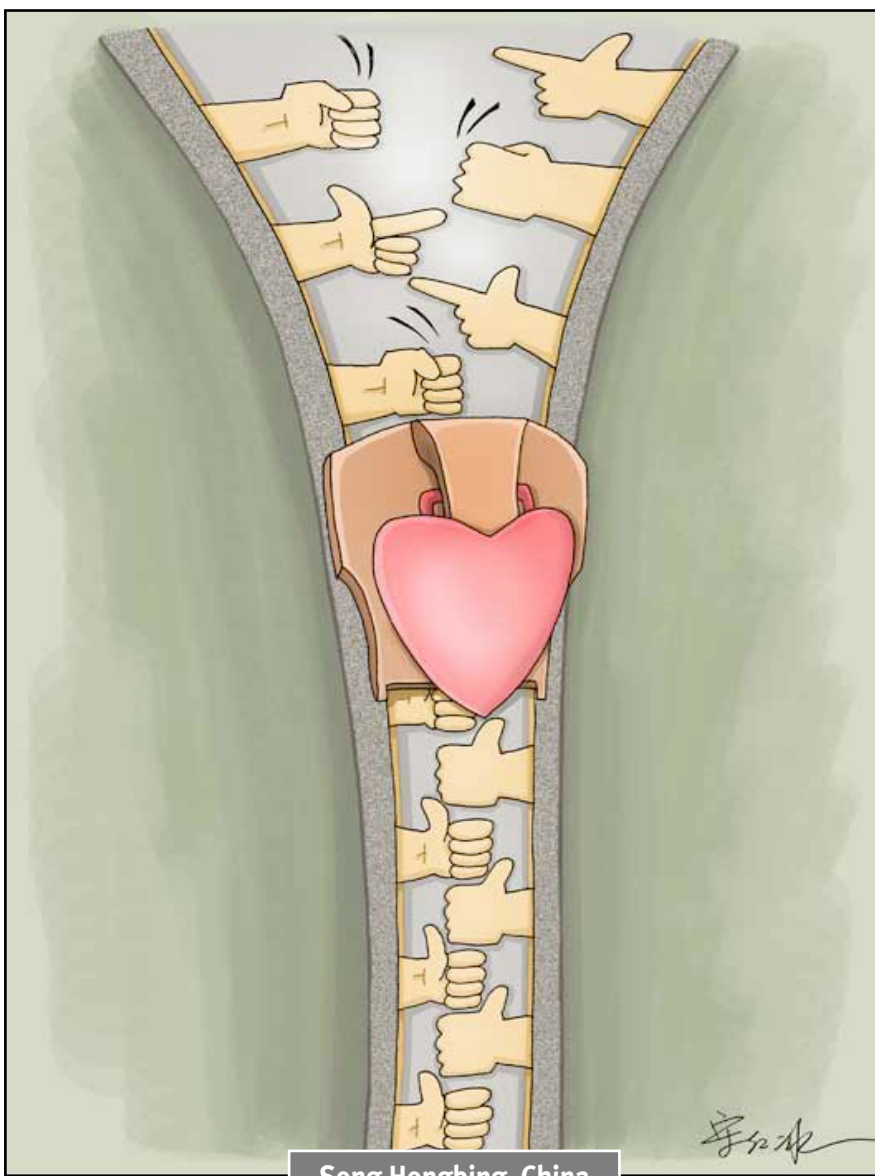
Abdallah El-Sawy kimdir?

Abdallah El-Sawy'nin karikatür tarihi konusunda uzmanlaşmış Mısırlı bir araştırmacı ve yazar olduğunu belirtmekte fayda var. 1984 yılında Mısır'ın Beheira vilayetinde doğmuştur. 2012 yılının başında, Mısır karikatür sanatının ilk başlangıçlarını ve ilk öncülerini doğru bir şekilde belgelemek ve kaydetmek amacıyla Mısır ve Orta Doğu'da türünün ilk örneği kabul edilen “Mısır Karikatür Hafızası Projesi”nin kuruluşunu duyurdu. El-Sawy, karikatür sanatına adanmış çok sayıda yerel ve uluslararası konferans, sergi ve festivale katılmış; Sarukhan, Toghan, George El-Bahgoury ve Mostafa Mahram Bey Mokhtar gibi Mısır karikatür sanatının ilk öncüleri üzerine 14 kitap yayımlamıştır.

Ayrıca aralarında şunların da bulunduğu birçok önemli anma karikatür sergisi düzenlemiştir:

- “1919 Devrimi.. Mısır Karikatür Hafızasında” (2019)
- “Ekim Zaferi.. Mısır Karikatür Hafızasında” (2020)
- “Abu Naddara Zarga'nın Dönüşü.. Yağub Sanu, Mısır Karikatürünün Öncüsü” (2023)
- “1923 Anayasası.. Mısır Karikatür Hafızasında” (2023)

Ayrıca, ilk ve ikinci edisyonları Mart 2024 ve 2025 tarihlerinde Damanhour şehrinde başarıyla gerçekleştirilen Damanhour Uluslararası Kadın Karikatürleri Festivali'nin kuruculuğunu ve başkanlığını üstlenmiştir.

Song Hongbing, China

aphorisms Milan R.Simic (Serbia)

- Her aforizmacı kendine sorar: Eğer Lec birinciye, üçüncü kim?
- Kültürümüzdeki karanlık avangarttır.
- İyi bir aforizmacı ne zaman nokta koyacağını bilir.
- Sırbistan'da artık bana göre iş yok. Ben entelektüelim.
- Avukat beni yalancı şahitlerle tanıştırdı. İnce insanlar.
- Bizde kötümser şanslı çocuktur. Her zaman haklı çıkar.
- Ortam dinlemesini mükemmelleştirdiler. Ne düşündüğümü bile biliyorlar.
- Çocukken hırsız polis oynardık. Bugün artık bu bir oyun değil.
- Diplomayı satın almadım. Beni iyi bir paraya emekli ettiler.
- Politikadan anlamam. Ben milletvekiliyim.
- Gittikçe daha başarılı bir siyasetçi oluyorum. Halkı düşünmeyi bıraktığımdan beri!
- Sağlık Bakanlığı kusursuz çalışıyor. Kendi otopsim için davetiye aldım.
- Kardeş gibi ayrıldık. Kavgayla.
- Tarihimizde tüm hainlere yer yok.
- Sırbistan'da her geçen gün daha fazla yazar var. Neyse ki giderek daha azı yazmayı biliyor.
- Soruşturmalar artık ilgi çekici değil, çünkü suçun izleri her adımda.
- Baskalarının kitaplarını okumaya vaktim yok. Kendi yazdıklarının hepsini okumaya ancak yetiyorum.
- Yandaş medyada gerçeği saklamak kolaydır, aptallığı saklamak ise zor.
- İktidar suç sorununu çözdü. Onu yasallaştırdı.

• Every aphorist asks themselves: If Lec is first, who is third?

• The darkness in our culture is avant-garde.

• A good aphorist knows when to put a full stop.

• There is no longer any work for me in Serbia. I am an intellectual.

• The lawyer introduced me to false witnesses. Subtle people.

• Here, the pessimist is a lucky kid. He is always right.

• They have perfected wiretapping. They even know what I'm thinking.

• As kids, we used to play cops and robbers. Today, it is no longer a game.

• I didn't buy my diploma. They retired me for good money.

• I don't understand politics. I'm a member of parliament.

• I am becoming a more and more successful politician. Ever since I stopped thinking about the people!

• The Ministry of Health works flawlessly. I received an invitation for my own autopsy.

• We parted like brothers. Fighting.

• There is no room for all traitors in our history.

• Every day there are more and more writers in Serbia. Fortunately, fewer and fewer of them know how to write.

• Investigations are no longer interesting, because traces of the crime are everywhere you look.

• I don't have time to read other people's books. I barely have time to read all the ones I wrote myself.

• Hiding the truth in pro-government media is easy, but hiding stupidity is hard.

aphorisms Drazen Jergovic (Croatia)

- Küçük ülkeler için VAR incelemesi tipik bir sahtekarlıktır.
- Yüksek yataktan düşen çabuk uyanır.
- Donukluğun egemen olduğu yerde, hiciv bile keskin olamaz.
- Gençler hastalıklı toplumdan kapüşonların arkasına saklanıyor.
- Geçiş hakkını gasp etmek bir trafik disiplinsizliğidir.
- Vatandaşların banka bakiyeleri, tıpkı matematiksel bir limit gibi, sürekli sığır yaklaşır.
- Yoksullar, hak ettiğinden az ödenmiş intiharlardır.
- Mizah olmadan yaşam, mayasız ve tuzsuz ekmek gibidir.
- Keşke "booking" (rezervasyon) kelimesinin kitap ayırmakla bir ilgisi olsaydı.
- Kadın pediküründen, adam ise diş hekiminden randevu aldı. İşin içinde ısırmak da olacak, tırmık da.
- Müstahak onlara!
- İntihal, afyon gibidir; yasadışı bir maddedir.
- Yaşasın AB işi!
- Cinsel ilişki için iletişime gerek yoktur.
- Söylemem gereken her şey beni hapse atabilir.

- For small countries, the VAR check is a typical fraud.
- Whoever falls from a high bed wakes up quickly.
- Where dullness prevails, even satire cannot be sharp.
- Young people hide from sick society with hoodies.
- Taking the right of way is traffic indiscipline.
- Citizens' bank balances, much like a mathematical limit, perpetually tend toward zero.
- The destitute are underpaid suicides.
- Life without humor is like bread without yeast and salt.
- If only "booking" had something to do with reserving books.
- A woman made an appointment with a pedicurist, and a man with a dentist. There's bound to be some biting and scratching.
- It serves them right!
- Plagiarism is like an opiate—an illicit substance.
- Long live EU-work!
- Communication isn't necessary for intercourse.
- Everything I ought to say could land me in jail.

Computing Through Time

Cartoons in IEEE Computer

Dr. Ergun Akleman, USA

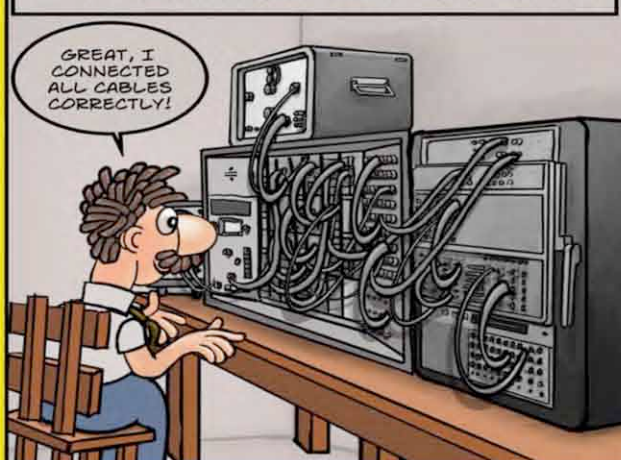
Turkish Academician and cartoonist at Texas A&M University

HISTORICAL MOMENTS IN SCIENCE & TECHNOLOGY INVENTION OF TELEPHONE

MARCH 10, 1876

COMPUTER ENGINEERING EDUCATION IN THE PAST

COMPUTER ENGINEERING EDUCATION NOW

EARLY COMPUTER ENGINEERING EDUCATION HAPPENED MOSTLY WITHIN ELECTRICAL ENGINEERING PROGRAMS SINCE ELECTRICAL ENGINEERING HAD CLOSE TIES TO MANY DOMAINS OF COMPUTER ENGINEERING. ELECTRICAL ENGINEERING KNOWLEDGE AND SKILLS WERE ALSO HELPFUL IN DESIGNING COMPUTERS USING ELECTRONIC DEVICES SUCH AS ELECTRON TUBES. THE FIRST FORMAL COMPUTER ENGINEERING DEGREE PROGRAM IN THE UNITED STATES WAS FOUNDED IN 1971 AT CASE WESTERN RESERVE UNIVERSITY. NOW, THERE ARE MORE THAN 250 ABET-ACCREDITED COMPUTER ENGINEERING PROGRAMS IN THE UNITED STATES ALONE.

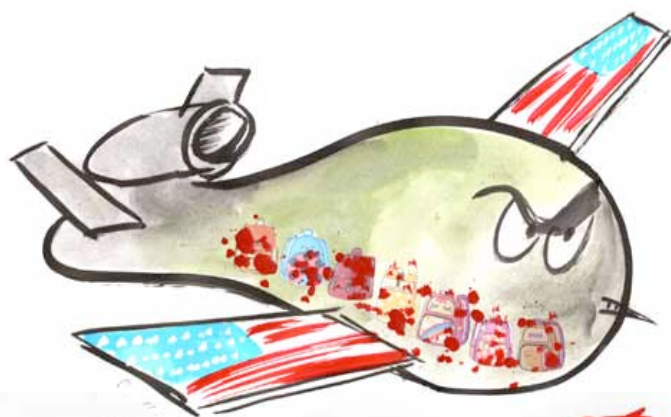
DISRUPTIVE INNOVATIONS IN THE PAST

DISRUPTIVE DIGITAL TECHNOLOGIES NOW

CLAYTON CHRISTENSEN INTRODUCED THE CONCEPT OF DISRUPTIVE INNOVATIONS IN HIS 1995 HARVARD BUSINESS REVIEW PAPER. NEW INNOVATIONS ARE DISRUPTIVE ONLY IF THEY INITIALLY CREATE NICHE MARKETS AND VALUE NETWORKS BY ENTERING AT THE BOTTOM OF EXISTING MARKETS AND EVENTUALLY DISPLACING ESTABLISHED MARKET-LEADING COMPANIES AND PRODUCTS. COOKING COULD BE CONSIDERED AS ONE OF THE FIRST DISRUPTIVE INNOVATIONS. IT IMPROVED FOOD EFFICIENCY BY ALLOWING HOMO ERECTUS TO SPEND LESS TIME ON CHEWING AND DIGESTING. THIS LED TO A SMALLER AND MORE EFFICIENT DIGESTIVE TRACT, WHICH FREED UP ENERGY FOR LARGER BRAIN GROWTH.

Steffen Jahnsowski, Germany

Emil Strnisa, Croatia

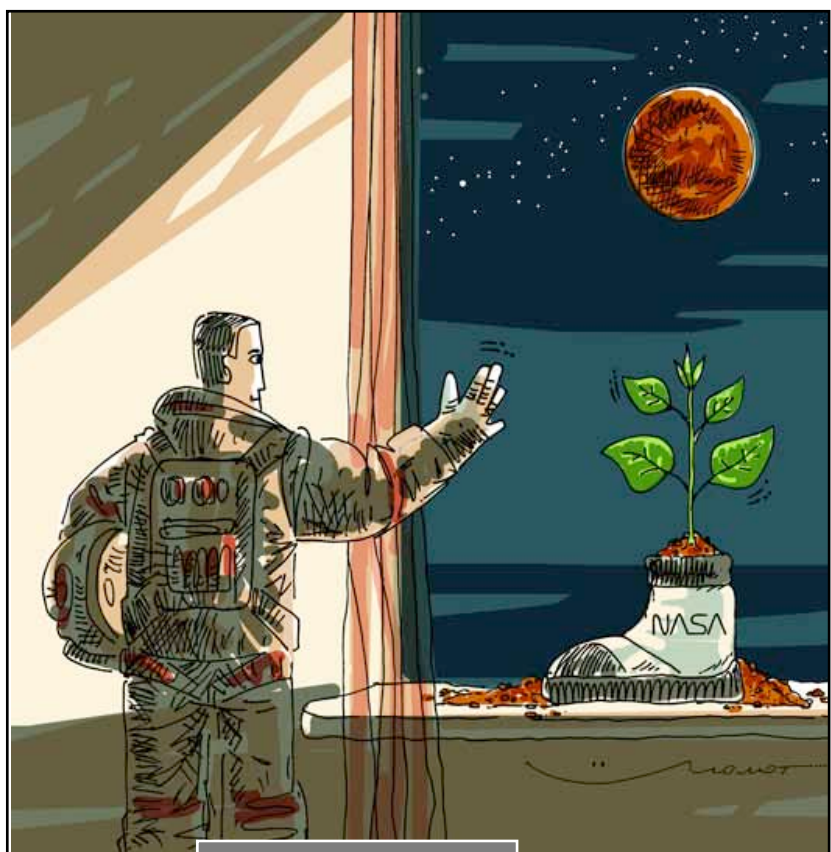

Paul Sandip, India

● **CARICATURE**
SABAHATTİN ALİ

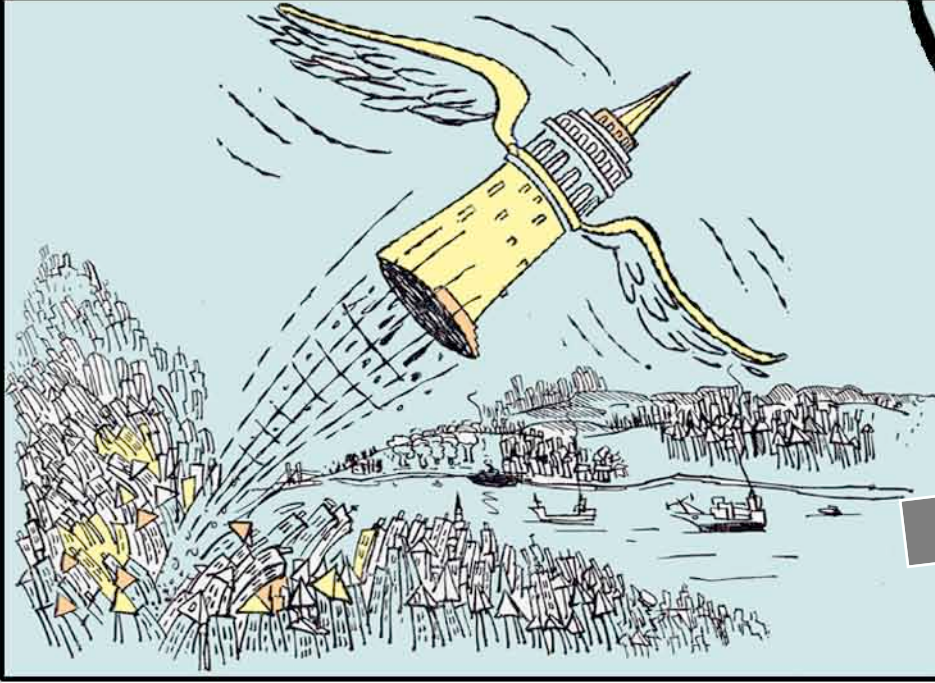

Cesar Andres Lea, Uruguay

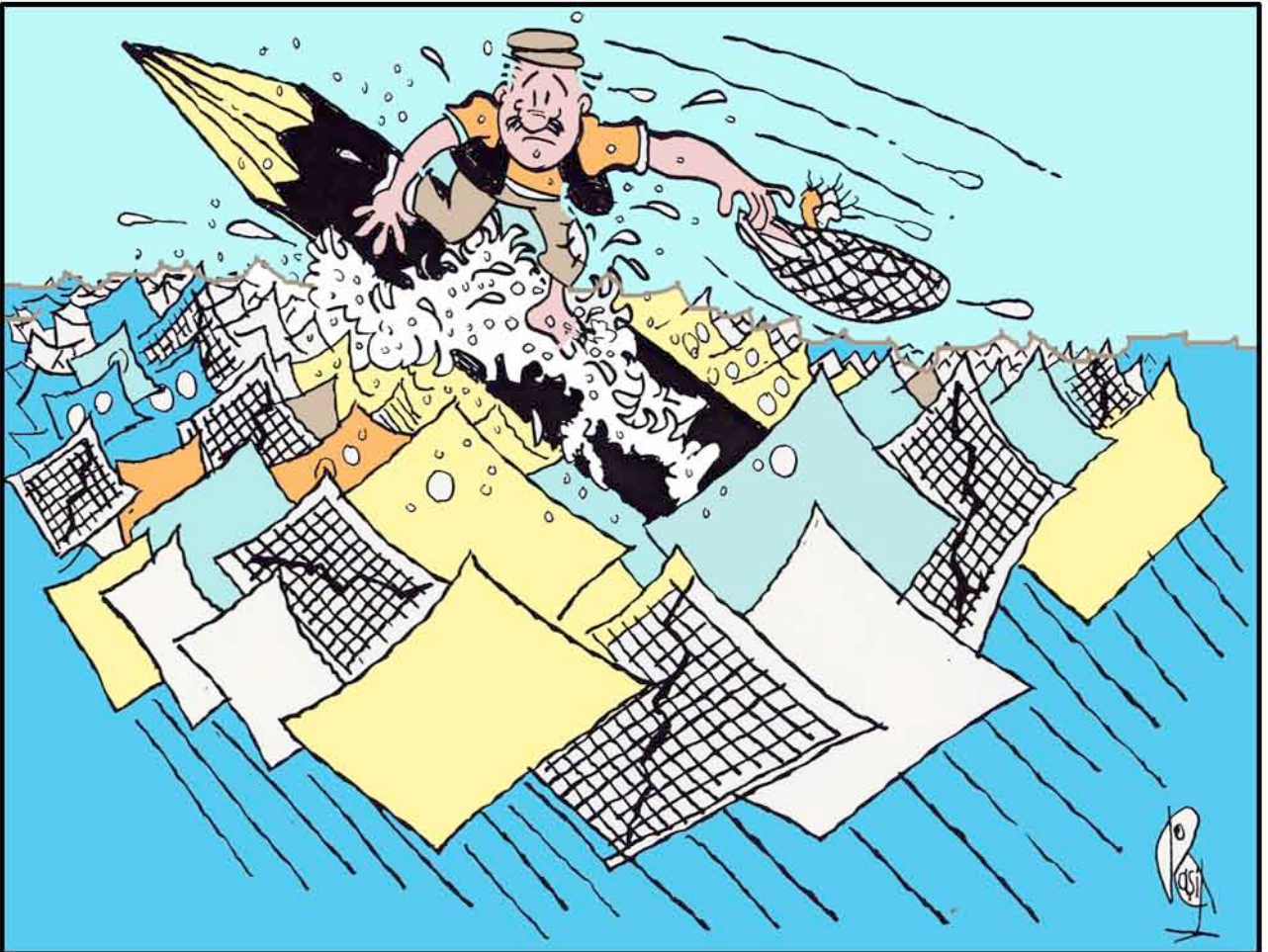

Valery Momot, Ukraine

RASİT YAKALI

Rasit Yakalı, Türkiye

aphorisms

Emil Strnisa

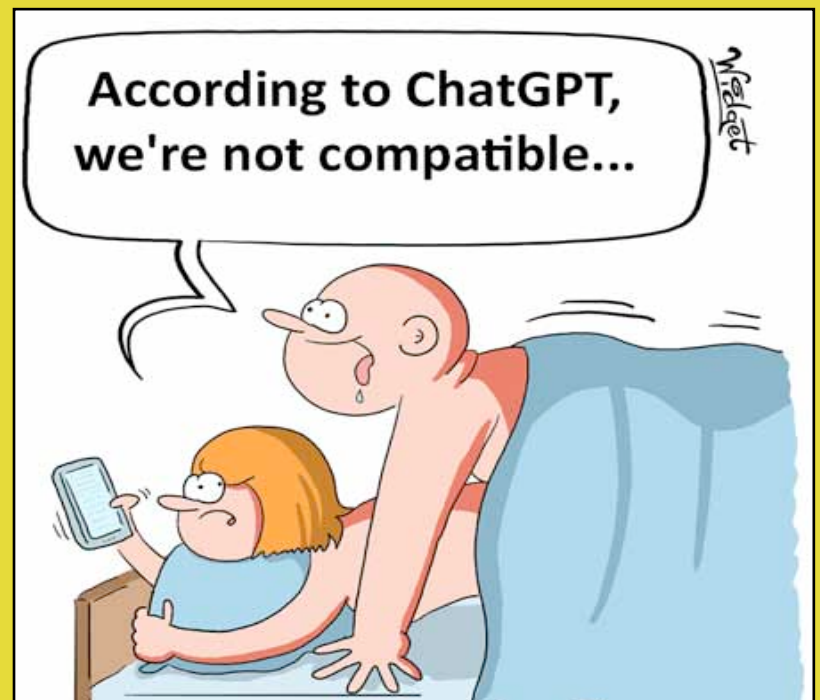
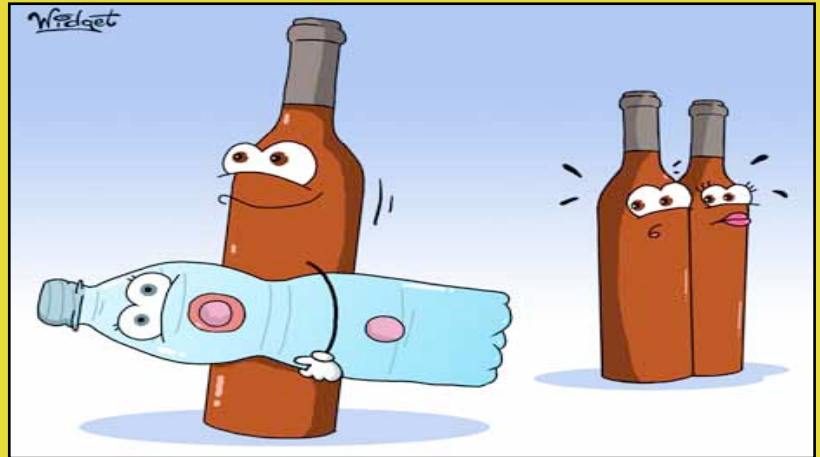
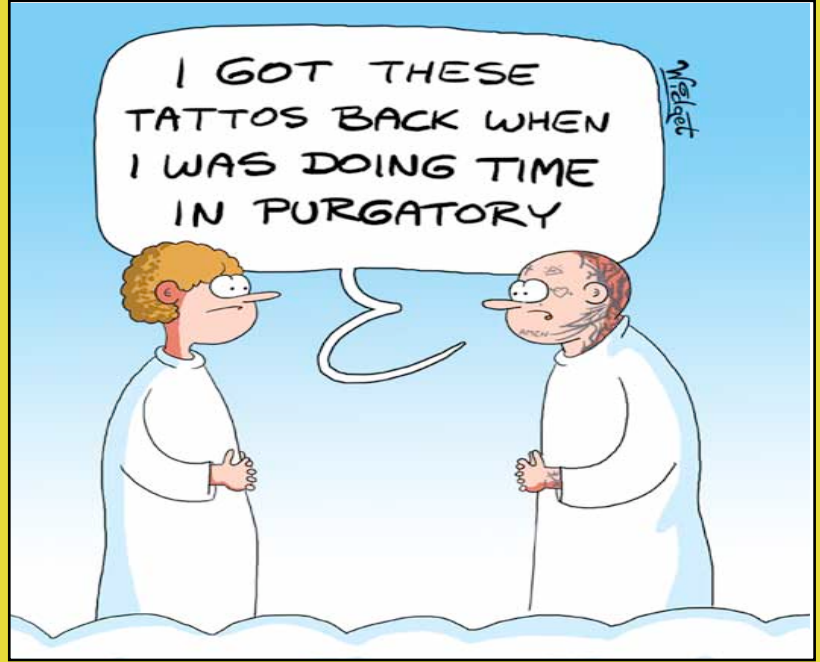
(Croatia)

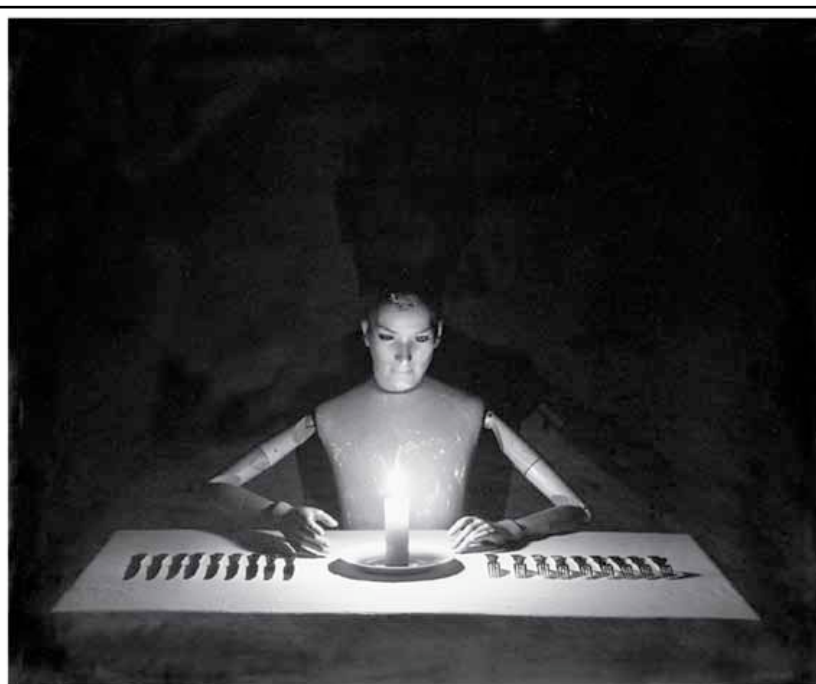
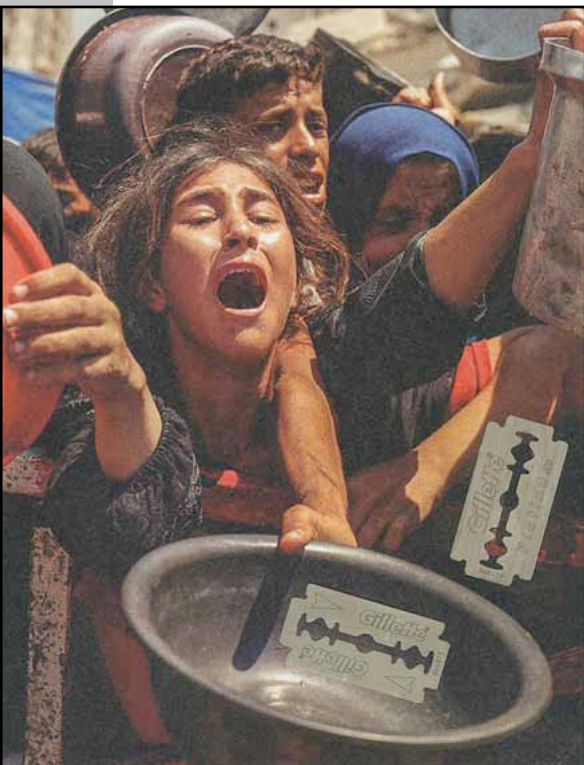

- Ülkedeki durum karmaşık. Mafyanın atıklar mı yönettiği, yoksa "atıkların" mafyayı mı yönettiği belli değil.
- Sadece saf insanlar ekolojik bombanın bir sonraki seçimler sırasında patlayacağına inanır.
- Bence devlet zaten atık için değil, delil olarak kullanılmak üzere bir yakma tesisi inşa ediyor.
- "Biraz" para dışında, bu AB fonlarından aslında başka ne elde ediyoruz?
- AB'nin bize Lucrezia Borgia liyakat madalyasını vermesine sadece birkaç gün kaldı.
- Şehirlerimizin genelinde küçük çöp kutuları var, Avrupa'da ise devasa bir çöp konteyneri bulunuyor.
- Derin cepli bir takım elbise giyiyor, böylece çöplerden topladığı çöpleri içine koyacak yeterli yeri olduğundan emin oluyor.
- Bu ülkedeki gözlükçüler iş yükü altında eziliyor. Sınır polisi, gümrük ve denetim noktalarından akın akın müşteri geliyor.
- Çevre protestoları, 18. yüzyıldaki yerli Amerikalıların protestoları kadar etkisiz.
- Çiftçilere bir tavsiye: Toprağı çok derin sürmeyin!
- Yeraltı sularımız giderek azalırken, yeraltı sulak alanlarımız giderek artıyor.
- Kim bilir, belki de israf, emeklilik fonu krizini çözme yöntemleridir.
- Kuzey Kore tuhaf bir ülke. Pyongyang'da sokağa bir sigara izmariti atmaya deneyin bakalım.

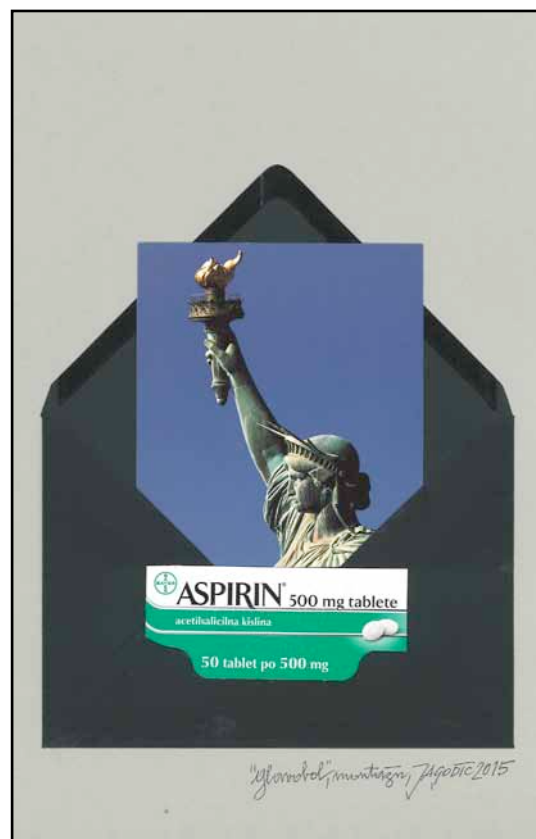
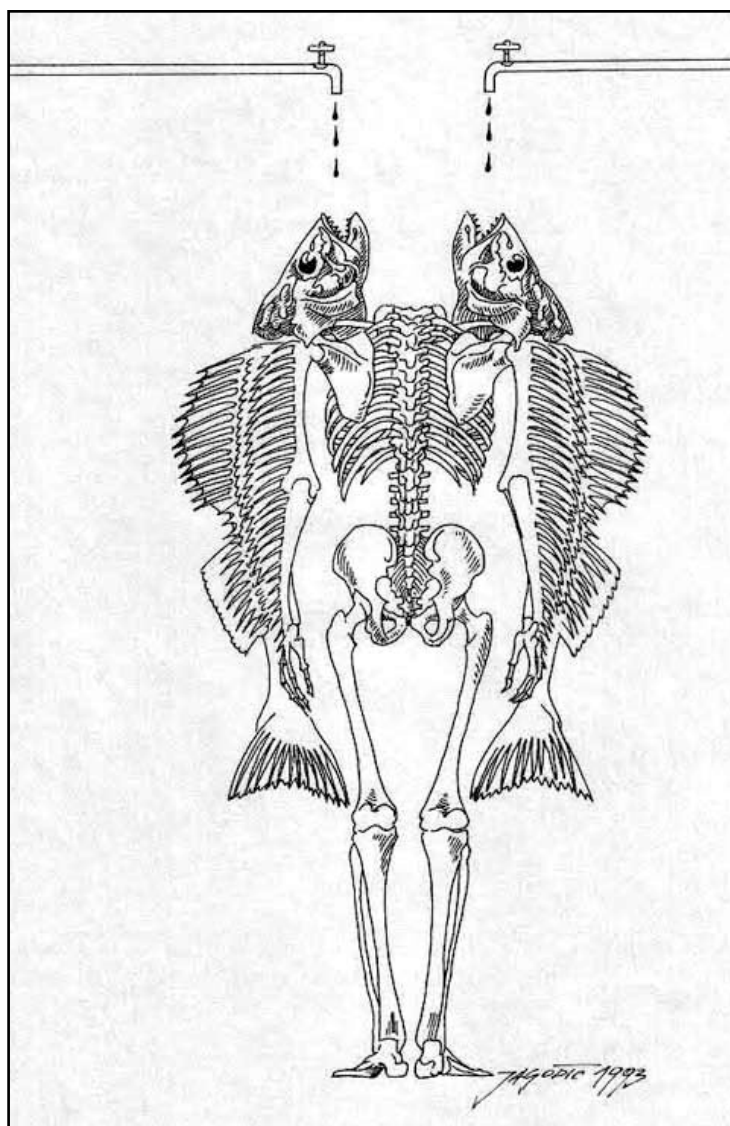
- The situation in the country is complex. It's unclear whether the mafia controls the waste, or the "waste" controls the mafia.
- Only naive people believe the ecological bomb will explode during the next elections.
- I think the state isn't building an incinerator for waste, but to burn evidence.
- Apart from a "little bit" of money, what else do we actually get from these EU funds?
- We are only a few days away from the EU awarding us the Lucrezia Borgia Medal of Merit.
- Overall, our cities have tiny trash cans, whereas Europe sits on a massive dumpster.
- He wears a suit with deep pockets just to make sure he has enough room for the trash he scavenges.
- Opticians in this country are swamped with work. Customers are flooding in from border police, customs, and inspection checkpoints.
- Environmental protests are as ineffective as Native American protests in the 18th century.
- A word of advice for farmers: Don't plow the soil too deep!
- While our groundwater is constantly shrinking, our underground wetlands are growing day by day.
- Who knows, maybe wastefulness is their way of solving the pension fund crisis.
- North Korea is a strange country. Just try throwing a cigarette butt on the street in Pyongyang.

Marek Mosor (Widget) , Poland

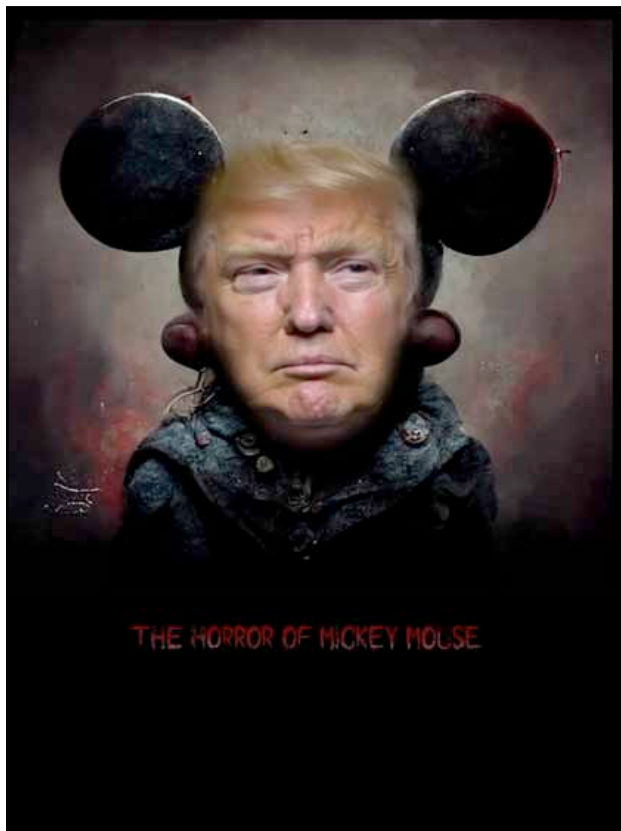

Slutnja, asemblaž 1972
Premonition, assemblage 1972

World Agenda

by Willem Rasing
from Netherland

The Line of Independence in Humor: A Turning Point in Cuban Caricature History.

LA POLITICA CÓMICA

Becoming the conscience of the Cuban people through the character Liborio, La Política Cómica stood as the most resilient fortress in Caribbean humor history. Through the sharp satire flowing from Ricardo de la Torriente's brush, it stood firm against both corruption and foreign intervention.

The world's
vintage humor
magazines

by aziz yavuzdoğan

La Política Cómica is one of the most influential publications in Cuba's history of cartoon and humor, leaving a profound mark both artistically and politically. Founded in 1905 by the cartoonist and writer Ricardo de la Torriente, the magazine offered a biting critique of the chaotic political atmosphere during Cuba's early post-independence period. Its greatest legacy is the iconic figure of Liborio, a character who took root in the collective consciousness of the Cuban people. Created by de la Torriente, Liborio represents the "ordinary Cuban"—naïve yet sensible, constantly targeted by deceitful politicians, yet always managing to endure. Throughout its publication life, the magazine maintained a critical stance against local corruption and the intense US interventionism of the era, serving not just as a medium for humor, but as the nation's social memory. In terms of graphic style, it successfully utilized the traditional illustration techniques of the time, laying the foundation for the Cuban school of caricature and providing an aesthetic and ideological framework for subsequent humor publications.

Until it ceased publication in 1931, it was considered one of the most vital archives documenting Cuba's modernization struggles and its quest for identity through art. La Política Cómica also functioned as a school for the technical and aesthetic transformation of Cuban caricature.

The magazine did not limit its critiques to local corruption; it utilized humor as a defense mechanism against foreign interventions that overshadowed independence, such as the Platt Amendment. The figure of Liborio—depicted as a lean but resilient peasant wearing a large cap and a loose shirt—symbolized the Cuban people's desperation and ironic wisdom in the face of the socio-political uncertainties of that period. While the illustrations within its pages offered the most refined examples of early 20th-century Caribbean humor, the sharpness of its visual language ensured it remained one of the most influential dissident channels of Cuban intellectual life leading up to the revolutionary wave of the 1930s.

In the cartoon, Liborio (a term used for the poor, impoverished people of Cuba) asks Mr. Magoon, the Governor of Cuba during the second U.S. occupation: "Mr. Magoon, when do you plan to leave Cuba?" The Governor replies: "Soon, my friend; 'when frogs grow hair' (cuando a las ranas le salgapelo) is a common idiom used to indicate that something is being postponed indefinitely."

Karikatürde, Liborio (Küba'da fakir, zavallı halk için kullanılan bir deyimdir), ikinci ABD işgali sırasında Küba valisi olan Bay Magoon'a soruyor: "Bay Magoon, Küba'dan ne zaman ayrılmayı planlıyorsunuz?" Vali cevap veriyor: "Yakında, dostum; kurbağanın kılları çıktığında!" 'kurbağanın kılları çıktığında' ifadesi, bir şeyin süresiz olarak ertelendiğini belirten yaygın bir deyimdir.

LA POLITICA CÓMICA

Edición: Segunda 01 Volumen: 23.8.01	Año IX - N.º 439 Habana, Septiembre 14 de Mayo de 1911	CINCO CENTAVOS
---	---	----------------

Libertad. — Chusquea. Ideal subalterno.
 Losales: «¿Qué es la libertad? Es la posesión, el disfrute de los bienes y de las facultades humanas.»

**Dünyanın
eski mizah
dergileri**

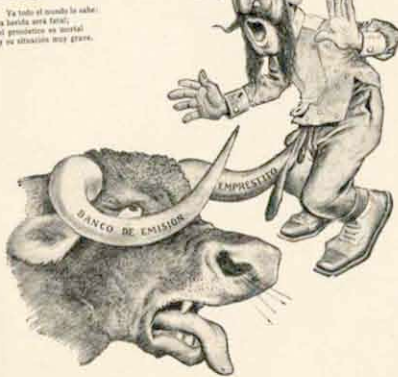

aziz yavuzdoğan

A POLÍTICA CÔMICA

Registrado no Arquivo Geral da Corregedoria de ...	Año XVI. Núm. 814	Cinco centavos
Subscrição Anterior 75	1.º de Julho de 1921.	

¡Lo cogió el toro!

LA POLÍTICA CÔMICA

Direction: RICHARD DE LA TORRETTA

LA HUIDA A MIAMI

LA MUJER DE ANTONIO, CAMINA

La vecinita de enfrente
 fuertemente se ha fijado
 como camina la que
 cuando correteaba se perdía en el...

La mujer de Antonio camina así,
 cuando compra «cacha» camina así,
 cuando sale de la plaza camina así...
 Por lo sencilla camina así,
 cuando trae la yema camina así,
 cuando trae la yema camina así,
 cuando trae la yema camina así...

NOTA: No confundir con el nombre de la vecinita de enfrente y así se le ve por la calle caminando así...

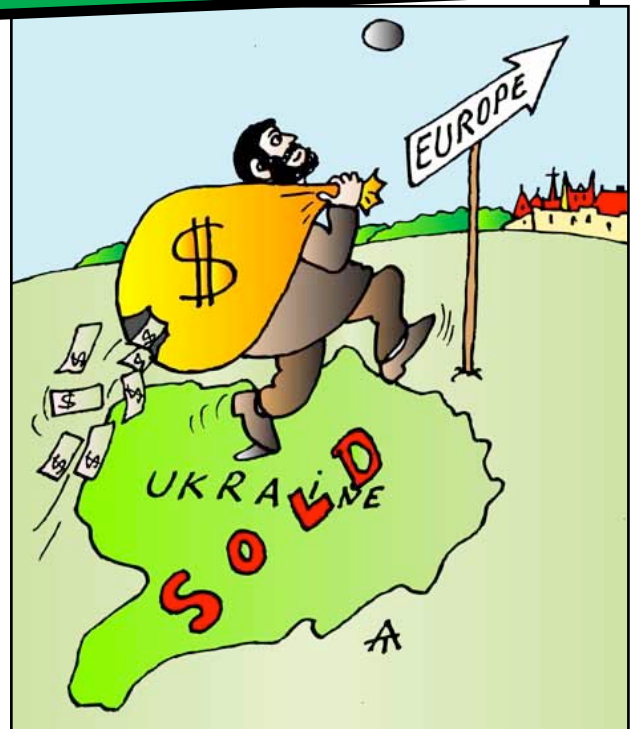
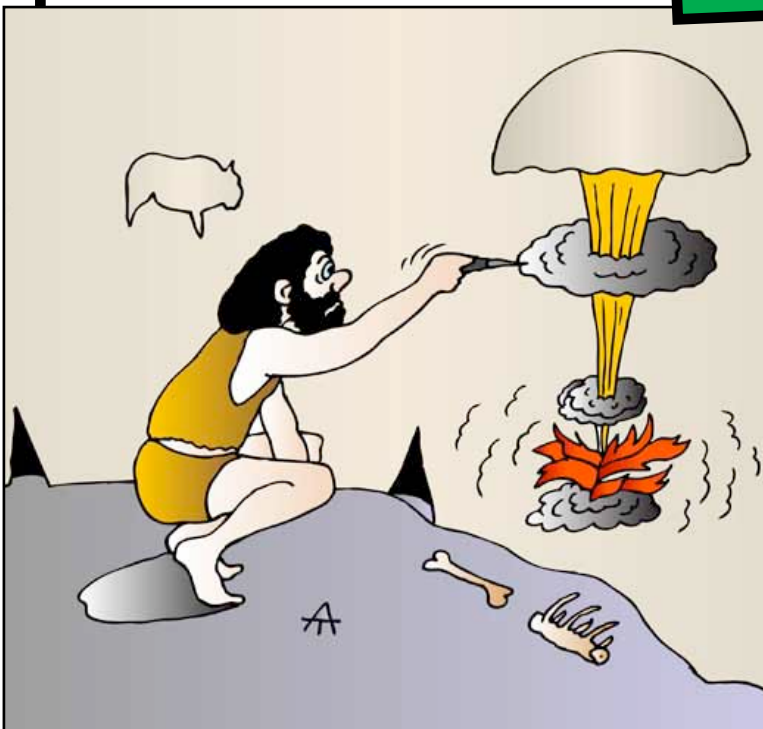
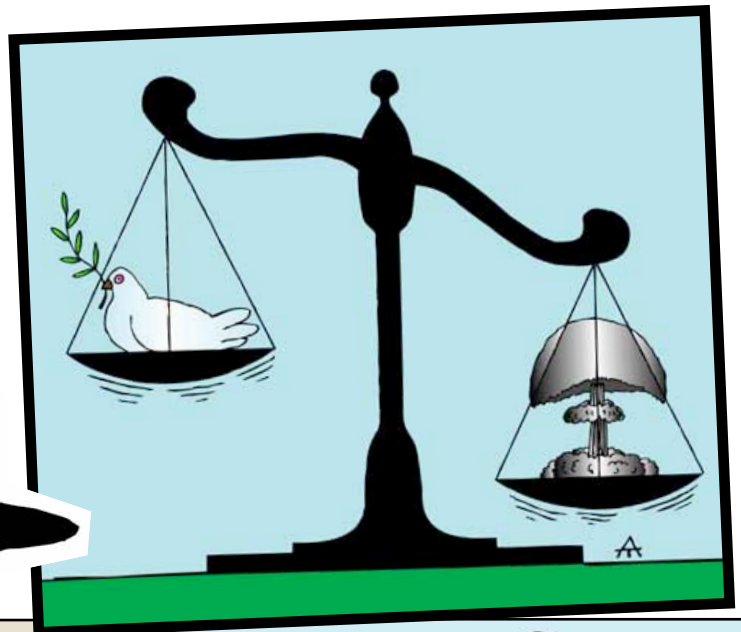
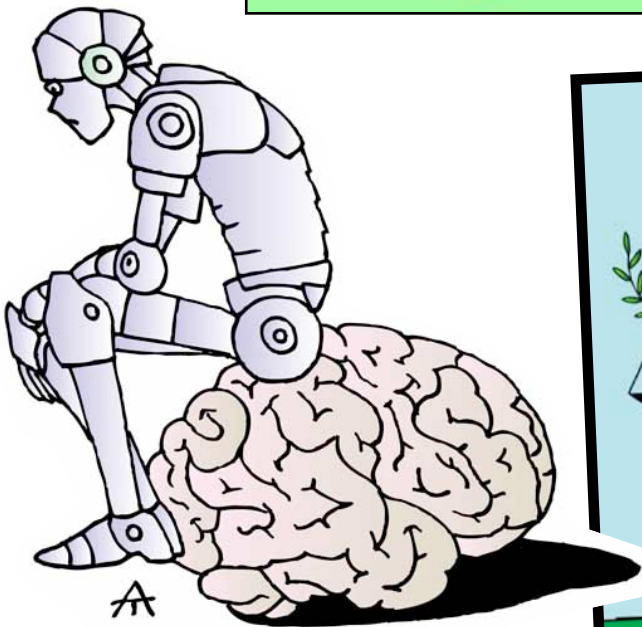
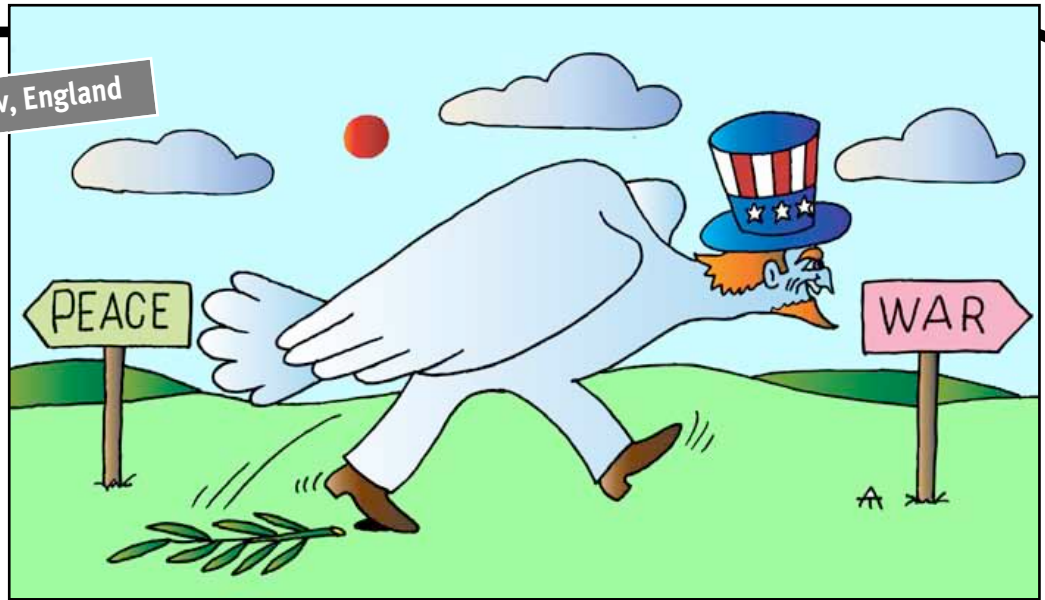
La vecinita de enfrente
buntamente se ha filado
como canchales la vergola
cuando Garibaldi se morcaban.

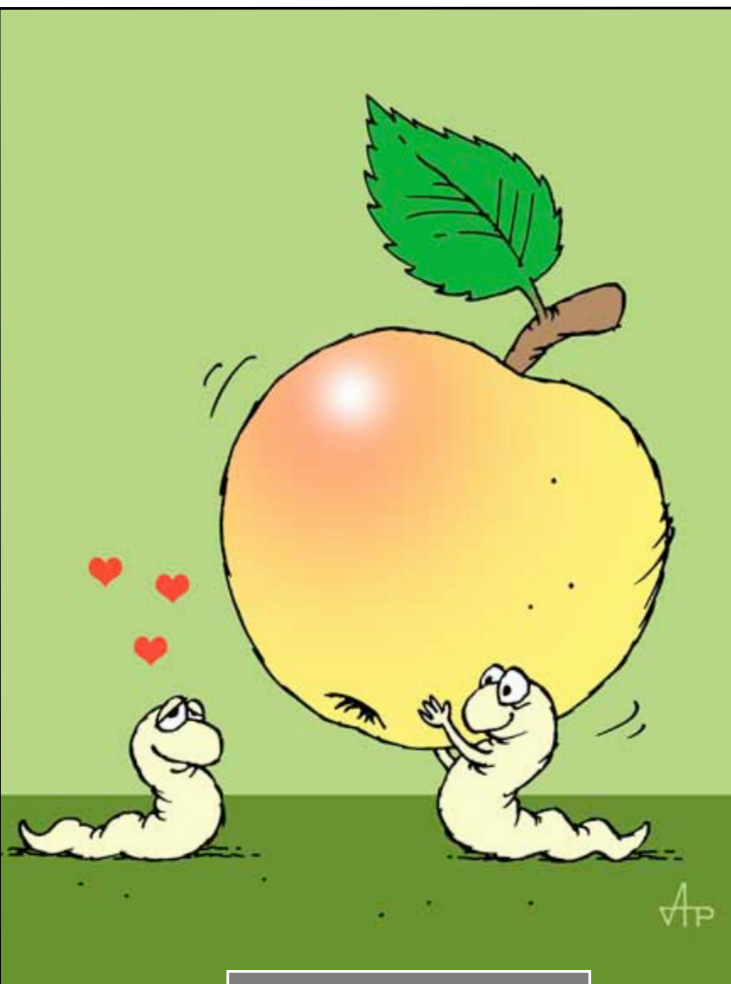
La mujer de Apollonia camina así,
cuando compra viande camina así,
cuando sale de la plaza camina así...
Por la romaría camina así,
cuando trae la yema camina así,
cuando trae ligeros camina así,
cuando sale muerta camina así...

NOTA: Se recuadros de los cuartos y sus
de los cuartos de los cuartos de los cuartos.

Derginin sayfalarında yer alan illüstrasyonlar, 20. yüzyıl başı Karayip mizah anlayışının en rafine örneklerini sunarken, görsel dilindeki bu keskinlik 1930'ların devrimci dalgasına kadar uzanan süreçte Küba entelektüel hayatının en etkili muhalif kanallarından biri olmasını sağlamıştır.

Alexey Talimonov, England

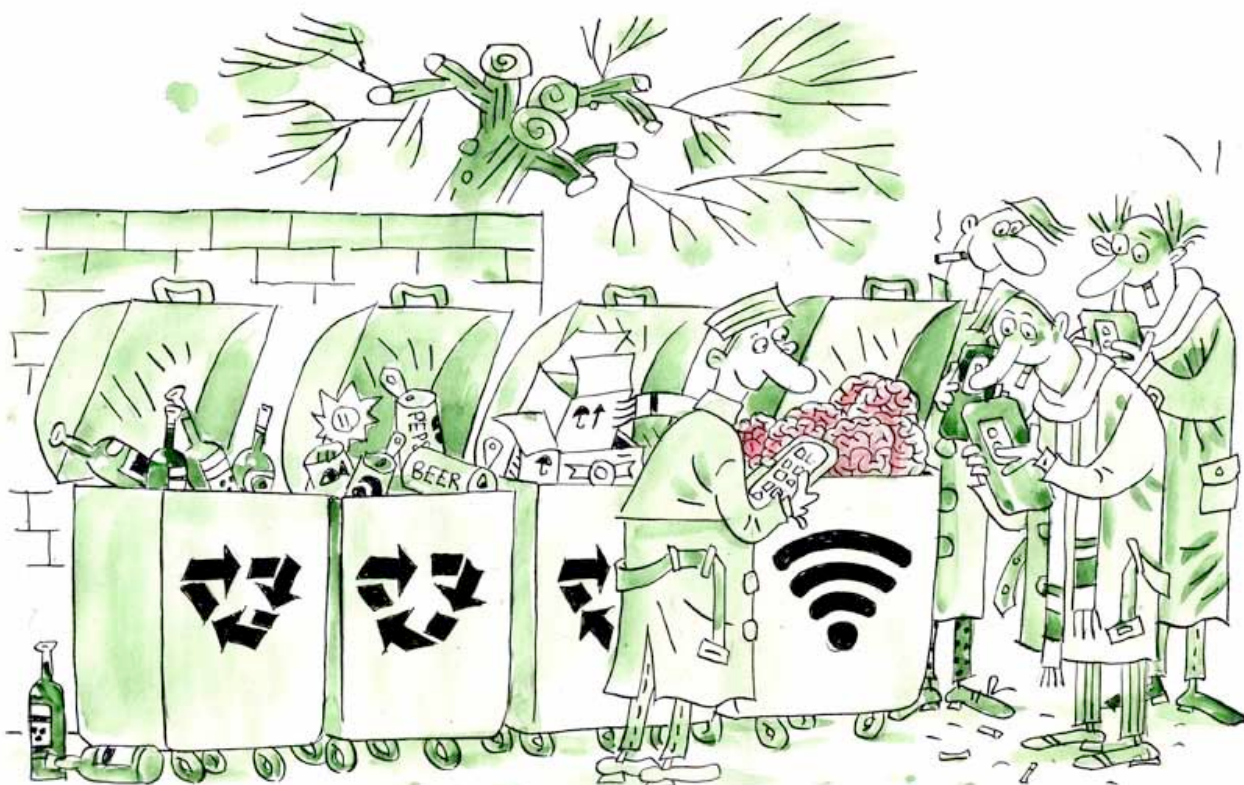

Anatoly Radin, Russia

Juan Gabriel Benabides, Spain

Oleg Gutsol, Ukraine

© OLEG HUTSOL
UKRAINA

Sevgili Tihomir Pasarić...
Sevgili Tihomire Pasariću...
Sevgili Tihomir Pasarić!...
Yalın hâl: Kim, ne? İsmi hâli:

Kimin, neyin nesî var? Hitap hâli:
Kiminle, neyle? Sevgili Tihac... Sevgili Tihî... Sevgili Tî!
Şu anda kalbim anlatılmaz bir sevinçle dolu. Şu anda kalbim büyük bir gururla dolu. Şu anda kalbim mutlulukla dolu. Bu üç cümleyi şöyle de söyleyebilirdim: – Şu anda kalbim anlatılmaz bir sevinç, büyük bir gurur ve mutlulukla dolu. Ama o zaman virgül kullanmam gerekirdi. Pekî ya amacı insanları birbirinden ayırmak olan, dışlaştırılmış gay bir noktadan ibaret olan o virgüle ne demeli? Bazen virgülin, insanları güç merkezlerinden daha kolay kontrol edebilmek için illüminati/Hür Masonlar tarafından icat edildiğini düşünüyorum. Fox Mulder'in bir zamanlar dediği gibi: “Virgüller her yanımıza sarmış durumda.” Seni seviyorum Tihomir, ama bunu zaten biliyorsun çünkü beni herkesten iyi tanıyorsun. Sevgi dolu bir çocuk olduğumu çok iyi bilirsin. Gerçekten de öyleyim. Bu dünyaya geldiğimden beri sevdim ben. İçinde sevgiden başka hiçbir şeyin bol olmadığı işçi sınıfı bir

ailede doğdum. Mütevazı annem, bir terzi, iyi ile kötü arasındaki o ilksel farkı ruhuma işledi. Babam ise küçük bir köylüydü. Komünistler Birliği'ndeydi ama sistemi oradan, yani sadece içeriden çöktürmek için mücadele ettiğini iddia eder. Daha anaokulundayken büyük şeyler için yaratıldığını biliyordum. İlkokulda, ilgi gösterdiğim her alanda büyük bir yetenek (ya da Igor Stimaç'ın deyişiyle: “Talenat”) sergiledim. Ve yakışıklıydım. Ah, nasıl da güzeldim! Sınıftaki bütün kızlar bana aşık oluyordu. Lisede de birçok kızın gözdesiydim, erkekler ise bana benzemek istiyordu. Popülerlik konusunda kimse elime su dökemezdi. Benimle takılmak, popüler olmak demektir. Ve çok başarılıydım. Elimi attığım her şey başıyana mahkûmdu. Tavizsiz ve ilkelidim; hassas ve mantıklı; bilge ve yakışıklı. Ama bu kadar ben yeter, biraz da arabamdan bahsedelim. 1998 model, F kasa bir Opel Corsa sürüyordum. Onu Novi Zagreb'deki araba galerisinden arkadaşım Dilko'dan satın

Ah, şu tanıtım!

aldım. Benden önce onu bir rahip —bir müzik öğretmeni— kullanmış ve gözü gibi bakmış. Galeriden yeni bir araç alırken bunu takasa, Dilko'ya vermiş. İşimizi görüyor, memnunum. Arabadan yani, Dilko'dan değil. Arkadaşım Dilko Dubrava'da yaşıyor. Tamam, fena çocuk değildir ama sadece bir işim düşerse aramın.

Neyse, sen ve ben sevgili Tihomir, sevgili T. Birbirimizi uzun yıllardır tanıyoruz. İnsan olarak birbirimizden çok farklı olsak da %60 kesinlikle arkadaş olduğumuzu söyleyebilirim. Sen bir ateistsin, ben ise inançlıyım. Sen solcusun, ben sağcıyım. Sen alternatifsin, ben muhafazakârim. Sen tuhaf Hlo'yu seversin, ben ise komik Mislav Bago'yu. Sen heteroseksüelsin, ben ise... aynı şekilde... herhalde. Eh, istisnalar kaideyi bozmaz. Ama biz her zaman birlikte olmayı, herkesle ve her konu hakkında konuşabilmeyi başardık. Elbette yağmurlu günler oldu, düşüşler de yaşandı; ama mutlu yıllar hatırlanır, hüznülü

olarak ise unutulur. Her ilişkinin temeli sevgi ve anlayıştır. Evlilikte insan hoşgörülü olmalı ve taviz vermeye hazır olmalıdır. Ve karşılık beklemeden, özveriyle vermelidir. Ah, o uzun tartışmalarımızı bir hatırlıyorum da; kendi görüşlerimizi ne büyük bir hırsla savunurduk, nasıl da medeniyetten uzak ve dayanaksız bağırıp çağırırdık. Ama o tartışmalar asla, ama asla sadece sözlü bir kavgayla sınırlı kalmazdı. Birbirimizi en kanlı düşmanlar gibi nasıl da evire çevire döverdük.

Sen bu üniversiteye girdiğinde annemle benim ne kadar endişelendiğimizi bir hatırlıyorum da. Ama sonra sen cesurca şöyle dedin: – Ağlama sevgili anneciğim. Ağlama sevgili Draz'ım. Bu okulu bitireceğim, yoksa bu dünyada işim yok. İkincin de gurur kaynağı olacağım. Ve yine, kaçınıcı kez olduğunu bilmiyorum ama, haklı çıktın.

Son olarak senden ricam, burada durma, eğitime devam et ve sakın pes etme. Mühendislik mezunu olmak güzeldir, ama yüksek mühendis/yüksek lisans sahibi olmak daha da güzeldir. Bilge Heidi bir zamanlar şöyle demişti: “Sınav çekmeyi severim, ama çift sınav çekmeyi daha çok severim.” ■

Ah, that promotion!

Dear Tihomir Pasarić... Dear Tihomire Pasariću... Dear Tihomir Pasarić!...
Nominative: Who, what? **Genitive:** Whom, with what? **Vocative:** With whom, with what? Dear Tihac... Dear Tihî... Dear Tî!

At this moment, my heart is filled with indescribable joy. At this moment, my heart is filled with great pride. At this moment, my heart is filled with happiness. I could have said these three sentences like this: - At this moment, my heart is filled with indescribable joy, great pride and happiness. But in that case I would use a comma. And what about the comma that is a feminized gay point, whose goal is to separate people. Sometimes I think that the comma was invented by the Freemasons so that they could control people more easily from their centers of power. As Fox Mulder once said: “Commas are all around us.”

I love you, Tihomir, but you know that because you know me better than anyone. You know very well that I am a loving child. And I really do. I have loved since I came into this world. I was born into a working-class family, where there was nothing in abundance, except love. My modest mother, a seamstress, instilled in me that primordial sense of the difference between good and evil. My father was a small paor. He was in the League of Communists, but he claims that he fought the system there, only from the inside. Ever since I was in kindergarten, I knew I was destined for something big. In primary school, I showed great talent (or as Igor Stimaç would say: „Talenat“) for every field in which I

showed interest. And I was handsome. Oh, how beautiful I was! All the girls in the class were falling in love with me. In high school, I was also the crush of many girls, while boys wanted to be like me. In terms of popularity, no one could match me. To be in my company was to be popular. And I was very successful. Anything I took on was doomed to success. I was uncompromising and principled, sensitive and rational, wise and beautiful.

ILLUSTRATION: A

But enough about me, let's talk about my car. I drive an Opel Corsa from 1998, F line.

I bought it from my friend Dilko at his car dealership in Novi Zagreb. Before me, it was driven by a priest, a music teacher, and he preserved it a lot. He gave it to Dilko on account because he was buying a new one at that car dealership. It serves me well and I am satisfied. Bying car, not Dilko. My friend Dilko lives in Dubrava. He's an OK character, but I only call him if I need something. Elem, you

and I, dear Tihomir, dear T. We have known each other for many years. Although we are very different as people, I can say with 60% certainty that we are friends. You are an atheist, I am a believer. You're a leftist and I'm a rightist. You are alternative, I am conservative. You like weird Hlo, and I like hilarious Mislav Bago. You're straight, I'm... the same... I guess. Well, that's the exception that proves the rule. But we always knew and could together, with everyone and about everything. Of course, there were rainy days, there were also falls, but the happy years are remembered, while the sad ones are forgotten. The basis of every relationship is love and understanding. In marriage, one should be tolerant and willing to compromise. And one should give selflessly and not expect anything in return. Ah, when I just remember our long discussions, with how much passion we defended our own positions, how uncivilized and unargued we just used to rant. But never, never did those discussions end only in a verbal confrontation. How we used to beat each other up just like the bloodiest enemies.

When I just remember how worried me and your mom were when you entered this college. But then you bravely said: - Don't cry, dear mother. Don't cry, dear Draz. I will finish this study, or I will not be here. I'll be on your pride for both of you. And again, for the umpteenth time, you were right.

In the end, I'm just asking you, don't stop here, continue your education and don't give up. It's nice to be an engineering graduate, but it's even nicer to be a master's degree. Wise Heidi once said: “I love push ups, but I love double push ups even more.” ■

Serkan Sürek, Cyprus

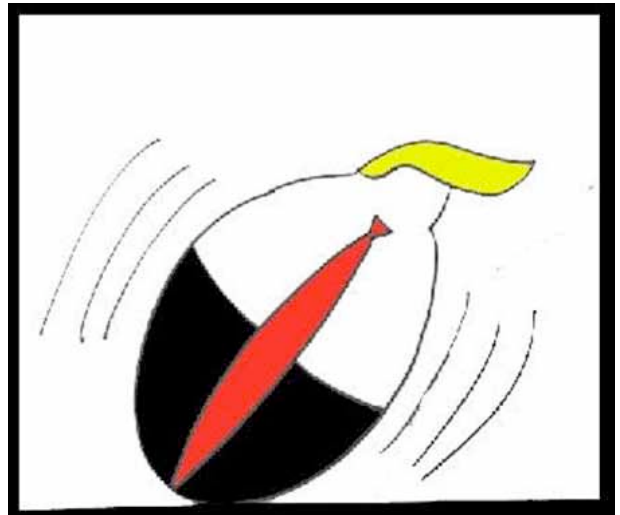
Marcel Cizmar, Slovakia

Zeng Shuangbao, China

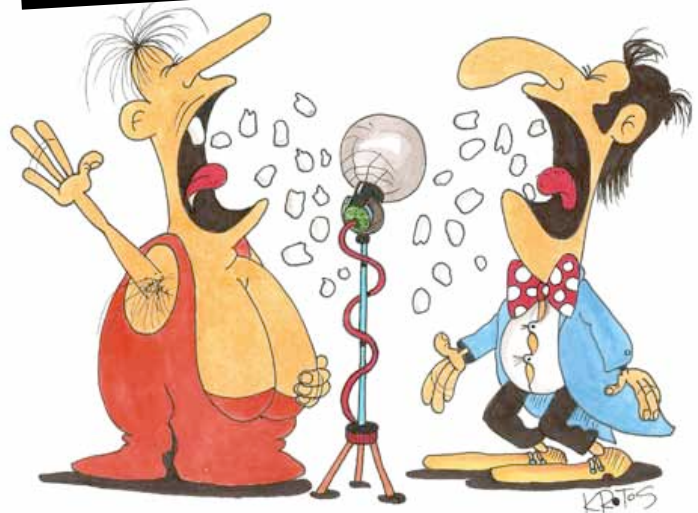
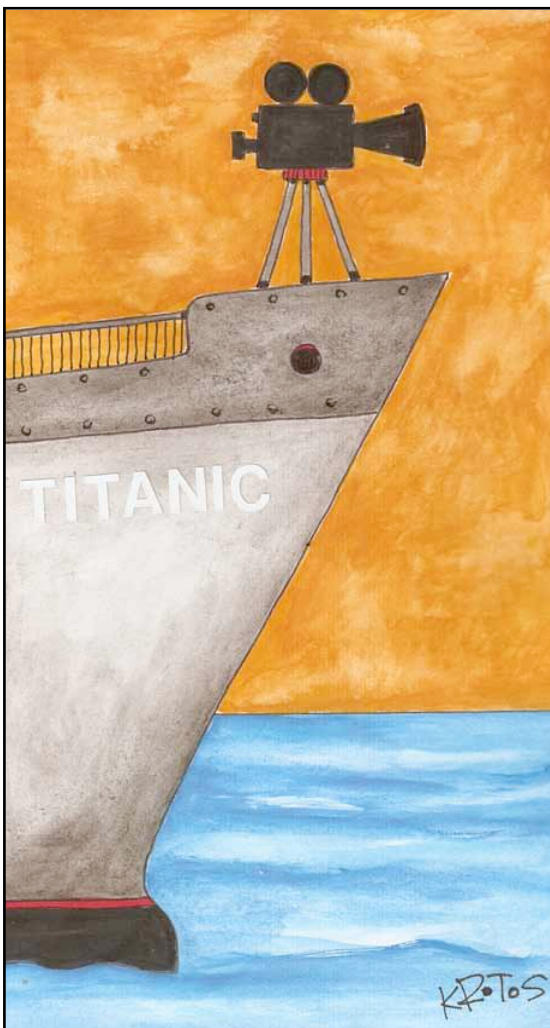
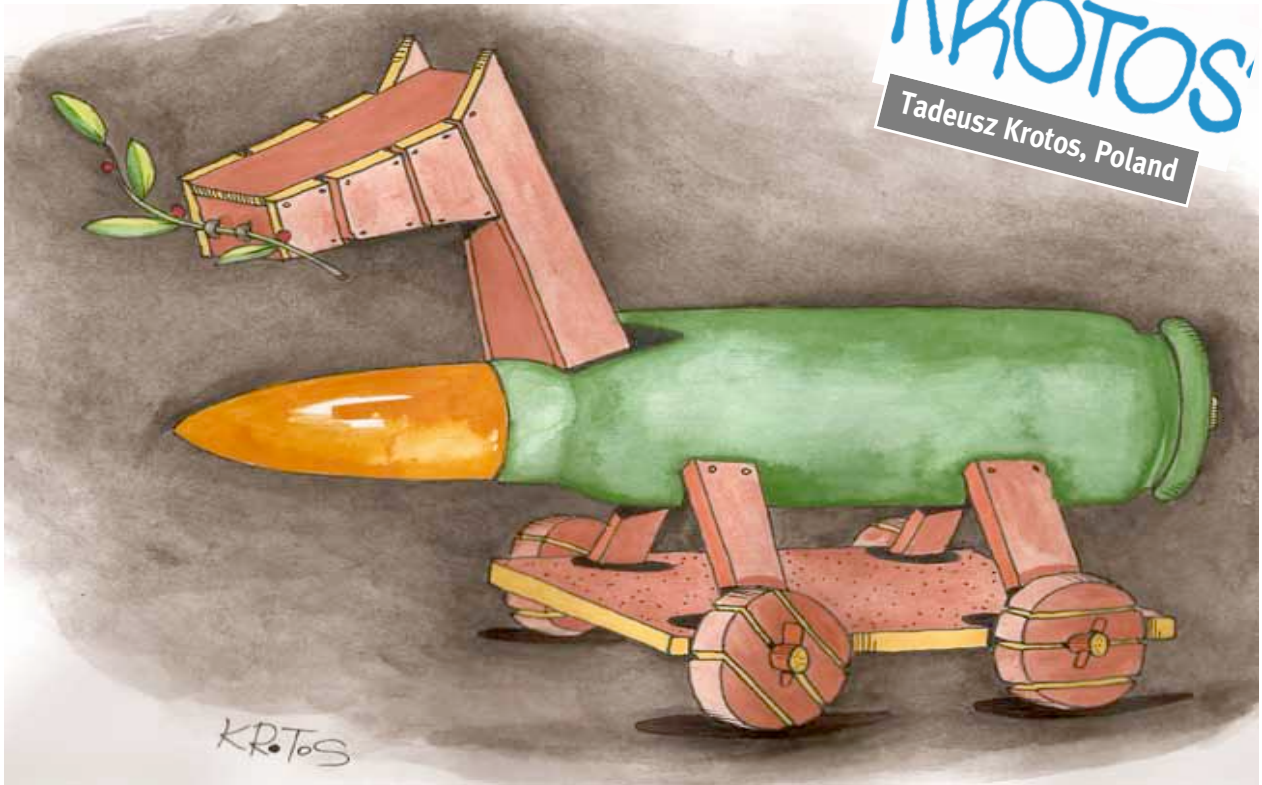
ÜVeNDiRe

Mehmet Saim Bilge, Türkiye

KROTOS

Tadeusz Krotos, Poland

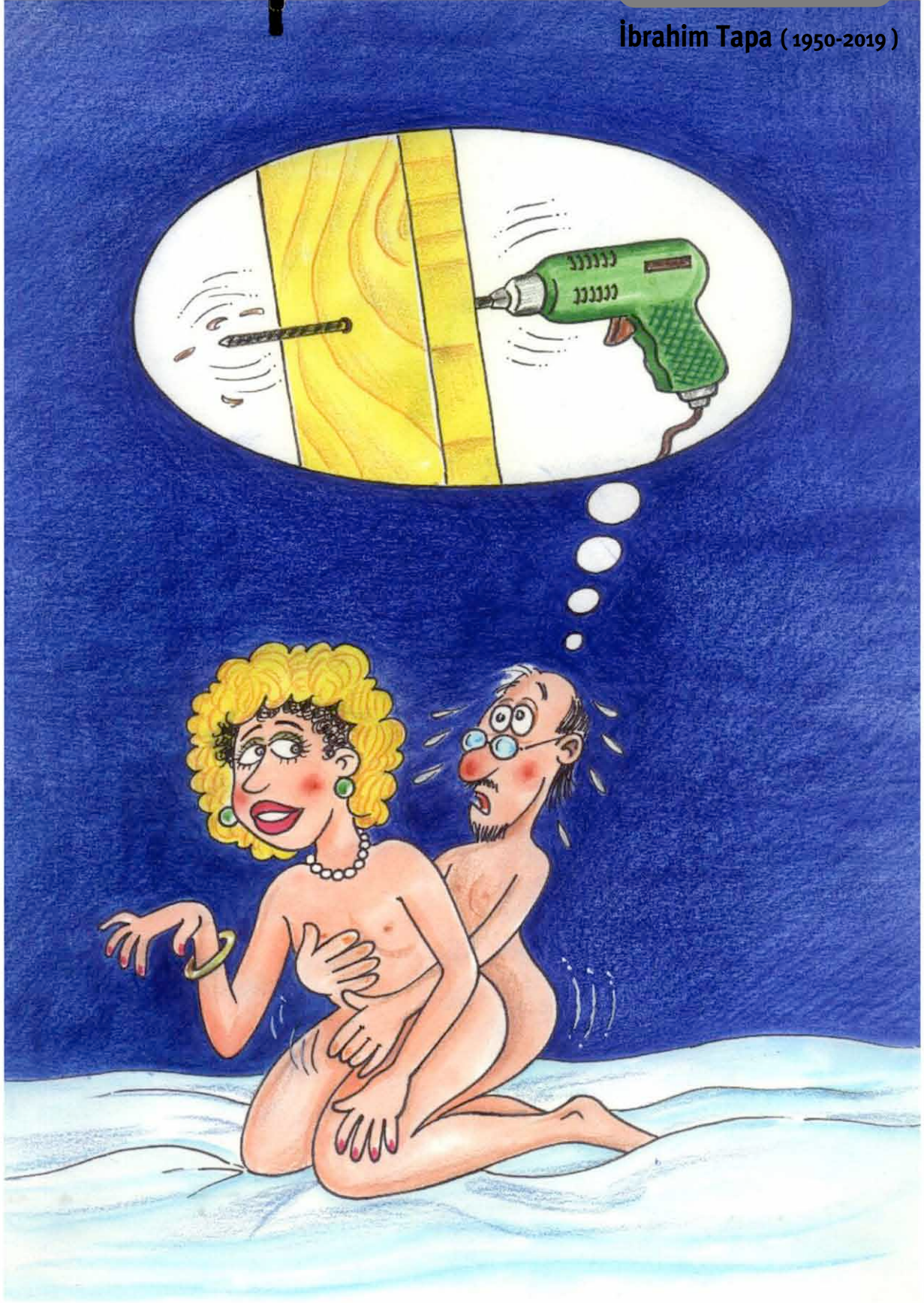

Tapa

EROSHOP

TURKISH MASTER CARTOONIST

İbrahim Tapa (1950-2019)

Mizahın toplumsal psikoloji üzerindeki etkisi.

Mizah, insan ilişkilerinin hem en güçlü yapıştırıcısı hem de toplumsal gerilimi tahliye eden en kritik basınç valfidir. Bir grup insanın aynı espiye aynı anda gülmesi, yalnızca anlık bir neşe paylaşımı değildir; nörobiyolojik düzeyde beyin oksitosin ve endorfin salgılayan bireyler arasında güven inşa edilir, görünmez bağlar kurulur. Üniversite amfisinde, iş yeri koridorlarında ya da bir mahalle kahvesinde yanlıyan ortak referanslar, o topluluğun sınırlarını çizer. “Bizden olanı” dışarıdakinden ayıran en hızlı ve sarsılmaz meşruiyet göstergesi, çoğu zaman işte bu ortak kahkahadır. Öte yandan mizah, kolektif hafızanın en zorlu sınavlarında başvurduğu bir savunma mekanizmasıdır. Ekonomik krizlerin, yıkıcı felaketlerin ya da geleceğe dair derin belirsizliklerin

Mizah, toplumsal bağları güçlendiren ve baskıyı hafifleten çift taraflı bir araçtır. Ortak kahkaha güven yaratırken, kara mizah zor zamanlarda bir savunma mekanizması sunar. Ancak mizah aynı zamanda dışlama ve duyarsızlaşma riski de taşır. Bu nedenle, etkisini kahkahanın kimi dahil edip kimi dışarıda bıraktığı belirler.

ortasında kara mizahın ivme kazanması bir tesadüf değildir. Birey, kontrol edemediği devasa yıkımlara karşı zihninde bir mesafe açmak zorundadır; bunu da en etkili biçimde mizahın ironik zırlarına bürünerek yapar. “En azından dalga geçebiliyoruz” diyebilmek, çaresizliğin yerine sessiz ama dirençli bir dayanıklılık koyar. Mizah yaşanan acıyı yok etmez belki, ama onu omuzlarda taşınabilir kılar.

Toplumsal ve siyasal düzlemde ise mizah, inceltilmiş bir eleştiri sanatıdır. Doğrudan ifade edilmesi tehlikeli görünen hakikatler; hiciv,

ironi ve karikatür aracılığıyla kamusal alanda görünür kılınır. Gücü elinde tutana ayna tutar, dokunulmaz sanılan tabuları sarsar. Bir olgu ya da figür komikleştirildiği an, üzerindeki kutsallık örtüsü kalkar ve sorgulama süreci başlar. Tarih boyunca köklü dönüşümlerin altını oyan en sessiz ama en sarsıcı güçlerden birinin mizah olması bu yüzdendir. Ancak her kahkaha iyileştirici bir etkiye sahip değildir. Mizah; manipüle edilmeye, dışlamaya, yaralamaya ve kutuplaşmayı derinleştirmeye de son derece elverişlidir. Belirli bir grubu

hedef alan aşağılayıcı bir şaka, “**icridekilerin**” aidiyetini pekiştirirken “**ötekinin**” etrafındaki duvarları yükseltir. “**Sadece şaka yapıyordum**” savunması, çoğu zaman yapısal sorunların ve kırıcı üslubun üzerini örten bir kaçış çizgisinden ibarettir. Hepsinden öte, her toplumsal olayın fütursuzca mizaha boğulduğu bir iklimde, ciddiyetini yitiren meselelere karşı kitlesel bir kanıksama ve duyarsızlaşma riski baş gösterir. Nihayetinde mizah, ahlaki açıdan nötr bir araçtır; tıpkı ateş gibi. Doğru bir zemin ve niyetle birleştiğinde toplumu ısıtır, birleştirir, en karanlık anlarda dahi nefes aldırır. Kontrolsüzleştiğinde veya kötüye kullanıldığında ise toplumsal dokuyu yakıp yıkar. Toplamları hem birbirine kenetleyen hem de ayıran bu dinamikteki asıl belirleyici unsur; o kahkahanın kimi kucaklayıp, kimi dışarıda bıraktığıdır. ■

What is the impact of humor on social psychology?

Humor is both the strongest glue of human relationships and the most critical pressure valve releasing social tension. A group of people laughing at the same joke at the same time is not merely a shared moment of joy; at a neurobiological level, as the brain releases oxytocin and endorphins, trust is built and invisible bonds are forged between individuals. Shared references echoing in university lecture halls, workplace corridors, or a neighborhood coffeehouse define the boundaries of that community. The fastest and most unshakeable indicator of legitimacy separating “one of us” from an outsider is often precisely this shared laughter. On the other hand, humor is a defense mechanism that collective memory turns to during its toughest trials. It is no coincidence that dark humor gains momentum amidst economic crises, devastating disasters, or

Humor is a double-edged tool that strengthens social bonds and alleviates pressure. While shared laughter creates trust, dark humor offers a defense mechanism during tough times. However, humor also carries the risk of exclusion and desensitization. Therefore, its impact is determined by whom the laughter includes and whom it leaves out.

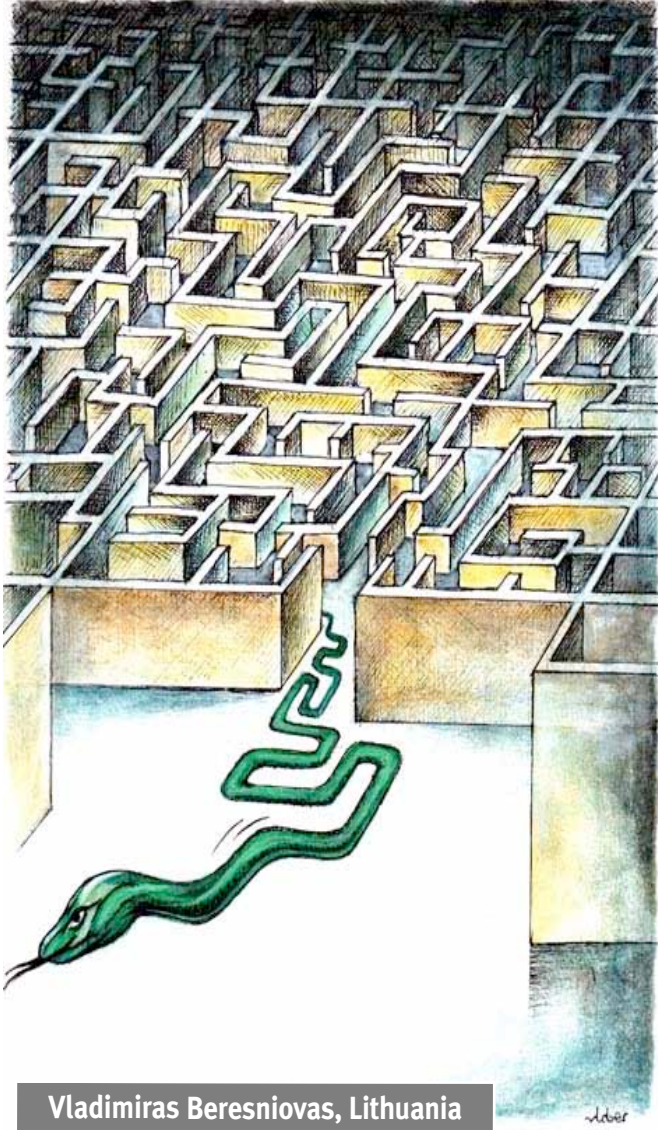
deep uncertainties about the future. An individual must create mental distance from overwhelming disasters beyond their control, and they do this most effectively by donning the ironic armor of humor. Being able to say “**at least we can make fun of it**” replaces helplessness with a quiet yet resilient

endurance. Humor may not erase the pain, but it makes it bearable to carry on one's shoulders. At the social and political level, humor is a refined art of criticism. Truths that seem dangerous to

express directly gain visibility in the public sphere through satire, irony, and caricature. It holds a mirror to those in power and shakes taboos presumed untouchable. The moment a phenomenon or figure is made laughable, its veil of sanctity is lifted, and the process of questioning begins. This is why humor has historically been one of the quietest yet most impactful forces undermining deep-rooted transformations. Yet, not every laugh carries a healing effect. Humor is also extremely susceptible to being manipulated, excluding, hurting, and deepening polarization.

A derogatory joke targeting a specific group reinforces the sense of belonging for “**insiders**” while raising the walls around the “other.” The defense of “**I was only joking**” is often nothing more than a cop-out that covers up structural issues and a hurtful tone. Above all, in a climate where every social event is recklessly drowned in humor, a risk of mass normalization and desensitization emerges toward issues that lose their seriousness. Ultimately, humor is a morally neutral tool—just like fire. When combined with the right foundation and intent, it warms and unites society, offering a breath of fresh air even in the darkest moments. When left unchecked or abused, however, it burns through the social fabric. In this dynamic that both binds societies together and pulls them apart, the true determining factor is whom that laughter embraces and whom it leaves out. ■

Vladimiras Beresniovas, Lithuania

1980'LER DE EMEKLİLER

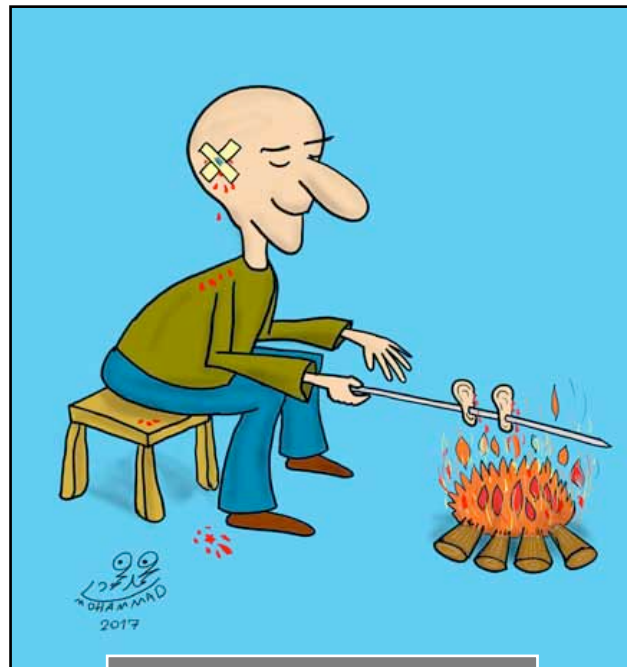

2026'LAR DA EMEKLİLER

Zdenko Puhin, Croatia

Yuri Shamne, Russia

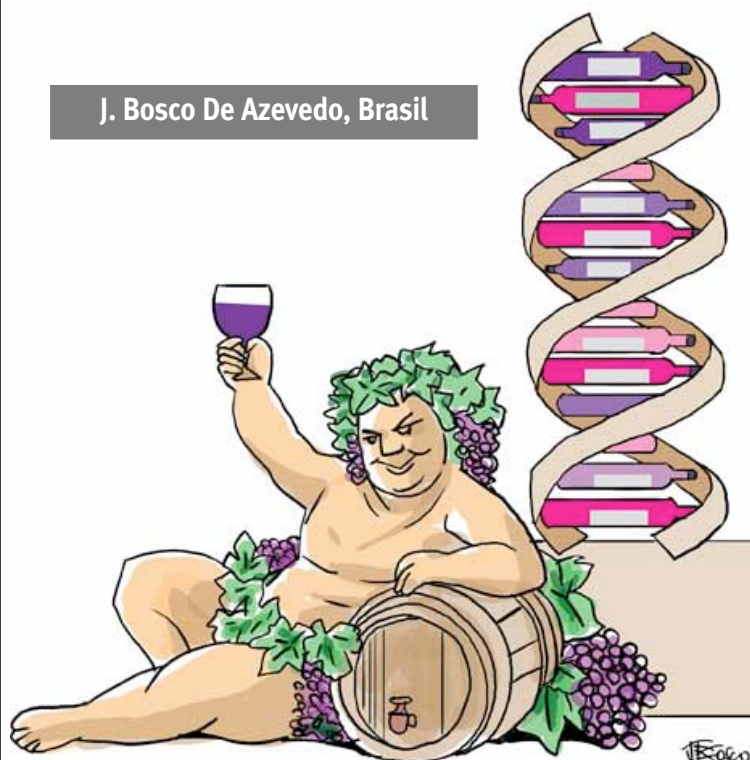
Mohammad Mahmoudi, Iran

Jorge Sanchez Armas, Cuba

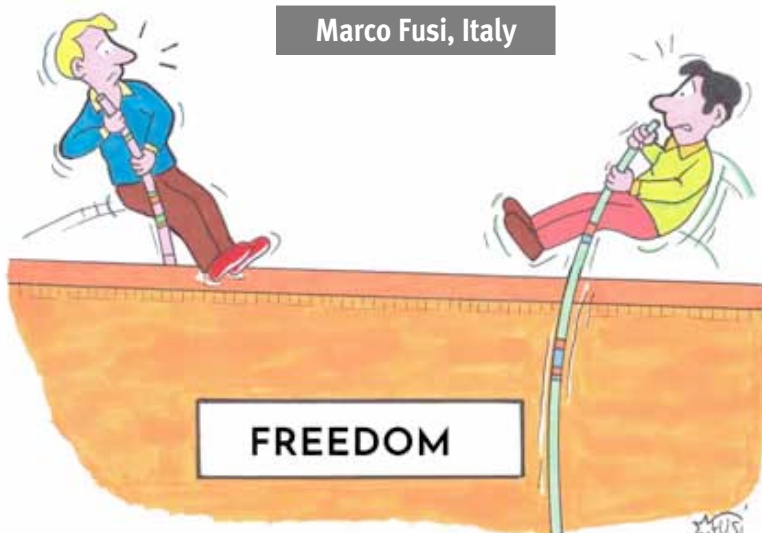

Sagar Kumar, India

J. Bosco De Azevedo, Brasil

Marco Fusi, Italy

ESTREITO DE ORMUZ...

PopCultAI

MARCOS MENDES - Brasil

TABF

DÜNYADAN ESKİ KARİKATÜR USTALARI...

Old Master cartoonists..

..from around the world

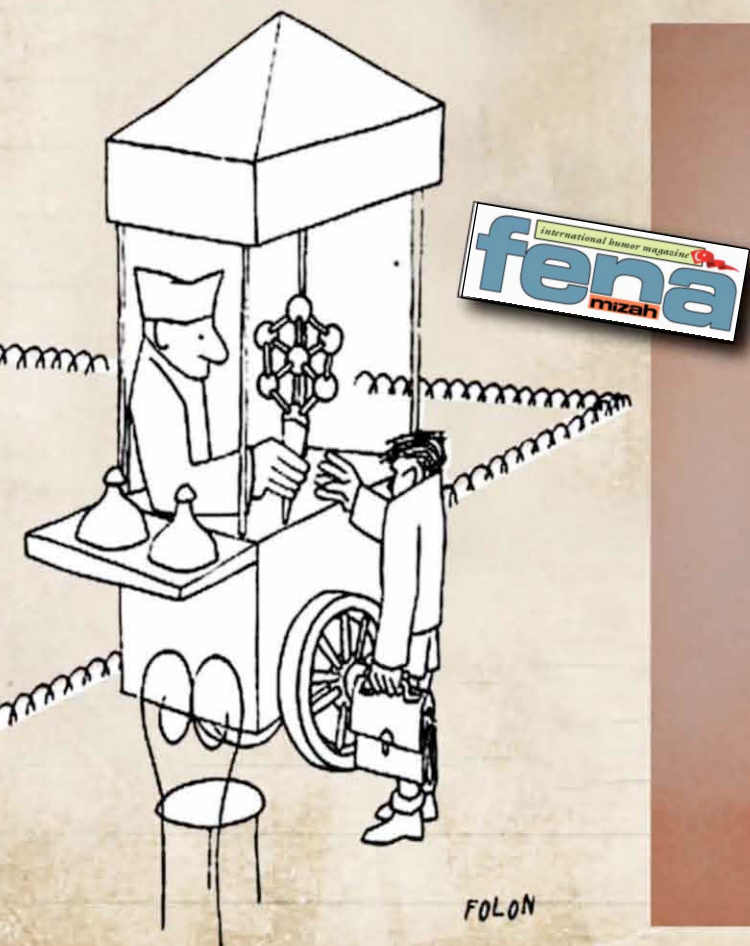
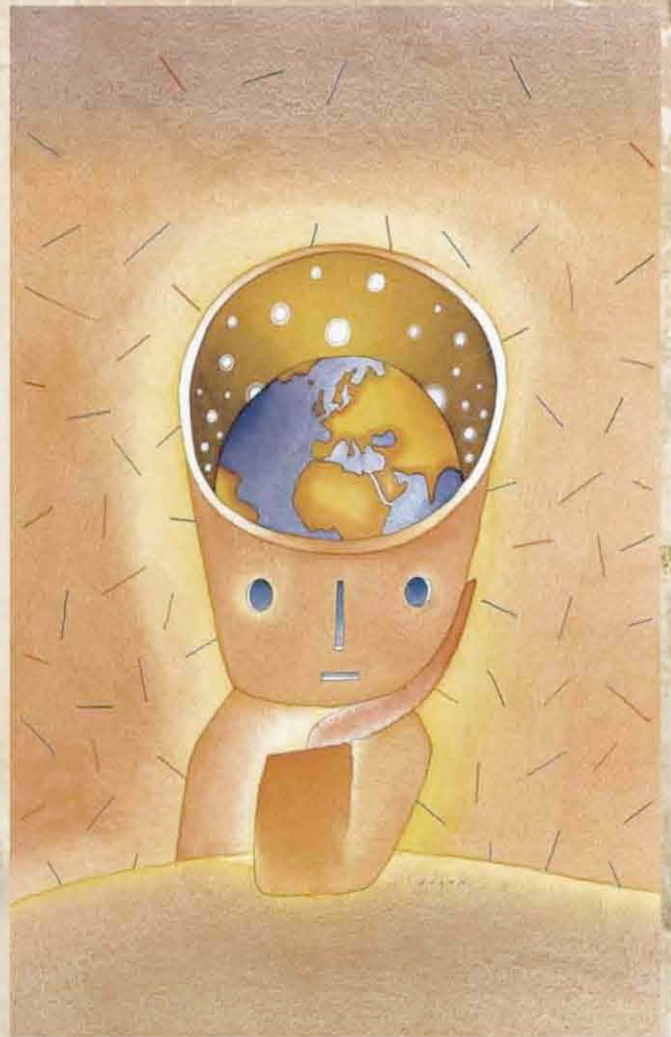

1934 yılında Belçika'nın Uccle kentinde doğan Jean-Michel Folon, sanat hayatına Brüksel'de mimarlık eğitimi alarak başlamış ancak kısa sürede çizime yönelmiştir. 1955 yılında Paris'e taşınması, kariyerinin dönüm noktası olmuş ve burada kendine has, şiirsel ve sürrealist tarzını geliştirmiştir. Eserlerinde sıkça kullandığı "şapkalı adam" (L'Homme au Chapeau) figürü ve suluboyanın yumuşak geçişleriyle yarattığı melankolik atmosferler, onu dünya çapında bir simge haline getirmiştir. Sadece bir illüstratör değil, aynı zamanda heykeltıraş, gravür sanatçısı ve afiş tasarımcısı olarak da faaliyet gösteren Folon; The New Yorker, Time ve Esquire gibi prestijli dergiler için kapaklar çizmiş, Amnesty International gibi kuruluşlar için unutulmaz kampanyalar tasarlamıştır. 2000 yılında Belçika'da kendi adına kurduğu Fondation Folon ile eserlerini bir araya getiren sanatçı, 2005 yılında hayatını kaybedene dek insan hakları, çevre ve barış gibi temaları odağına alan, evrensel bir görsel dil oluşturmuştur.

Jean-Michel Folon

Jean-Michel Folon, born in 1934 in Uccle, Belgium, began his artistic journey by studying architecture in Brussels but soon turned to drawing. His move to Paris in 1955 marked a turning point in his career, where he developed his distinctive poetic and surreal style. The recurring figure of the "man with the hat" (L'Homme au Chapeau) and the soft transitions of watercolor that created melancholic atmospheres made him a global icon. Far more than just an illustrator, Folon also worked as a sculptor, engraver, and poster designer. He created covers for prestigious magazines such as The New Yorker, Time, and Esquire, and designed unforgettable campaigns for organizations like Amnesty International. In 2000, he founded the Fondation Folon in Belgium to bring together his works. Until his death in 2005, he continued to build a universal visual language centered on themes such as human rights, the environment, and peace.

Gerald Peigneux, France

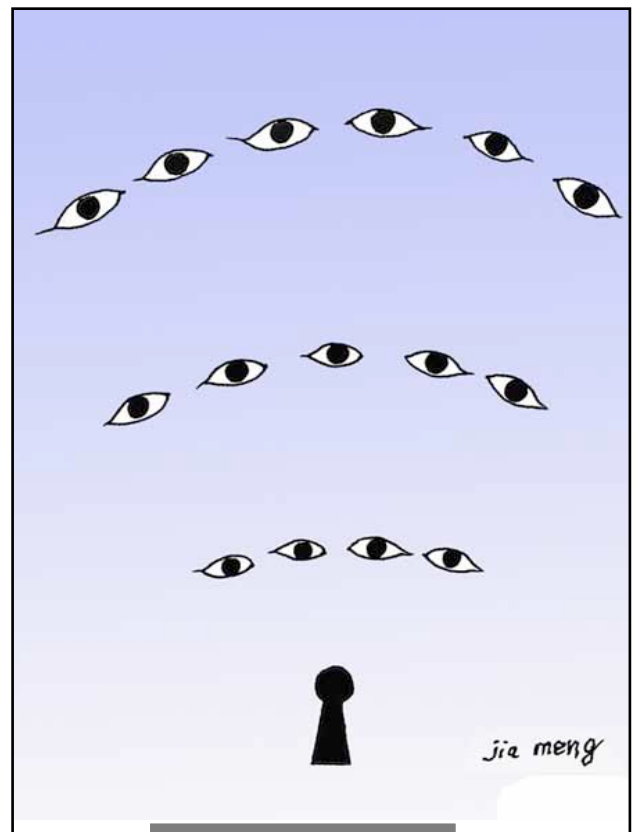
Bibek Sengupta, India

Venugopal Galisetty, India

Guangjun Li, China

Jia Meng, China

Michal Graczyk, Poland

SLEEPY DON

Tvg Mennon, India

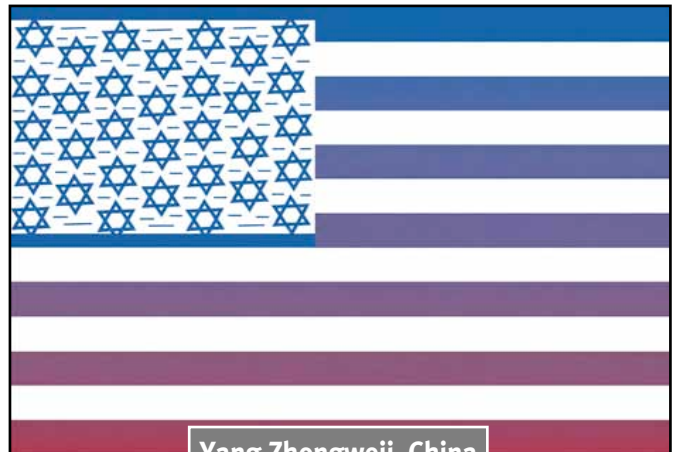
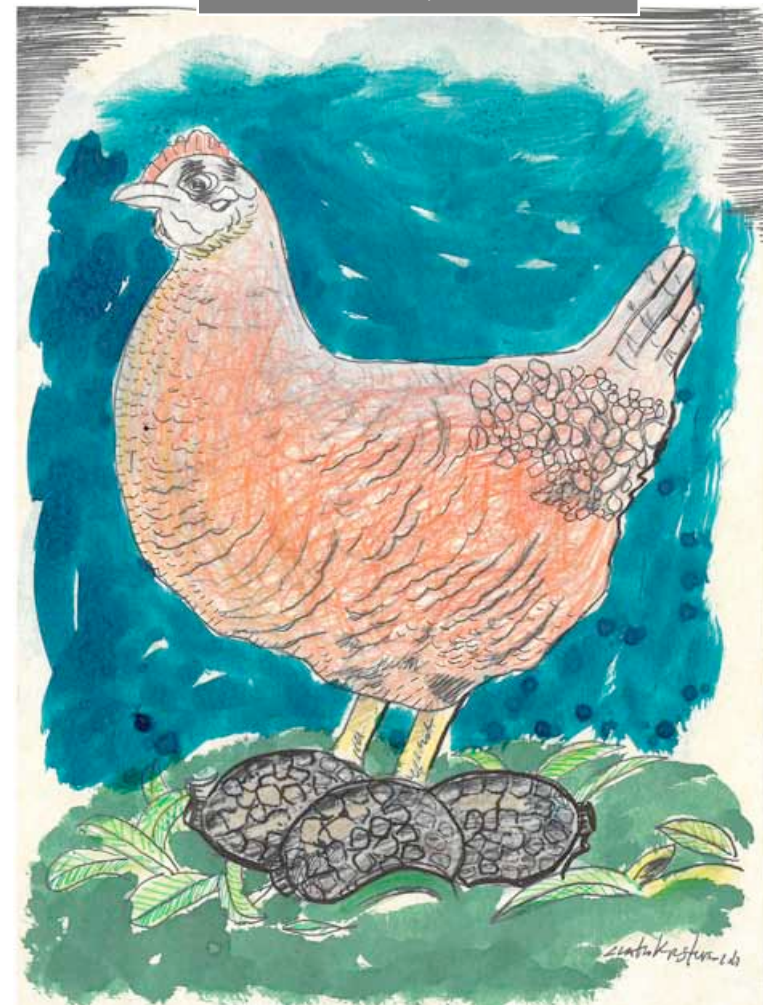
BV Panduranga Rao, India

Ameen Alhabarah, Saudi Arabia

Abdolmajid Gheybi, Iran

Zlatko Krstevski, N. Macedonia

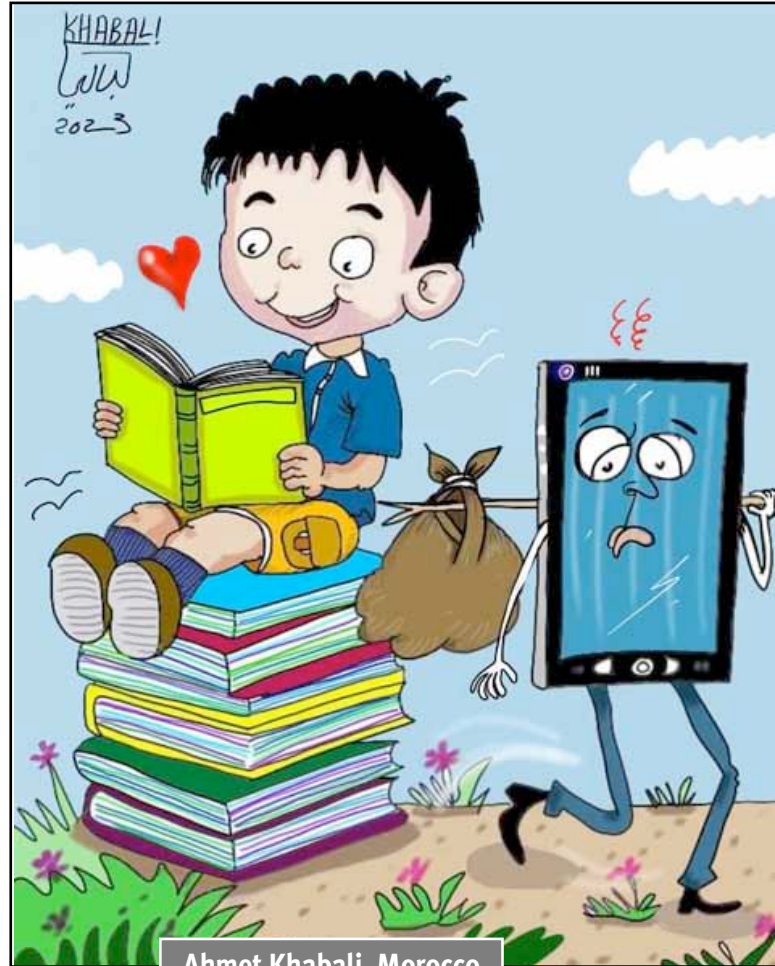

Yang Zhongwei, China

Jamal Sahif, Morocco

Eduardo Caldari Jr, Brasil

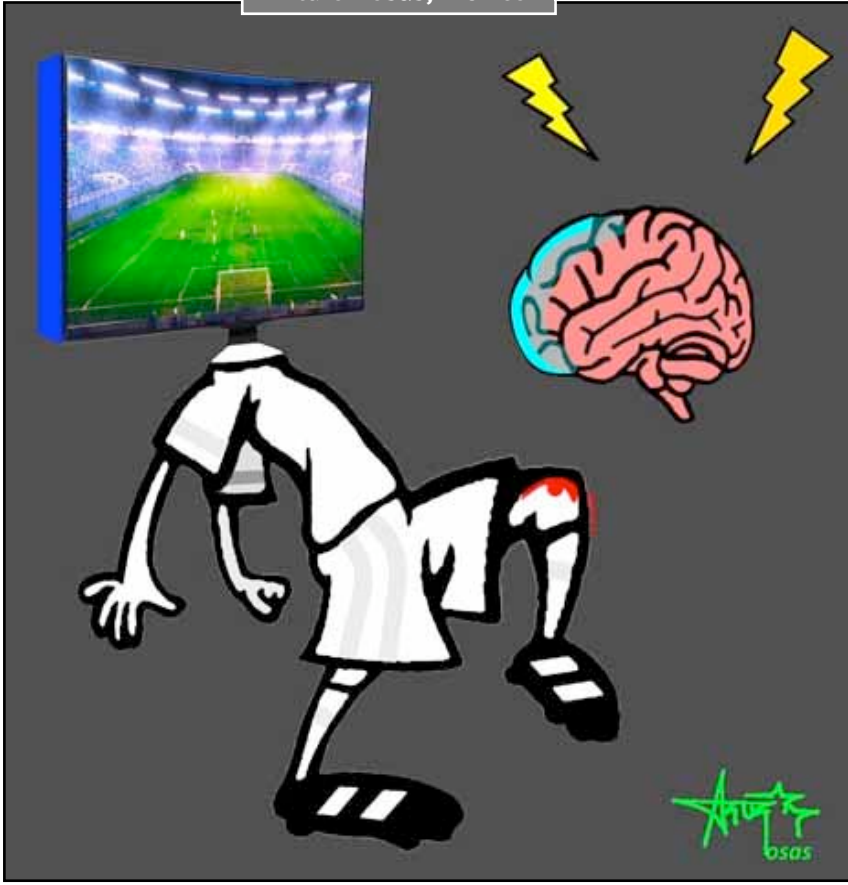

Ahmet Khabali, Morocco

Saeid Rahimi, Iran

Arturo Rosas, Mexico

Kafa- dân'k!

YALANCI DEME BANA!

YALAN SÖYLEME
O ZAMAN SEN DE!

YALAN KONUŞMA!
NE ZAMAN YALAN SÖYLEDİM?

NE YANİ BEN Mİ
YALANCI OLDUM
ŞİMDİ? İŞTE BAK
YİNE YALAN
SÖYLEDİN!

Gabriel Ferrari, Argentina

Li Jingshan, China

Xu Lin, China

Jatin Gohil, India

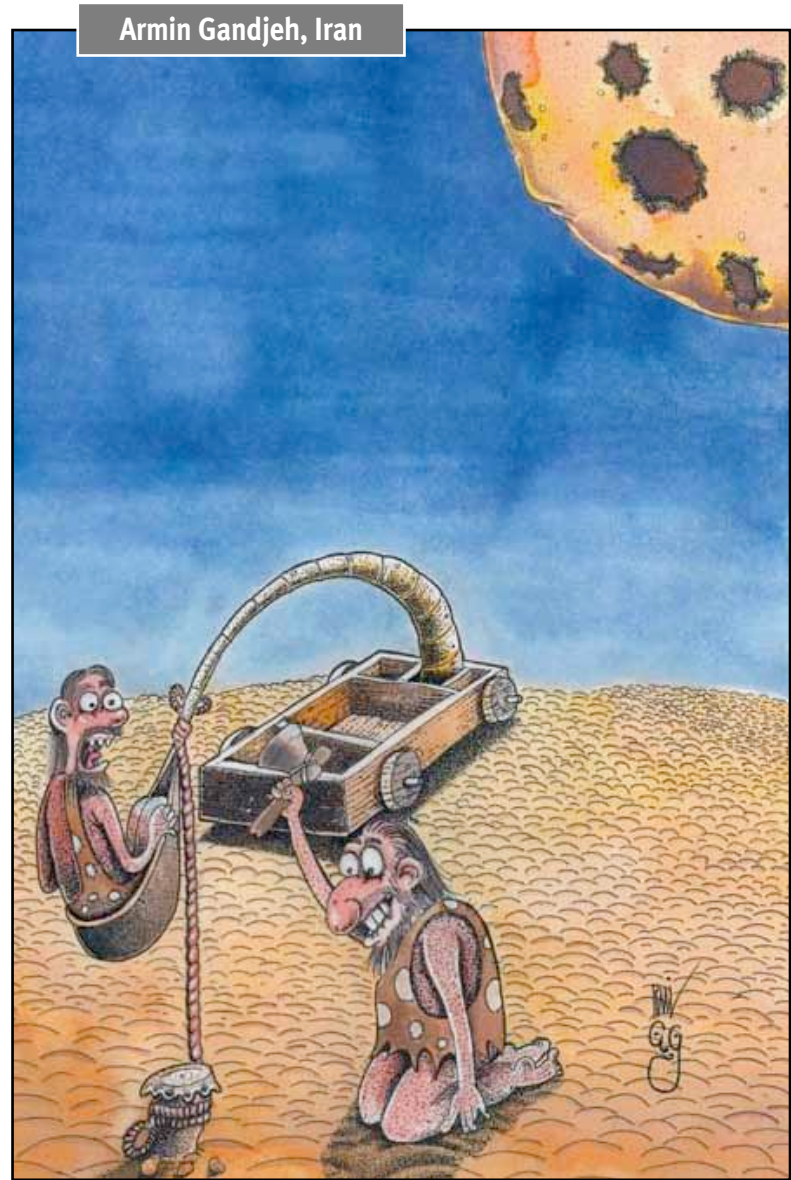

Zhang Xiaodong, China

Esmail Janbiaghi, Iran

Armin Gandjeh, Iran

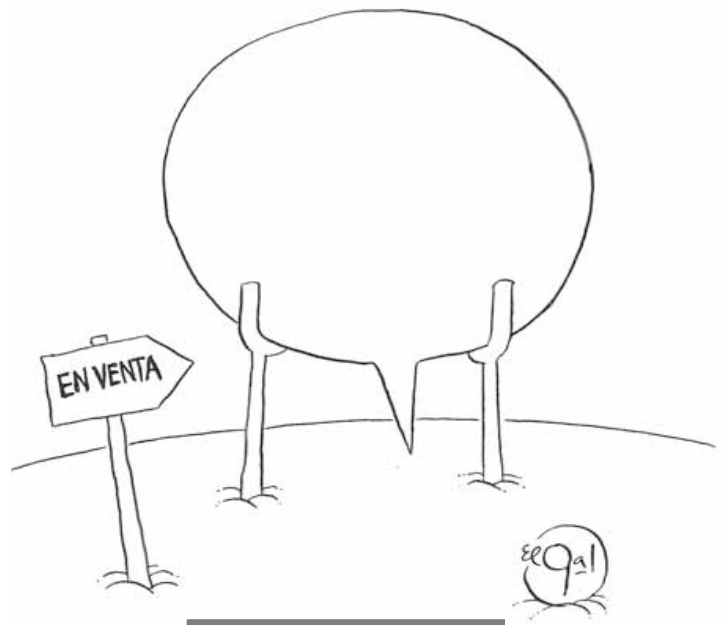

Neda Jinabzadeh, Iran

Ramazan Özçelik, Türkiye

Liu Xihua, China

Gustavo Gal, Argentina

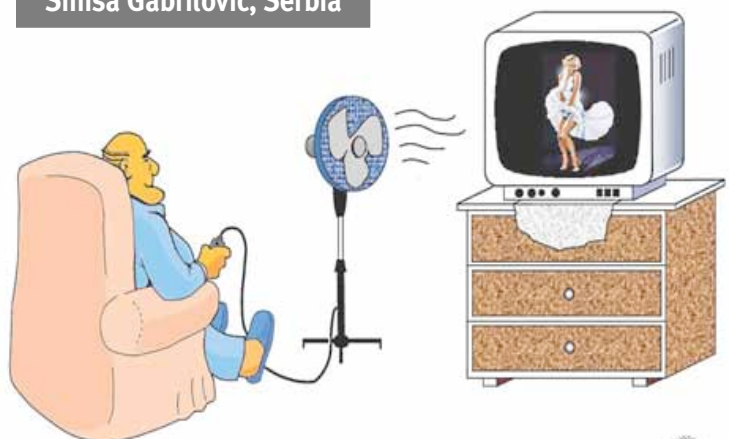

Ghada Mostafa, Egypt

Gan Xun You, China

Sinisa Gabrilovic, Serbia

bi'şeylerle bi'şekilde **BESLENENLER**

**AYAK ALTI
UFAK TEFEK
BESLENENLER!**

**ERKENDEN
UYANIKLIK EDİP
BESLENENLER!**

**MANEVİ
DUYGULARLA
BESLENENLER!**

**SIRILSIKLAM
AŞK'TAN AŞK'A
BESLENENLER!**

**UZUN
ÖMÜR HAYALİYLE
HURAFEDEN
BESLENENLER!**

**YERDEN BİTME
BESLENENLER!**

**Anasının
kızlık
şeysinin
şeysi...**

• Kullandığı kredi kartları ve tüketici kredilerinin taksitlerini zamanında ödeyemediği için başı dertte olan yaşlı adam bankanın ısrarla açtığı telefonlara doğru düzgün cevap veremiyor ve her seferinde telefonu kapatıyormuş. Sonunda bir gün kahvede otururken yine telefon çalmış, arayan banka, yaşlı adam ret tuşuna basacakken arkadaşları "Yahu" demişler,

"Atla deve değil, şunlarla doğru dürüst konuş, sorunu çöz artık."
Adam açmış telefonu, karşındaki ses, kredilerinde gecikme olduğunu söyleyince "ne yapayım, kaç para?" demiş.
Görevli borcu söylemeden önce güvenlik için bazı sorular soracağını belirtmiş. İşte bildiğiniz, adınız,

soyadınız, telefon numaranız, doğum tarihiniz gibi sorulardan sonra sıra gelmiş o meşhur soruya.
"Annenizin kızlık soyadının ikinci harfini söyley misiniz?"
Yaşlı adam zaten canı sıkın, bir sürü ahiret sorularına cevap vermiş, birden tepesi atmış
"İnsaf yahu anamda kızlık mı bıraktınız ki kızlık soyadını soruyorsunuz" demiş ve telefonu kapatmış yine...

Bartis Silviu, Romania

Zheng Nanchu, China

Hossein Abdollahi Adli, Iran

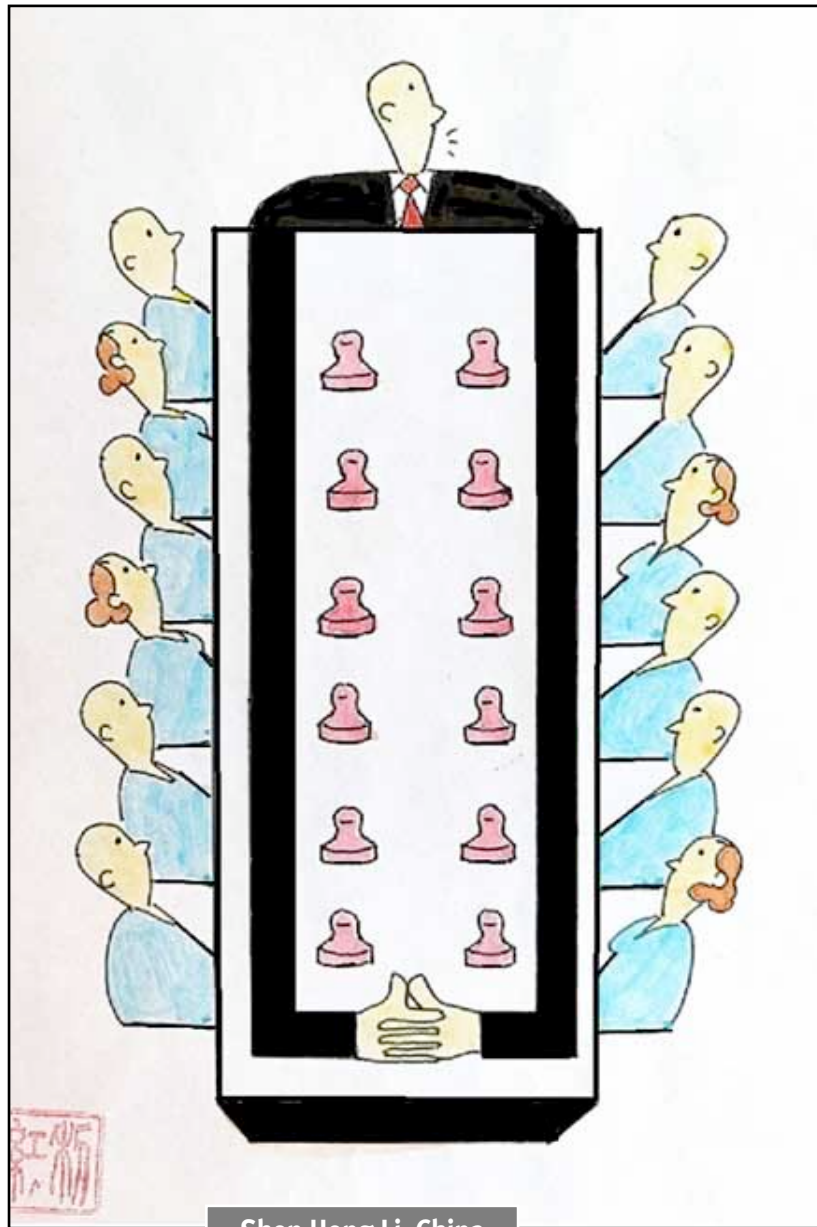

Supriyanto Priez Tandang, Indonesia

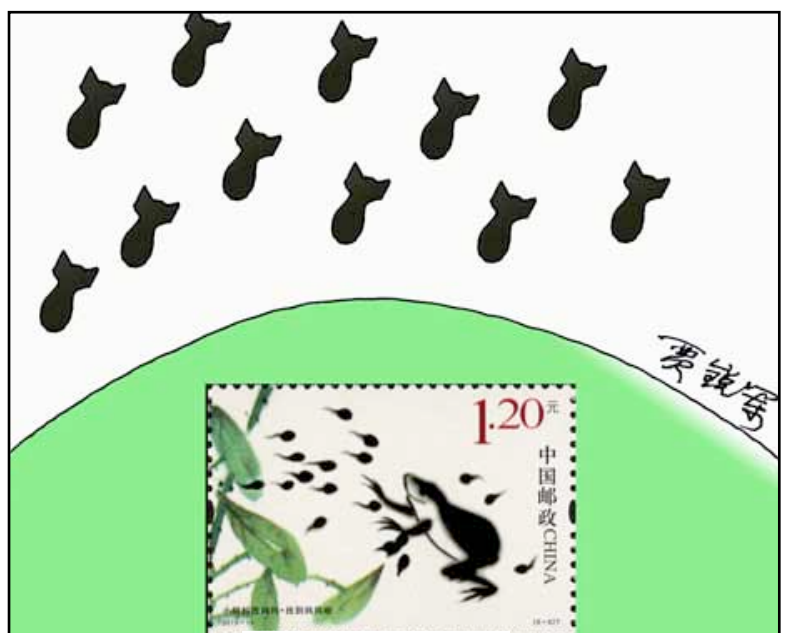
Mileta Miloradovic, Serbia

Hao Wen Lu, China

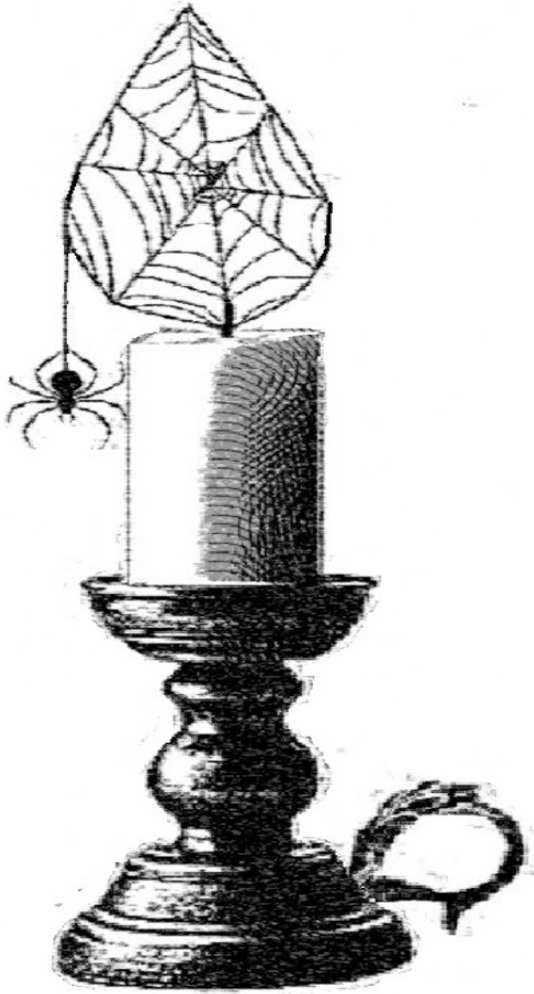

Shen Hong Li, China

Jia Rui Jun, China

Konstantin Chakhirov, Russia

Zhao Yunsheng Hi, China

Burak Akçagün, Türkiye

Qasim Ahmed Qapalan, Iraq

ILLUSTRATION

Artist unknown. (1890's)

1890 civarına ait, bir öğretmenin açık havada bir grup çocuğa ders verdiği eski bir ağaç baskı illüstrasyonu. Uzun ağaçların altında etrafına toplanmış bir grup çocuğa ders veren bir kadını tasvir eden, yaklaşık 1890 tarihli antika ağaç baskı gravür. Çocukların birçoğu örgü ve dikiş gibi el işleriyle meşgulken dikkatle dinliyor; bu da kırsal bir toplulukta eğitim, öğretim ve bilgi ve becerilerin aktarılmasını gösteren bir sahneyi resmediyor. Arka planda ikinci bir kadın da görülüyor. (Sanatçı bilinmiyor.)

An antique woodblock print illustration from around 1890 showing a teacher holding an outdoor class for a group of children. Depicting a woman teaching a group of children gathered around her beneath tall trees, this antique woodblock engraving dates from circa 1890. Many of the children are listening attentively while engaged in handicrafts such as knitting and sewing, portraying a scene that illustrates education, instruction, and the transmission of knowledge and skills in a rural community. A second woman can also be seen in the background. (Artist unknown.)

N° 1009

4° R. 4.

— Vous me convenez assez; avez-vous vos certificats de bonne conduite ?
— Pour une bonne à tout faire ? Allons donc, vous ne le voudriez pas, mon p'tit père !

Fransa'da, Paul Philipon yönetmenliğinde 1890'larda yayımlanan "Petite Journal Pour Rire" (Güldürmek için küçük gazete) adlı haftalık gazetede bu karikatürün altındaki diyalogda şöyle yazıyor:

— Beni beğeniyorsunuz ama iyi hal belgeleriniz var mı?
— İyi bir şey yapmak ister misiniz? Öyleyse gelin, ihtiyar babacığım, sizi geri çevirmeyecektir!

In France, the caption of this cartoon from the weekly newspaper "Le Petit Journal pour Rire" (Little Newspaper for Laughs), published in the 1890s under the direction of Paul Philipon, reads:

— You like me, but do you have certificates of good character?
— Would you like to do something good? Then come on, old dad, he won't turn you away!

YOUNG CARTOONISTS from Türkiye

Rana Sarı

Pelin Yılmaz

Zeliha Çakan

Bilge Coşkun

Songül Baş

BU GÜZELİKLEDE EVDE KALDIM YA ?

Melek Çelik

This page is published as part of our collaboration with the Polish cartoonist Szczezan Sadurski.

Bu sayfa, fenamizah e-dergi ve Polonyalı karikatürücü Szczezan Sadurski işbirliğiyle yayımlanmaktadır.

Dünya Karikatür Enstitüsü

12 Mart 2026, Dünya Karikatür Enstitüsü'nün (WCI) kuruluş tarihi oldu. Bu uluslararası proje, sadece birkaç saat içinde yaklaşık 20 ülkeden karikatür ve hiciv çizimi ustalarını bir araya getirdi. Karikatür dünyasının tanınmış devleri, başlangıçta bu daha önce bilinmeyen projenin ayrıntıları ve amacı açıklanmamış olsa da, Polonyalı Szczezan Sadurski'ye güvendiler. Bu hızlı yanıt, bu sanatçı, organizatör ve karikatür destekçisinin on yıllar boyunca inşa ettiği muazzam güveni ve itibarı göstermektedir.

Dünya Karikatür Enstitüsü, FECO, uluslararası yarışma organizatörleri veya diğer mevcut kuruluş ve projelerle rekabet etmeyi amaçlamamaktadır. Bunun yerine, küresel karikatürle ilgili girişimlere otorite ve destek sağlayan seçkin, ancak açık ve gayri resmi bir profesyoneller grubu olarak tasarlanmıştır. Karikatür mizahına gönül vermiş profesyonellerin ve bu sanata gönül vermiş kişilerin önemli sayıda yer alması, bu sanat formuna duyulan tutkuyu, yeteneği ve sevgiyi vurguluyor. Bu tür her genişim, yaratıcıları ve hayranları birbirine daha da yaklaştırarak, dünyaya ne kadar çok gülümseyen ve olumlu düşünen insan olursa, gelecekte o kadar az nefret ve çatışmayla karşılaşacağımızı gösteriyor.

World Cartoon Institute (WCI)

March 12, 2026, marked the founding date of the World Cartoon Institute (WCI). In just a few hours, this international project brought together masters of caricature and satirical drawing from nearly 20 countries. Renowned giants of the cartoon world placed their trust in Poland's Szczezan Sadurski, even though the details and objectives of this previously unknown project had not been initially disclosed. This rapid response demonstrates the immense trust and reputation that this artist, organizer, and cartoon advocate has built over decades.

The World Cartoon Institute does not aim to compete with FECO, international competition organizers, or other existing organizations and projects. Instead, it is designed as an elite, yet open and informal group of professionals providing authority and support to global cartoon-related initiatives. The significant presence of professionals dedicated to graphic humor and individuals devoted to this craft highlights the passion, talent, and love for this art form. Every such initiative brings creators and fans closer together, demonstrating that the more smiling and positive-thinking people there are in the world, the less hate and conflict we will encounter in the future.

Szczezan Sadurski:

Dünya Karikatür Enstitüsü Başkanı Szczezan Sadurski, "Dünya Karikatür Enstitüsü bir organizasyondan çok daha fazlası; karikatür sanatında mükemmelliğin bir simgesidir" diyor.

Szczezan Sadurski:

"The World Cartoon Institute is much more than an organization; it is a symbol of excellence in the art of caricature," says Szczezan Sadurski, President of the World Cartoon Institute.

Sadurski.com

rysunki.pl/wci

fena
mizah
international humor e-magazine

eskay

Türkiye'nin ilk ve tek uluslararası mizah dergisi

Turkey's Premier and Sole
International Humor Magazine

fena

mizah

IGOR SMIRNOV - Russia

IGOR SMIRNOV